

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI**

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULU

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ÜMRAN AKSU

KOCAELİ 2012

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI**

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULU

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ÜMRAN AKSU

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. DR. FATMA ÖZCAN

KOCAELİ 2012

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI**

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULU

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**Tezi Hazırlayan: ÜMRAN AKSU
Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 31.10.2012/19**

Jüri Başkanı: PROF. DR. MEHMET BAHTİYAR

Jüri Üyesi: DOÇ. DR. HANİFE ÖZTÜRK

Jüri Üyesi: YRD. DOÇ. DR. FATMA ÖZCAN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI, LİMİTED ŞİRKETİN ORGANLARI, GENEL KURUL VE YETKİLERİ

I.TARİHÇE	3
II. LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI.....	4
A. Limited Şirketin Özellikleri.....	6
1. Bir veya Daha Fazla Gerçek veya Tüzel Kişi Tarafından Kurulabilir	6
2. Sermaye Karakteristiği Güçlü Bir Şirket Türüdür	7
3. Limited Şirket Bir Ticaret Ünvanı Altında Kurulur	9
4. Limited Şirket Payları İçin Kıymetli Evrak Niteliğinde Belge Çıkarılamaz.....	10
5. Ortakların Sorumlulukları Taahhüt Ettikleri Esas Sermaye Payını Ödeme ve Ek Ödeme Yan Edim Yükümlülüklerini Yerine Getirmektir.....	12
6. Limited Şirket Her Türlü Amaç ve Konu İçin Kurulabilir.....	14
III. LİMİTED ŞİRKETİN ORGANLARI	15
A. Genel Olarak	15
B. Genel Kurul	18
1. Genel Olarak.....	18
2. Genel Kurulun Niteliği	18
C. Müdür veya Müdürler Kurulu	21
IV. GENEL KURULUN YETKİLERİ	22
A. Genel Olarak	22
B. Genel Kurulun Kanunen Devredilemez Yetkileri	23
1. Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi	24
2. Müdürlerin Atanmaları ve Görevden Alınmaları	26
3. Denetçilerin Atanmaları ve Görevden Alınmaları	28
4. Topluluk Yılı Sonu Finansal Tabloların ve Yıllık Faaliyet Raporunun Onaylanması, Kar Payı Hakkında Karar Verilmesi, Kazanç Paylarının Belirlenmesi	31
5. Müdürlerin Ücretlerinin Belirlenmesi ve İbraları	33
6. Esas Sermaye Paylarının Devirlerinin Onaylanması	34
7. Bir Ortağın Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeden Talepte Bulunulması	36
8. Müdürün, Şirketin Kendi Paylarını İktisabı Konusunda Bilgilendirilmesi ve Böyle Bir İktisabın Onaylanması	37
9. Şirketin Feshi	40

10. Genel Kurulun Kanun veya Şirket Sözleşmesi ile Yetkilendirdiği ya da Müdürlerin Genel Kurula Sunduğu Konularda Karar Verilmesi.....	41
C. Genel Kurulun Şirket Sözleşmesi İle Devredilemez Nitelik Kazanan Yetkileri.....	42
1. Limited Şirket Sözleşmesi Gereği Genel Kurul Onayının Aranabileceği Haller.....	43
2. Önerilmeye Muhatap Olma, Önalım, Geri Alım ve Alım Haklarının Kullanılmasına İlişkin Karar Verilmesi.....	44
3. Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulmasına Onay Verilmesi.....	44
4. Yan Edim Yükümlülükleri Hakkında İç Yönerge Çıkarılması	45
5. Genel Kurulun Müdürlerin Limited Şirket ile Rekabet Sayılabilecek Faaliyetlerine İzin Vermesi.....	46
6. Bir Ortağın Limited Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebeplerden Dolayı Limited Şirketten Çıkarılması.....	47
V. TEK ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN YETKİLERİ	48

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNUN TOPLANMASI, TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI

I. LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNUN TOPLANMASI).....	51
A. Genel Olarak	51
II. GENEL KURULUN TÜRLERİ.....	52
A. Olağan Toplantı	52
B. Olağanüstü Toplantı	54
C. Çağrısız Genel Kurul Toplantısı	55
III. GENEL KURULUN TOPLANTI YAPMAKSIZIN KARAR ALMASI	57
A. Tanım	57
B. Sirküler Tipi Karar Alma Usulü	58
IV. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMAYA GÖREVLİ ve YETKİLİ OLANLAR.....	60
A. Genel Olarak.....	60
B. Müdür veya Müdürler Kurulu	62
C. Tasfiye Memurları	63
D. Mahkemenin İzniyle Tek Bir Pay Sahibi.....	65
E. Azlık.....	66
1. Azlığın Müdürlerden Genel Kurulu Toplantıya Davet veya Gündeme Madde Eklenmesini Talep Etmesi	67
2. Azlığın Mahkemeden Genel Kurulu Toplantıya Davet veya Gündeme Madde Eklenmesini Talep Etmesi.....	70
F. Limited Şirket Sözleşmesi ile Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Tanınan Pay Sahipleri	72
G. Kayyım.....	73
V. GENEL KURUL TOPLANTISINA ÇAĞRININ ŞEKLİ.....	73

VI. GENEL KURUL TOPLANTISINA ÇAĞRININ SÜRESİ.....	75
VII. GENEL KURUL TOPLANTISININ GÜNDEMİ.....	76
A. Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi.....	76
B. Gündemin Belirlenmesi	78
C. Olağan ve Olağanüstü Toplantıların Gündemi.....	78
D. Gündeme Bağlılık İlkesinin İstisnaları	79
VIII. GENEL KURUL TOPLANTISINA HAZIRLIK.....	81
IX. GENEL KURUL TOPLANTISINA İŞTİRAK HAKKI OLANLAR	82
A. Pay Sahipleri	82
B. Müdür veya Müdürler Kurulu	84
C. Denetçiler	85
D. Pay Sahibi Olmayan Başkanın Genel Kurul Toplantısına Katılımı	85
X. GENEL KURUL TOPLANTI TUTANAĞI.....	86
XI. GENEL KURUL TOPLANTISINA İNTERNET ÜZERİNDEN KATILMA.....	88
XII. TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI.....	91
A. Genel Olarak	91
B. Adi Çoğunlukla Alınabilen Genel Kurul Kararları	92
C. Ağırlaştırılmış Çifte Nisapla Alınması Gereken Genel Kurul Kararları	93
D. Diğer Ağırlaştırılmış Karar Nisapları	95

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURULDA OY HAKKI, ORTAKLARIN GENEL KURULDA TEMSİLİ, GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

I. ŞİRKET ORTAKLARININ GENEL KURULDAKİ OY HAKKI	97
II. OY HAKKININ HUKUKİ MAHİYETİ.....	100
III. OY BİRİMİ	101
IV. GENEL KURULA İŞTİRAK HAKKI	102
V. OY HAKKINDA İMTİYAZ	104
VI. OY HAKKINDAN YOKSUNLUK	106
VII. ORTAKLARIN GENEL KURULDA TEMSİL EDİLMESİ	109
A. Genel Olarak Temsil	109
B. Limited Şirketlerde Temsil	110
C. Temsil Yetkisinin Sınırı.....	111
D. Temsilcinin Verilen Talimatlara Aykırı Hareket Etmesi	113
VIII. GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	114
A. Genel Kurul Kararının Önemi.....	114
B. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Halleri.....	115

1. Yokluk.....	115
a. Genel Olarak.....	115
b. Genel Kurul Kararlarının Yokluğu.....	116
c. Yokluğun Tespiti.....	118
2. Butlan	119
a. Genel Olarak.....	119
b. Genel Kurul Kararlarının Butlanı	121
c. Türk Ticaret Kanunundaki Butlan Halleri.....	122
aa. Pay Sahibinin Genel Kurula Katılma, Asgari Oy, Dava ve Kanunen Vazgeçilmez Nitelikte Haklarını Sınırlandıran veya Ortadan Kaldıran Butlan Kaldıran Butlan Sebepleri	122
aaa. Genel Kurula Katılma Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması.....	123
bbb. Oy Kullanma ve Dava Açma Hakkının Kaldırılması veya Sınırlandırılması	124
bb. Bilgi Alma ve Denetleme Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması.....	125
cc. Limited Şirketin Temel Yapısını Bozan veya Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Olan Kararları Batıldır	127
d. Butlanın Tespiti	128
3. İptal Edilebilirlik.....	130
a. Genel Olarak.....	130
b. Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının İptal Sebepleri.....	132
aa. Kanuna Aykırılık	133
bb. Limited Şirket Sözleşmesine Aykırılık.....	134
cc. Dürüstlük Kurallarına Aykırılık.....	136
c. İptal Davası.....	138
aa. Genel Olarak	138
bb. Davacılar	139
aaa. Pay Sahipleri	139
aaaa. Toplantıya Katılan Pay Sahipleri	140
bbbb. Toplantıya Katılan veya Katılmayan Pay Sahipleri.....	142
bbb. Müdür veya Müdürler Kurulu	145
cc. Davalı.....	145
dd. İptal Davasında Süre	146
ee. İptal Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	148
ff. Limited Şirket Genel Kurul Kararları Aleyhine Kötü Niyetle Dava Açılması Halinde Açılması Halinde Sorumluluk.....	149
SONUÇ.....	151
KAYNAKÇA	157
ÖZGEÇMİŞ.....	164

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULU

ÖZET

Çalışmamızda limited şirket genel kurulu, genel kurulun niteliği, görev ve yetkileri, çalışma şekli, toplantıya davet edilmesi, toplanması, karar alması, alınan kararların sakatlığı, ortakların genel kurulda oy kullanması, temsil edilmesi konuları incelenmiştir.

Limited şirket, Türkiye’de en fazla sayıya ulaşan şirket tipidir. 13 Ocak 2011 tarihinde kabul edilen ve 1 Temmuz 2012’de yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, özellikle şirketler hukukunu kapsamlı olarak düzenlemiştir. Çalışmamızın amacı limited şirket genel kurulunu farklılıklar, öğretilerdeki görüşler, eleştiriler ve kararlar ile birlikte sunmaktır.

Limited şirket genel kurulu, limited şirketin yasal, zorunlu karar organıdır. Bu organın önemli işlevleri vardır. Ortaklar, toplanarak, kararlar alarak kendi iradelerini bu kurulda ortaya koyarlar. Bu yüzden “*genel kurul*” limited şirket yapısı içerisinde özel bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Limited Şirket, Genel Kurul, Toplantı, Karar, Hükümsüzlük.

Tezi Hazırlayan : ÜMRAN AKSU
Mezuniyet Tarih ve Sayı : 31.10.2012/19
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. FATMA ÖZCAN
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. MEHMET BAHTİYAR
Doç. Dr. HANİFE ÖZTÜRK
Yrd. Doç. Dr. FATMA ÖZCAN

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

THE GENERAL ASSEMBLY OF LIMITED COMPANIES

ABSTRACT

In our study, the General Assembly of limited company, the nature of the general assembly, the duties and powers, working methods, to be invited to the meeting, meeting, gathering to take decisions, disability decisions at the meeting, the shareholders general meeting to vote, representing subjects have been examined.

Limited liability company, company in Turkey reached the maximum number type. Adopted on January 13, 2011 and July 1, 6102 which came into force in 2012 of the Turkish Commercial Code, in particular company law organized comprehensive. The aim of this study differ from limited company general meeting, doctrine opinions, criticisms and judgments to offer with.

The General Assembly of a limited liability company, limited liability company's legal, mandatory, decision-making body. There are important functions of this body. Shareholders, collected by the decisions of this meeting reveal their will. Thus, "the general assembly" has a special importance in the limited liability company structure.

Key Words: Limited Company, General Assembly, Meeting, Decision, Invalidity.

Tezi Hazırlayan : ÜMRAN AKSU
Mezuniyet Tarih ve Sayı : 31.10.2012/19
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. FATMA ÖZCAN
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. MEHMET BAHTİYAR
Doç. Dr. HANİFE ÖZTÜRK
Yrd. Doç. Dr. FATMA ÖZCAN

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
A.Ş.	: Anonim Şirket
AT	: Avrupa Topluluğu
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BK	: Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
EGKS	: Elektronik Genel Kurul Sistemi
E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
Ltd. Şti.	: Limited Şirket
m.	: madde
MK	: Türk Medeni Kanunu
N.	: Numara
R.G.	: Resmi Gazete
s.	: sayfa
S.	: Sayı

San. ve Tic.	: Sanayi ve Ticaret
Say.	: Sayılı
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TD	: Ticaret Dairesi
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
vs.	: ve saire
Y.	: Yargıtay

GİRİŞ

Çalışmamızın konusu 6102 say. TTK'nin 616 ve 622. maddeleri arasında düzenlenen "*limited şirket genel kurulu*" dur. Gümrük ve Ticaret Bülteni'nden alınan verilere göre, ülkemizde 30.11.2011 tarihi itibarıyla, toplam 98.140 anonim şirket, 741.362 limited şirket, 16.040 kollektif şirket, 2.350 komandit şirket, 539.019 şahıs işletmesi ticaret siciline kayıtlıdır¹.

Limited şirketlerde 741.362 sayısı diğer şirket türlerine kıyasla azımsanacak bir rakam değildir. Üstelik bu sayı gün geçtikçe de artmaktadır. Ülkemizdeki limited şirketlerin sayısının fazlalığı ve özellikle 6102 sayılı TTK'nin genel olarak şirketler hukukunda, özel olarak şirketler hukuku alanında getirdiği kapsamlı yenilik, limited şirketleri ve genel kurulu yakından incelemeyi gerektirmiştir.

Çalışmamızın amacı, limited şirket genel kurulunu, genel kurulun organ olarak niteliğini, yapısını ve çalışmalarını incelemektir. Bu inceleme 13.01.2011 tarihinde TBMM'de kabul edilen, 14.02.2011 tarihli resmi gazetede yayımlanan 6102 sayılı TTK ile; Prof. Dr. Hirsch'in kaleme aldığı, elli yıldan fazladır yürürlükte olan 29.06.1956 tarihinde kabul edilen, 09.07.1956 tarihli R.G.'de yayımlanan 6762 say. TTK'yi göz önünde bulundurarak yapılacaktır.

Çalışmamız 6102 say. TTK esas alınarak, 6762 say. TTK'den farklı olan önemli hususların özellikle yansıtıldığı bir yöntemle öğretilerdeki görüşler, eleştiriler ve Yargıtay kararları eşliğinde sunulmuştur.

Birinci bölümde tarihçe; limited şirket kavramı; limited şirketin özellikleri; limited şirketin organları; genel kurul, genel kurulun niteliği ve bu konudaki

¹Gümrük ve Ticaret Bülteni, Sayı:8, Ekim-Aralık 2011, s. 3
(https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:cDvU2rBah74J:www.gumrukticaret.gov.tr/assets/content/SGB/gumruk_aralik_bulten.pdf+ülkemizde+30.11.2011+tarihi+itibariyle&hl=tr&gl=tr&pid=bl&srcid=ADGEEShKS-F3iR0jsUcEy9XM_mYK1h3TNk0NC, E.T. 14.05.2012).

görüşler; çok ortaklı veya tek ortaklı genel kurulun yetkileri konuları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde limited şirket genel kurulunun toplanması; genel kurul toplantı türlerinden olağan ve olağanüstü genel kurul, çağrısız genel kurul toplantısı; genel kurulda toplantı yapılmaksızın karar alınması; genel kurulu toplantıya çağrıda görevli ve yetkili olanlar; çağrının şekli, süresi; genel kurul toplantısının gündemi, gündeme bağlılık kuralı ve istisnaları; genel kurul toplantısına hazırlık; toplantı tutanağı; genel kurula iştirak hakkı olanlar ve toplantıya internet üzerinden katılma; toplantı ve karar yetersayıları konuları üzerinde durulmuştur.

Üçüncü ve son bölümde ortakların genel kurulda oy kullanması ve oyun hukuki mahiyeti; oy hakkında geçerli olan ilkeler; oy birimi; oyda imtiyaz ve oydan yoksunluk; temsil, temsil yetkisinin sınırları; genel kurul kararlarının hükümsüzlük halleri olan yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik konuları üzerinde durulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI, LİMİTED ŞİRKETİN ORGANLARI, GENEL KURUL ve GENEL KURULUN YETKİLERİ

I. TARİHÇE

İnsanlar iradeleri ile ya da başka sebeplerle, yaşamak için bir araya gelirler. Aile olmak, ortaklık kurmak gibi nedenler insanları toplu olarak yaşamaya iter. Ortaklıklarda, bir araya gelen insanlar arasındaki ilişkilerde tesadüf olmayıp, müşterek amaçta ve birleşmenin türünde bir belirlilik söz konusudur². İnsanlar ekonomik amaçlarla bir araya gelerek ortaklıkları oluşturmaktadırlar.

Ortaklıklara ilkel toplumlardan itibaren rastlanmaktadır. Türkiye’de İslamiyet’ten sonra, ortaklıklara 1850 Kanunname-i Ticaret’e kadar İslam Hukuku uygulanmıştır. Ortaklık ilişkileri Kanunname-i Ticaret’ten sonra Mecelle’de düzenlenmiş, İslam Hukuku ortaklıkları 1882 yılında Mecelle ile kodifiye edilmiştir. 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu iktibas edildiği zaman aynı tarihte yürürlüğe girmek üzere bir de Ticaret Kanunu hazırlanmıştır. Daha sonra 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu kabul edilmiş, bu kanun 1957 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1957 tarihli Ticaret Kanunu ortaklıklar hukukunun ana kaynağı olup, bu kanunda değişiklikler yapılarak 13.01.2011’de 6102 say. Türk Ticaret Kanunumuz kabul edilmiş, 01.07.2012’de yürürlüğe girmiş, 1957 tarihli TTK mülga olmuştur.

Limited şirket, on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru, Alman kanunkoyucuları tarafından yaratılan bir ortaklık çeşidi olmuştur. Anonim şirketlere oranla

² Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, N. 2.

sorumluluğu daha sınırlı bir şirket yaratma ihtiyacından doğmuştur³. 1892’de Limited şirket, Almanya’da zamanın ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla doğrudan Alman hukukçuları tarafından düzenlenmiş ve özel bir yasa (GmbHG) ile yürürlüğe girmiş bir sermaye şirkettir⁴. Ancak bu şirket, şahıs ya da sermaye şirketi özelliklerinin ikisini de bünyesinde barındırmıştır. Limited şirket çok geçmeden diğer ülkeler tarafından da kabul edilmiştir. Türk hukukuna 1926 tarihli Ticaret Kanunu ile girmiştir. 1957’de kabul edilen Ticaret Kanununun limited şirkete ilişkin hükümlerinin çoğunluğu ise İsviçre Borçlar Kanunundan alınmıştır.

Hirsch’in kaleme aldığı, elli yıldan fazla süredir yürürlükte olan 29.06.1956 tarih ve 6762 sayılı TTK’de yer alan limited şirketlere ilişkin düzenlemeler 573 ile 644. maddeler arasındadır. Limited şirketlere ilişkin düzenlemeler yapılırken İsviçre’nin limited şirketlere ilişkin hükümlerini değiştiren İsviçre Tasarısı dikkate alınmıştır.

13.01.2011 tarihinde kabul edilen 6102 sayılı TTK mülga olmuş, 6102 sayılı yeni TTK 01.07.2012’de yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda yer alan limited şirketlere ilişkin madde sayısı yetmiş birdir. Kanunda yapılan limited şirketlere ilişkin değişiklikler, İsviçre’nin limited şirketlere ilişkin hükümlerini değiştiren İsviçre Tasarısı dikkate alınarak yapılmıştır.

TTK’nin gerekçesine göre Kanunun hazırlanmasındaki en büyük etkenlerden birisi Türkiye’nin AB’nin tam üyeliğine aday olma kararıdır. 13 Ocak 2011 tarihinde kabul edilen 6102 say. TTK de bu çalışmanın bir ürünüdür.

II. LİMİTED ŞİRKET KAVRAMI

TTK’de limited şirket, bir veya birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından, bir ticaret ünvanı altında kurulan, sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşan, ortakların taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle

³ Halil Arslanlı, Hayri Domanıç, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler, C. III, İstanbul, 1989, s. 23.

⁴ <http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/ilk/yilbirsayibir/bastug7.pdf>, E.T., 26.10.2012.

yükümlü oldukları şirket türü olarak ifade edilmektedir. Limited şirketler kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilmektedir (6102 say. TTK m. 573⁵).

Limited şirketi 6762 sayılı TTK m. 503, f. 1 “*İki veya daha fazla hakiki veya hükmi şahıs tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulup, ortaklarının mesuliyeti koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile mahdut ve esas sermayesi muayyen olan şirkete limited şirket denir*” şekline tanımlamıştı⁶. Yukarıda belirtildiği gibi 6102 say. TTK m. 573’te limited şirket hakkında doğrudan bir tanım yapılmamış, limited şirketin özellikleri belirtilmiştir.

Limited şirketin tanımından ziyade özelliklerini belirten 6102 say. TTK m. 573, 6762 say. TTK’nin 503. maddesinden özellikle üç noktada farklıdır. Sisteme ilişkin olarak ilk değişiklik tek kişilik limited şirketin kurulmasına ve yaşamasına imkan tanınmış olmasıdır. İkincisi pay sahiplerinin ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri kanuna alınmıştır. Üçüncü değişiklik ise, 6762 say. TTK m. 518’de öngörülen esas sermaye paylarının senede bağlanmayacağına dair hükmün sistematik açıdan daha uygun olan 593. maddeye taşınarak paylar için nama yazılı senet çıkarılabileceğinin belirtilmiş olmasıdır⁷. Yeni limited şirket, “*esas sermaye payı gruplara ayrılabilen, gruplara imtiyaz tanınabilen, intifa senedi çıkarabilen; yönetim ve temsil organı olarak seçilmiş müdürü ve müdürler kurulu başkanı bulunan, özellikle müdürler kurulu yönetim gibi çalışan; finansal tabloları ve internet sitesiyle bilgi toplumuna hitap edebilen; ortakların ve üçüncü kişilerin etkili hükümlerle korunduğu, şeffaf, sınırlı sorumlu bir ticaret ortaklığı*”dır⁸.

⁵ 6102 say. Türk Ticaret Kanunu, Kabul T. 13.01.2011, R.G. T. 14.02.2011, R.G. S: 27846.

⁶ 6762 say. Türk Ticaret Kanunu, Kabul T. 29.06.1956, R.G. T. 09.07.1956, R.G. S: 9353.

⁷ Gerekçe, TTK m. 573.

⁸ **Ünal Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 333’ten naklen.

A. Limited Şirketin Özellikleri

1. Bir veya Daha Fazla Gerçek veya Tüzel Kişi Tarafından Kurulabilir

Limited şirket, bir kişi tarafından kurulabileceği gibi birden fazla kişi tarafından da kurulabilmektedir. Kurucuların gerçek ya da tüzel kişi olması mümkündür (TTK m. 573, f. 1).

Limited şirketin tek ortaklı olarak kurulabilmesi ve bu şekilde yaşamasının olanaklı hale getirilmesi 6102 say. TTK'nin en önemli yeniliklerden birisidir. 6762 say. TTK'de limited şirket kurulabilmesi için en az iki kişi gerekmekte idi ve şirket birden fazla ortak tarafından kurulup sonradan tek kişiye düştüğünde bu durum şirketin feshine neden olmaktaydı (6762 say. TTK m. 503 ve 504). Bu yüzden şirket yetkilileri aslında şirketle ilgisi olmayan yapay kurucular oluşturmaktaydılar. AB'nin AET'nin 89/667 say. Yönergesine uyum sağlanması amacı ile tek ortaklı limited şirket kurulup işletilmesi olanağı sağlanmıştır. 6762 say. TTK'de ortak sayısının en az iki olması gerektiği belirtilmiştir (m. 503, f. 1)

Uygulamada limited şirketlerde ortak sayısı az olup genellikle iki veya üçü aşmamaktadır. Yeni düzenlemeyle birlikte limited şirket, ortak sayısının sonradan bire düşmesi durumunda varlığını sürdürebileceği gibi, limited şirketin tek ortaklı kurulup sonradan çok ortaklı hale de gelmesi de mümkün hale getirilmiştir.

Türk Ticaret Kanununda limited şirket ortaklarının hangi vasıflara sahip olması gerektiği hususunda herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Ancak anayasadaki eşitlik ilkesine aykırılık olmayacak şekilde belirli bir meslekte tecrübe sahibi olma, belirli bir yaşta olma gibi kriterlerle belirli vasıflara sahip kişilerin limited şirketlere ortak sıfatıyla alınabilmesi mümkündür⁹. Ayrıca önceden olduğu gibi tüm tüzel kişiler (özel hukuk tüzel kişileri yanında kamu hukuku tüzel kişileri de) limited şirket

⁹ **Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı**, Şirketler Hukuku, 3. Basım, Dora Basım Yayım Ltd. Şti., Bursa, Mart 2012, s. 311; Örneğin inşaat işi ile ilgili olarak inşaat mühendisi veya mimar, poliklinik işletilmesi için ortakların mesleğinin doktor olmasının aranması gibi. Ancak bu son halde sağlık mevzuatı gereği ortakların hepsinin doktor olması şarttır (**Hasan Pulaşlı**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Birinci Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, Ocak 2012, § 38, N. 35).

kurucusu veya ortağı olabilmektedirler (TTK m. 573, f. 1). Oysa İsviçre BK m. 772’de ve İsviçre Tasarısı’nda “*bir veya daha fazla kişiler veya ticaret şirketleri*” denilmektedir. 6102 say. TTK’de bu konuda tüzel kişilere herhangi bir sınırlama getirilmemiştir.

2. Sermaye Karakteristiği Güçlü Bir Şirket Türüdür

Ortaklıkları çeşitli açılardan sınıflandırmak mümkündür. Kişi ve sermaye ortaklıkları sınıflandırması, ortaklığın düzeni ile yapısında ve ortakların hak ve borçlarının belirlenmesinde sermaye unsurunun veya kişisel unsurların ağır basması düşüncesine dayanmaktadır¹⁰. Ortaklıklara ilişkin hükümlerin genel mantığını kavramada bu ayrım önemli bir yere sahiptir.

Kişi ortaklıklarında ortakların kişilikleri önemli olup sermaye unsuru belirleyici olmamaktadır. Şahıs şirketlerinde ortaklar arasında güven önemli olup ortaklık da güven ilişkisine dayalı olarak kurulmaktadır. Kişi ortaklıklarında ortak sayıları da genellikle pek fazla olmamaktadır. Kişi ortaklıklarında şirket borçları söz konusu olduğunda ortaklar bu borçlardan kişisel ve sınırsız olarak sorumlu olmaktadır. Ayrıca şahıs şirketlerinde şirketin yönetimi tüm ortaklara aittir. Kararlar oybirliği ile alınmaktadır. Ortaklardan birinin ölümü, iflası ya da fiil ehliyetini kaybetmesi, kural olarak şirketin sona ermesine neden olmaktadır.

Sermaye ortaklıklarında kişisellik unsurundan ziyade sermaye unsuru önem taşımaktadır. Sermaye şirketleri için kanunda asgari kuruluş sermayesi getirilmiştir. Sermaye şirketleri bu sermaye ile kurulmak zorundadır. Sermaye şirketlerinde şirket alacaklıları, alacaklarının tahsili için ortakların malvarlığına başvurmaları söz konusu değildir. Ortakların şirket borçlarından dolayı kişisel sorumlulukları bulunmamaktadır. Ayrıca sermaye şirketlerinde ortakların hak ve borçları şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermayeye göre belirlenmektedir. Sermaye şirketlerinde

¹⁰ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, N. 35; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Giriş, N. 25; Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 15; Mehmet Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, Yeni TTK’ye Göre Yazılmış 7. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., s. 3.

yönetim ve temsil organlara aittir; ortakların ölümü, fiil ehliyetini kaybetmesi veya iflası kural olarak şirketin varlığını etkilememektedir.

Türk Ticaret Kanununda limited şirketlerin sermaye şirketi olduğu belirtilmesine rağmen (TTK m. 124, f. 2), hem sermaye hem şahıs şirketlerine özgü özellikler taşıdığı görülmektedir.

Limited şirket, on bin Türk Lirası asgari esas sermaye ile kurulmak zorundadır (TTK m. 580, f. 1). Bu tutar Bakanlar Kurulunca on katına kadar artırılabilir (TTK m. 580, f. 2). Şirket, kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmiş bulunan, sermayenin tamamını ödemeyi şartsız olarak taahhüt ettikleri, imzalarının noterce onaylandığı şirket sözleşmesinde limited şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulmaktadır (TTK m. 585). On bin Türk Lirası sermayenin, kuruluş anında peşin olarak yatırılması zorunluluğu bulunmamaktadır. 6102 say. TTK'nin ilk metninde (m. 585'te) “... sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri ve nakit kısmı hemen ve tamamen ödemeleriyle kurulur...” denilmekteydi. Sermayenin tamamının kuruluş anında peşin olarak ödenmesi zorunluluğu 26.06.2012 tarihli 6335 say. Kanun'un 31. maddesi ile kaldırılarak, sermayenin tamamını ödemenin taahhüt edilebileceği ifade edilmiştir (TTK m. 585).

Limited şirket sözleşmesinde asgari sermaye miktarının belirtilmesi gerektiği TTK'de belirtilmiştir (TTK m. 573, f. 1). Bu da sermayenin belirli olması gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca sermayenin artırılması ve azaltılması konularında düzenlenen özel prosedüre uyulması gerekmektedir. Bu özellikler limited şirketin sermaye şirketi özelliği taşıdığını göstermektedir.

Limited şirketin sermayesi, ortakların taahhüt ettikleri sermaye paylarının toplamıdır (TTK m. 573, f. 1). Yeni düzenlemede, “*esas sermaye payı*” denilmek suretiyle, 6762 say. Yasadaki “*konulması taahhüt edilen sermaye*” yanında, farklı anlama gelen “*sermaye payı*” kavramına yer verilmemiş, farklı anlama gelecek ifadelerden kaçınılmıştır¹¹. Bu da limited şirketin sermaye şirketi olma özelliğini kuvvetlendirmektedir.

¹¹ Gerekçe, TTK m. 573.

Ayrıca limited şirketlerde, şirket borçlarından dolayı kural olarak ortakların sorumlulukları bulunmamaktadır (TTK m. 573, f. 2). Alacaklılar bu durumda şirket sermayesine başvurmak durumundadırlar. Bunun istisnası 6183 say. yasanın 35. maddesidir. Burada “... *limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında sorumlu olurlar ve kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar...*” denilmektedir. Şirket borçlarından sorumlu olmama özelliği de limited şirketin sermaye şirketi olma özelliğini vurgulamaktadır.

Ancak limited şirketlerin şahıs şirketlerine özgü birtakım özellikler taşıdığını da belirtmek gerekmektedir. Örneğin limited şirketlerde esas sermaye payına karşılık çıkarılan senetler ispat aracı veya nama yazılı olarak çıkarılabileceği için dolaşım kolaylığı söz konusu değildir. Bu durum, esas sermaye payını ne anonim şirket payına dönüştürür ne yaklaştırır; yalnızca ispat aracıdır ve payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayabilir¹². Ayrıca limited şirketlerde payın devri şirket sözleşmesine konulacak bir hükümle yasaklanabilir iken (TTK m. 595, f. 4) anonim şirketlerde payın devrinin yasaklanmasının mümkün olmaması (TTK m. 492, f. 1) limited şirketi şahıs şirketine yaklaştırmaktadır. 6762 say. TTK’de olmadığı halde, TTK’de limited şirket ortakları hakkında bağlılık yükümü (TTK m. 613) ve rekabet yasağına (TTK m. 626) yer verilmesi de limited şirketi şahıs şirketine yaklaştırmaktadır.

3. Limited Şirket Bir Ticaret Ünvanı Altında Kurulur

Limited şirket tüzel kişiliğe sahip olup bir ticaret ünvanı altında kurulur (TTK m. 573, f. 1). Tacirler, ticari işletmelerini bir ticaret ünvanı altında işletmeye, yani ticaret ünvanı kullanmaya mecburdurlar¹³.

Limited şirket hukuki niteliğe sahip ve tacir olduğu için ticaret ünvanı taşımaktadır. Limited şirketin özelliklerini belirten 573. maddede şirketin bu özelliği belirtilmiştir. Ancak tüm tacirlerin ticaret ünvanı kullanması zorunluluğu olduğu

¹² **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 40, N. 13.

¹³ **Hayri Domaniç, Erol Ulusoy**, Ticaret Hukukunun Genel Esasları TTK Tasarısı ve Gerekçeleri ile Birlikte, Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 5. Bası, Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul, 2007, s. 209; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 3.

düşünüldüğünde (TTK m. 39: “*Her tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret ünvanıyla yapmak ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu ünvan altında imzalamak zorundadır*”), zaten özel olarak limited şirket için, ticaret ünvanı altında kurulması zorunluluğunun belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

Limited şirketin ticaret ünvanına sahip olmasının bir sonucu olarak şirketin iştiğal konusunun ünvanında gösterilmesi gerekmektedir. Örneğin “AS İnşaat Limited Şirketi”. Bu ünvanında inşaat, şirketin iştiğal konusudur. Ünvanında, şirketin tüm çalışma konularının belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

Şirketin ticaret ünvanı tescil edildikten sonra, şirketin işletmesiyle ilgili olarak kullandığı her belgede okunaklı bir şekilde yer almalıdır. Tacirin işletmesiyle ilgili olarak düzenlediği ticari mektuplarda ve ticari defterlere yapılan kayıtların dayandığı belgelerde tacirin sicil numarası, ticaret ünvanı, işletmesinin merkezi ile tacir internet sitesi oluşturma yükümlülüğüne tabi ise tescil edilen internet sitesinin adresi de gösterilmelidir. Tüm bu bilgilerin şirketin internet sitesinde de yayımlanması gerekmektedir. Bu sitede ayrıca, limited şirketlerde müdürlerin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı yer alması gerekmektedir (TTK m. 39, f. 2).

4. Limited Şirket Payları İçin Kıymetli Evrak Niteliğinde Belge Çıkarılmaz

Pay senetleri kural olarak anonim şirketlerde payı temsil üzere çıkarılan ve kıymetli evrak niteliği taşıyan senetlerdir¹⁴. Bu senetler şirket tarafından çıkartılarak pay sahiplerine verilmektedir.

Pay senetlerinin; şirketin ünvanını, sermaye tutarını, kuruluş tarihini, bu tarihteki sermaye tutarını, çıkarılan pay senedinin tertibini, bunun tescili tarihini, senedin türünü ve itibarî değerini, kaç payı içerdiğini belirtmesi ve şirket adına imza etmeye yetkili olanlardan en az ikisi tarafından imza edilmiş olması şarttır (TTK m. 487).

¹⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 492; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 26, N. 1.

Pay senetleri içerdikleri hak açısından ortaklara ortaklık hakkı vermektedir. Bu özelliği ile pay senetleri, eşyayı temsil eden senetlerden ve alacak senetlerinden ayrılmaktadır. Ayrıca pay senetleri açıklayıcı senetler olup ortaklık hakkı senet oluşmadan önce vardır ve pay senedi ortaklığı açıklamaktadır¹⁵. Anonim şirketlerdeki nama ve hamiline yazılı pay senetleri gibi devir kabiliyetleri olan belgeler değildir¹⁶. Bununla birlikte pay senetleri illi senetler olup şirket ve pay sahibi arasındaki temel ilişkiye dayanmaktadır. Temel ilişkide geçersizlik olması senedin de geçersizliği sonucunu doğuracaktır. Soyut senetlerde ise temel ilişkinin geçersizliği senedin geçerliliğini etkilememektedir.

Kanun hükmü uyarınca limited şirketlerde pay senetleri ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenebilmektedir (TTK m. 593, f. 2). Doktrinde limited şirketlerin, pay senetlerinin kıymetli evrak vasfına sahip olup olmadığı tartışmalıdır. **Bilgili/Demirkapı**'ya göre limited şirketlerde kıymetli evrak niteliğinde belge çıkarılamaz; fakat payları temsil etmek üzere limited şirketlerde senet çıkarılmasına izin verilmekte, buna karşılık kıymetli evrak niteliği taşımamakta, sadece ortağın şirkette pay sahibi olduğunu ispatlamaktadır. **Tekinalp** ve **Bahtiyar**'a göre ise nama yazılı olarak düzenlenen esas sermaye pay senetlerinin kıymetli evrak olduğunu kabul etmek gerekmektedir¹⁷.

Limited şirket payları için de esas sermaye pay senedi çıkarılması mümkündür. TTK m. 593'te bu senetlerin niteliği ve şekli düzenlenmiştir. Bu hükme göre esas sermaye pay senetleri ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenmelidir. Bu pay senetlerinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin, ağırlaştırılmış ve tüm ortakları kapsayacak şekilde düzenlenmiş rekabet yasağının ve şirket sözleşmesinde öngörülüş önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir (TTK m. 593, f. 2).

Bir limited şirkette pay için senet çıkarılsa sahi bunun hukuki rejimi anonim şirketlerinkinden farklıdır. Limited şirkette esas sermaye payına ilişkin senetler,

¹⁵ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 369; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 379; Oysa çek, poliçe ve bonoda hak senedin oluşturulması anında doğmaktadır.

¹⁶ Gerekece, TTK m. 593, f. 2.

¹⁷ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 379; **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklık, s. 370; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 341.

anonim şirketlerin aksine, ya ispat aracı niteliğinde ya da nama yazılı şekildedir; limited şirketlerdeki bu nama yazılı senetler, paya, devir ve dolaşım kolaylığı sağlamaz sadece ispatı ve gerektiği zaman payın devrinde birtakım kolaylıklar sağlamaktadır¹⁸. Bu yüzden limited şirketlerdeki bu nama yazılı pay senetlerine bunun ötesinde bir anlam ve işlev yüklenmemelidir. Bu açıdan limited şirketler sermaye şirketi özelliğinden uzaklaşarak şahıs şirketine yaklaşmıştır.

5. Ortakların Sorumlulukları Taahhüt Ettikleri Esas Sermaye Payını Ödeme ve Ek Ödeme, Yan Edim Yükümlülüklerini Yerine Getirmektir

Limited şirketlerde ortakların sorumluluğu sadece taahhüt ettikleri esas sermaye payını ödeme ve ek ödeme, yan edim yükümlülüklerini yerine getirmektir. TTK m. 573, f. 2’de “*ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler*” denilmektedir. Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri 6102 say. TTK ile açıkça Kanuna alınmıştır.

Ek ödeme yükümlülüğü, ortaklara limited şirket sözleşmesinde öngörülmesi ve Kanunda yer alan şartların gerçekleşmesi durumunda şirkete nakdi ödeme yapması konusunda bir sorumluluk yüklenmesi şeklinde gerçekleşmektedir¹⁹. Yan edim yükümlülüğü şirketin işletme konusunun gerçekleşmesine hizmet edebilecek nitelikteki yükümlülüklerdir (TTK m. 606, f. 1). Ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü, bunların şekli ve kapsamı ancak limited şirket sözleşmesi ile belirlenmişse ortaklardan bu yükümlülüğü yerine getirmesi beklenebilir. Aksi halde ortakların böyle bir yükümlülüğü bulunmamaktadır (TTK m. 577, f. 1, c, d). Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri şirket sözleşmesinden başka bir şekilde, örneğin ortakların aralarında yaptıkları yazılı bir sözleşme ile öngörülmüşse bu ancak borçlar hukuku sözleşmesinin sonucunu doğurmakta, şirketler hukuku anlamında bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır²⁰.

¹⁸ Gerekçe, TTK m. 593, f. 2; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 38, N. 46.

¹⁹ Gerekçe, TTK m. 603.

²⁰ Gerekçe, TTK m. 577.

Limited şirket sözleşmesi ile ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü getirilmesi ancak kanunen belirli olan hallerde mümkündür (TTK m. 603, m. 606). Ortaklardan bu yükümlülükleri yerine getirmesi, şirket sözleşmesinde belirlenmiş olması şartıyla ancak şirket esas sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının şirketin zararını karşılayamaması; şirketin ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri olmaksızın işlerine gereği gibi devam etmesinin mümkün olmaması; limited şirket sözleşmesinde tanımlanan ve öz kaynak ihtiyacı doğuran diğer bir durumun gerçekleşmiş olması durumunda istenebilmektedir (TTK m. 603, f. 1). Ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü ile amaçlanan, finansal yönden kötü duruma düşen şirkete ortakların yapacakları ek ödemelerle yardımcı olmak, onun bilanço açıklarını kapatmaktır²¹. Limited şirketin borçlarından kurtularak varlığını sürdürebilmesi amaçlanmaktadır.

Ek ödeme yükümlülüğü limited şirket sözleşmesinde ancak esas sermaye payını esas alan belirli bir tutar olarak öngörülebilmektedir. Bu tutarın, esas sermaye payının itibari değerinin iki katını aşmaması gerekmektedir (TTK m. 603, f. 3). Kanunda belirtilen şartlar gerçekleşmiş ise ek ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmesini müdürler istemektedir (TTK m. 603, f. 5). Her ortak yalnızca kendi esas sermaye payı tutarının itibari değerine göre belirlenen ek ödeme yükümlülüğünü yerine getirmek durumundadır (TTK m. 603, f. 4).

Ortakların limited şirket borçlarından dolayı sorumlulukları bulunmamaktadır²². Ortak, ek ödeme yükümlülüğünü yerine getirmişse şirket alacaklıları borçlarından dolayı ortaklara başvuramaz. Ancak yerine getirmemişse ortakların şirket borçlarından sorumlulukları doğmaktadır. Bu durumda alacaklılar yine doğrudan ortağa başvuramaz. Öncelikle şirkete başvurmaları gerekmektedir. Şirket, sermaye borcunun ve ek ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmesini ortağa başvurarak istemektedir.

Limited şirket sözleşmesini değiştirip ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları ancak ilgili tüm ortakların onayı ile alınabilmektedir (TTK m. 607). Ek ödeme yükümlülüğü azaltılmak veya kaldırılmak istenirse, esas sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının şirket

²¹ Gerekçe, TTK m. 603.

²² Esas sermaye payı, limited şirkette, ortağın şirketin sermayesine katılımının asgari miktarını gösterir, bu da nakitle ifade olunur (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 38, N. 43).

zararını karşılaması şartının gerçekleşmesi gerekmektedir (TTK m. 603, f. 6). Bu konuda esas sermayenin azaltılması veya kaldırılmasına ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı TTK'de belirtilmektedir (TTK m. 603, f. 6).

Ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü kural olarak ortağın şirketten ayrılması ile sona ermektedir. Ancak şirket, ortağın limited şirketten ayrıldığı tescil edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde iflas etmiş ise ortaktan bu yükümlülüğü yerine getirmesi istenebilmektedir (TTK m. 604). Şirketin iflasından geriye doğru gidildiğinde iki yıl geçmişse ortağın ek ödeme ve yan edim yükümlülüğünü yerine getirmesi beklenemez.

6. Limited Şirket Her Türü Amaç ve Konu İçin Kurulabilir

Limited şirket, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilmektedir (TTK m. 573, f. 3). Ancak buradan limited şirketin her türlü iştiğal sahasında yer alabileceği sonucu çıkarılmamalıdır. Limited şirketler, Bankacılık Kanunu ve Sigortacılık Kanununa göre bankacılık ve sigortacılık yapamaz²³. Bu alan anonim şirketlere özgülenmiştir. Limited şirketler başka bir mevzuatta yasaklanmamış alanları seçebilmektedir.

²³ Fakat sigorta acenteliği, limited şirket olarak yapılabilir (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 38, N. 57).

III. LİMİTED ŞİRKETİN ORGANLARI

A. Genel Olarak

Tüzel kişilerde ve bu arada limited şirketlerde kural olarak şirket, faaliyetlerini organlar aracılığıyla yerine getirmektedir²⁴. Tüzel kişilik, organları aracılığıyla varlığını hissettirmektedir²⁵. Limited şirketin organları, “*Şirketin Organları*” başlığı altında TTK’nin 616 vd. maddelerinde düzenlenmiştir.

TTK, limited şirketler hakkında iki zorunlu organ öngörmektedir. Kanunen zorunlu organlar “*Genel Kurul*” ve “*Müdürler*” dir. Denetleme konusunda 6102 say. TTK m. 635, anonim şirket hükümlerinin uygulanacağını belirtmiştir²⁶. Bağımsız denetçi veya denetçiler ise limited şirketin organı değildir.

6762 say. TTK’nin aksine 6102 say. TTK, zorunlu organlar açısından ortak sayısının yirmiden az ya da yirmiden fazla olması açısından bir ayrıma gitmemiştir. Buna göre ortak sayısı ne olursa olsun kanunen zorunlu iki organ vardır. Bunlar, “*Genel Kurul*” ve “*Müdürler*” dir. Limited şirketlerde denetçiler dışarıdan seçilen bağımsız denetim kuruluşları veya denetçilik yapma yetkisi bulunan uzman kişilerdir.

Kanunda sayılanlardan başka, şirket sözleşmesi ile ihtiyari organlar da oluşturulması mümkündür.

Tek ortaklı limited şirketlerde tek ortak, tek başına genel kurulu oluşturur. 6102 say. TTK m. 616, f. 3’de bu husus “*Tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir*” şeklinde ifade edilmektedir. Yönetim organı ise müdür veya müdürler kuruludur. Müdürün ortak olması zorunluluğu yoktur. Tek kişilik anonim ya da limited ortaklık ayrı türde bir ortaklık değildir. Bunlar tüzel kişiliği haizdir. Çok ortaklı bir limited ortaklık ile tek ortaklı bir limited ortaklık

²⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, N. 513.

²⁵ İlhan Yiğit, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2005, s. 3.

²⁶ 26/6/2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanununun 41 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “*ve işlem denetçileriyle*” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

arasında organsal yapıda bir farklılık yoktur. Tek kişilik limited ortaklıkta da pay sahibinin veya organların hakları, görevleri, yetkileri çok ortaklı limited ortaklıktaki gibidir.

Limited şirketlerde yönetim görevi ve yönetim kurulu üyesi sıfatı bulunmayan tek ortak, somut olayın özellikleri gerektiriyorsa fiili organ olarak sorumlu tutulabilecektir²⁷. **Moroğlu**'na göre tek kişilik ortaklıklarda tek kişilik organdan “kurul” diye bahsetmek hatadır²⁸. Gerçekten de tek kişiden oluşan bir genel kurula, kurul dememek gerekir. TTK m. 408’de *Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır*” denilmektedir. Burada “genel kurul sıfatıyla” demek yerine “genel kurul yerine” ifadesi tercih edilebilirdi²⁹.

Tek kişilik limited şirketlerde ortaklar genel kurulunun yetkilerini tek ortak kullanacaktır. 6102 say. TTK m. 616, f. 3’e göre tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Ancak tek ortağın genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerli olabilmesi, yazılı olması şarttır. Buna göre tek ortak, tüm kararları kendisi alabilecek, genel kurulun tüm yetkilerine tek başına sahip olabilecektir. Ancak kararların geçerliliği için yazılı olmaları şartı getirilmiştir (TTK m. 616, f. 3). Nitekim bu durum ispat açısından da gereklidir. Ortak, müdürleri sözlü olarak görevden aldığında ispat vasıtası olmayacaktır.

Zorunlu organlardan birinin olmaması veya toplanamaması 6762 say. TTK m. 504’e göre şirketin mahkemece fesih nedeni idi³⁰. 6102 say. TTK’ye göre de şirketin

²⁷ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 404.

²⁸ **Erdoğan Moroğlu**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı Değerlendirmeler ve Öneriler, 4. bası, Şen Matbaa, Ankara, 2006, s. 15; İbrahim Arslan da aynı görüştedir. Yönetim kurulu için verdiği bir örnekte, “Şirketin yönetimi nadiren de olsa bir kişiye bırakılmışsa ortada bir yönetim organı mevcut olsa bile yönetim kurulundan söz etmek mümkün değildir. Çünkü yönetim organı kurul niteliğini haiz değildir” demekte ve çözüm olarak “Tek Kişiden Oluşan Yönetim”i önermektedir (**İbrahim Arslan**, Anonim Şirketlerde Yönetim İlkesinin Sınırlandırılması, Mimoza Basım, Yayım ve Dağıtım A.Ş., Konya, 1994, s. 21).

²⁹ **Gökmen Gündoğdu**, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Tek Kişilik Anonim Ortaklık ve Tek Kişilik Limited Ortaklık”, s. 243, 244,

<http://iudergi.com/tr/index.php/hukukmeczua/article/viewFile/3776/3352>, E.T., 16.11.2012.

³⁰ Y. 11. HD, 22.09.2003 T. ve 2003/2194E., 2003/8154K. say. kararı: “... dava konusu olayda davacılar, organları çalışmayan, sözleşmedeki amaç ve faaliyetlerini gerçekleştiremeyen ve ortaklar

zorunlu organlardan birinin olmaması veya genel kurulun toplanamaması halinde ortakların ve şirket alacaklılarının mahkemeden şirketin feshini isteme hakları bulunmaktadır (TTK m. 636, f. 2).

Genel kurul ile yönetim arasındaki işlev ayrılığı 6102 say. TTK ile belirginleştirilmiş ve 6762 sayılı kanun ile benimsenen özden yönetim ilkesi yerine, seçilmiş yönetim düzeni kabul edilmiştir. Özden yönetim ilkesi tüm ortaklara kanunen yönetim yetkisini verdiği için gerektiğinde kendiliğinden işler hale gelmekte ve ortakları umulmadık zorluklarla karşı karşıya getirebilmekte idi³¹. Limited şirkette organla arası astlık üstlük ilişkisi değil fonksiyonel bir ayırım söz konusudur. Yukarıda da belirtildiği gibi kanunen zorunlu iki organ vardır. Genel kurul ve müdür/müdürler kurulu. Genel kurul, tüm ortakların katıldığı bir karar organı, müdür veya müdürler kurulu ise yönetim ve temsil organıdır.

Ortak sayısı yirmiden fazla ise, 6762 say. TTK'de denetçiler de kanunen zorunlu organ kabul edilmekteydi (TTK m. 548). Ortak sayısı açısından yapılan bu ayırım kaldırılmıştır. Buna göre ortak sayısı ne olursa olsun tüm limited şirketler aynı hükümlere tabidir. Denetleme konusunda anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır (6102 say. TTK m. 635)³². Yeni düzenlemedeki denetçiler uzman bağımsız denetçiler olup organ olarak kabul edilmemelidir³³. Bağımsız denetim bir süreçtir, belli bir alana ve döneme yönelik olan çalışmaların bütünüdür; ayrıca denetim yalnızca geçmişe dönük olmayıp ileriye yöneliktir, denetim sayesinde gelecekte ortaya çıkan zararları önlemeye ilişkin tedbirler alınmış olur³⁴.

arasında çekişme konusu olan limited şirketin fesih ve tasfiyesini talep etmişlerdir. Şirketin devamlı olarak zarar etmesi, kuruluş ve gayesinin gerçekleşmesine imkan kalmaması, ortaklar arasındaki ciddi anlaşmazlıklar, ortağın bakiye sermaye borcunu ödemede temerrüdü gibi sebepler TTK m. 594, f. 4. maddesinde yer alan haklı sebeplere örnek olarak sayılabilir...

(<http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd20032194.htm&query=limitedşirketorganları#fm>, E.T. 14.03.2011).

³¹ Gerekçe, TTK Genel, Paragraf 150.

³² 26.06.2012 tarihli 6335 say. Kanununun 41. maddesiyle 635. Maddede yer alan “işlem denetçileriyle” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. 635. madde “Anonim şirketin denetçiye, denetime ve özel denetime ilişkin hükümleri limited şirkete de uygulanır” şeklindedir.

³³ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 403; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 24, N. 3; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 222.

³⁴ **Aytaç Köksal**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Sermaye Piyasası Mevzuatı Açısından ve Karşılaştırmalı Olarak Bağımsız Denetim Sözleşmesi, Birinci Basım, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2009, s. 14.

B. Genel Kurul

1. Genel Olarak

Limited şirket genel kurulu şirketin zorunlu organlarından biri olup aynı zamanda karar organıdır³⁵. Bu zorunluluk ortaklığın aldığı bir kararla ya da şirket sözleşmesine konulan bir hükümle ortadan kaldırılamaz³⁶. Ortaklar, genel kurulda belirli çağrı prosedürü gerçekleştirildikten sonra toplanarak, önceden belirlenen gündem hakkında görüşür ve karar alırlar. Pay sahipleri, genel kurula katılarak ortak olmaktan doğan idari ve mali nitelikteki haklarını kullanırlar³⁷.

Limited şirket genel kurulu “*Genel kurul*” başlığı altında 616-622. maddelerde düzenlenmiştir.

Genel kurul, limited şirketin zorunlu bir organ olmakla birlikte sürekli çalışan bir organı değildir. Genel kurul, kanun ve limited şirket sözleşmesi gereği olağan veya olağanüstü şekilde toplanmaktadır. Olağan genel kurul toplantısı her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde; olağanüstü toplantı şirket sözleşmesi uyarınca ve gereklikçe yapılmaktadır (TTK m. 617, f. 1).

2. Genel Kurulun Niteliği

Ortakların, ortak olmaktan doğan idari ve mali nitelikteki haklarını kullanmak üzere bir araya gelmeleri genel kurulu oluşturur³⁸.

Limited şirket genel kurulu, limited şirketin zorunlu yasal organıdır. Ortaklar, çağrı prosedürüne uygun olarak çağrıldıktan sonra toplanır ve genel kurulda belirli

³⁵ **Haluk N. Nomer**, Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, 1. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2008, s. 1; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1711; **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 405; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 332; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 324; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 5.

³⁶ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1710, 1711.

³⁷ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1711.

³⁸ **Orhan Nuri Çevik**, Uygulamada Şirketler Hukuku, 3. bası, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2002, s. 629.

yetersayılara ulaşarak karar alırlar. Alınan kararlar, ortakların iradesini yansıtmaktadır.

Kanun, limited şirket genel kuruluna birtakım görev ve yetkiler bahşetmiştir. Bu görev ve yetkilerin bir kısmı sadece genel kurula özgülenmiş olup başka bir kişi veya organa devredilemez. Limited şirket genel kuruluna özgülenen bu görev ve yetkilerden ve limited şirketin karar organı olmasından yola çıkarak, genel kurulun yüksek bir irade organı olduğu düşünülebilir. Nitekim 6762 say. Kanun zamanında genel kurulun üst organ niteliğinde olup olmadığı hususu çok tartışılmıştır.

Örneğin **Hirsch, İmregün, Pulaşlı, Domaniç, Arslanlı ve Ansay**'a göre genel kurul en yüksek irade ve karar organı idi³⁹. Bu görüşü benimseyenlere göre hem müdür veya müdürler kurulu hem de var ise (ortak sayısı yirmiden fazla ise) denetçiler genel kurulun aldığı kararlar ile görevlerini yerine getirebilirler ve kanun veya şirket sözleşmesi ile bir sınırlama getirilmemişse genel kurul her türlü yetkiye haizdir. Genel kurulun üst organ niteliğini benimseyen **İmregün**'e göre genel kurul, kararları ile ortaklığın iradesini açıklar ve bu kararlar da ortaklar toplantıda bulunsun veya bulunmasın, karara muhalif kalsın veya kalmasın tüm ortaklar hakkında ve hatta diğer organlar hakkında da geçerlidir⁴⁰. Aksi görüşte olan **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, genel kurulun diğer organlara nazaran bir takım üstünlükleri bulunmasına rağmen, ortaklar genel kurulunun, ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde organları seçmeleri; ibralar, hesaplar, yıllık raporlar ve kar dağıtımları ile ilgili önerilere ilişkin kararlar almaları; müdürleri seçme yetkisine sahip bulunmalarının genel kurulun üstünlüğünü göstermediğini, yönetim ve temsil arasındaki ayrımın görev ayrımı olduğunu, TTK'de ortaklar genel kurulunun üst organ niteliğinde olmadığını, aralarında herhangi bir alt-üst ilişkiden söz

³⁹**Ernest Hirsch**, Ticaret Hukuku Dersleri, Doç. Dr. Halil Arslanlı'nın yardımı ile hazırlanmış olan birinci basımın değiştirilmesi ve genişletilmesi suretiyle meydana getirilen ikinci bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946, s. 288; **Oğuz İmregün**, Anonim Ortaklıklar, Yenilenmiş 4. bası, İstanbul, Yasa Yayıncılık A.Ş., 1989, s. 99; **Hasan Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, 6. Bası, Karahan Kitabevi, Adana, s.510; **Arslanlı/Domaniç**, Limited Şirketler, s. 503; "*Genel kurul üst organdır. Yönetim kurulu da denetçiler de genel kurulun aldığı kararlara tabidir. Bu kararlara görevlerini yerine getirirler. Genel kurul, şirketin iç nizamını, şirketle ortaklar ve organlar arasındaki ilişkileri düzenler. Kanun veya anasözleşme ile sınırlanmamışsa genel kurul, her safhada yetki sahibidir. Şirketin mukadderatına genel kurul hakimdir*" **Halil Arslanlı**, Anonim Şirketler II-III; Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, Fakülteler Matbaası, 1960, s. 2-7; **Tuğrul Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, Başnur Matbaası, Ankara, 1968, s. 135.

⁴⁰ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 99.

edilemeyeceğini düşünmekte idi⁴¹. **Tekil**'e göre de herhangi bir organın üstünlüğünden söz edilemez, organlar arasında tam bir fonksiyon ayrılığı vardır, üstün organ teorisi reddedilmelidir⁴².

Bir taraftan özellikle genel kurul kararlarının diğer organları bağlamasının, genel kurulun diğer organları seçme ve azletme yetkisi bulunmasının diğer organlar üzerindeki üstünlüğünü gösterdiğini benimseyen baskın görüş; diğer taraftan genel kurulun bu üstünlüklerini kabul edip, bu üstünlüğün genel kurula üst organ niteliğini kazandırmadığını, yönetim ve temsil arasındaki görev ayrımının söz konusu olduğunu, bu sebeple hiçbir organın diğerine üstünlük göstermediğini savunan azınlık görüşü tartışmaları karşısında 6102 say. TTK'nin 616. Maddesinin gerekçesinde organlar arasında astlık-üstlük ilişkisi olmadığı belirtilmiştir.

Gerekçede genel kurul ile müdür veya müdürler kuruluna devredilemez görev ve yetkiler bahsetmenin, organların farklı işlevlerinin varlığını gösterdiğini, aralarında görev ayrımı olup herhangi bir hiyerarşik yapıdan söz edilemeyeceği açıklanmıştır. Ancak bu ifadenin doktrindeki tartışmayı sonlandırıp sonlandırmayacağı ilerleyen zamanlarda görülecektir. Örneğin **Pulaşlı**, genel kurulun limited şirketin hala üst organ niteliğinde olduğunu savunmaktadır. Ancak İsviçre Borçlar Kanunu'nu örnek göstererek, orada üst organ kavramının, diğer organların üzerinde bir hiyerarşik yapılanma değil de, daha çok yasa tarafından bahşedilen işlevler bakımından anlaşılması gerektiğinin belirtildiğini, aynı anlayışın TTK için de geçerli olması gerektiğini ifade etmektedir⁴³.

TTK'de organlar arası işlevler ayrılığı ilkesi benimsendiği ifade edilmiştir. Bu ilke, genel kurul ile yönetim kurulunun kanunun kendilerine tanıdığı yetkileri kullanarak, birinin diğerine üstünlüğünü tanımayan, birinin diğerine talimat veremeyeceği, birinin diğerinin yetkilerini kullanamayacağı, genel kurulun üst organ olmadığı sonucunu doğurmaktadır. İşlevler ayrılığı ilkesi hukuki desteğini 6102 say.

⁴¹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1711.

⁴² **Fahiman Tekil**, Şirketler Hukuku; Üçüncü C., Limited Şirketler ve Kooperatifler, Yeni Üniversite Kitap Evi (Dağıtım), İstanbul, 1974, s. 35, 36.

⁴³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 5.

TTK'de hem genel kurulun hem de yönetim kurulunun devredilemez görevlerinin bulunmasından alır (TTK m. 616, m. 625)⁴⁴.

Kanunda işlevler ayrılığı ilkesinin kırıldığı durumlar da mevcuttur. Örneğin TTK m. 625, f. 2'de limited şirket sözleşmesine bir hüküm konularak müdürün veya müdürler kurulu kararlarının ve bazı münferit sorunların genel kurulun onayına sunulabileceği belirtilmiştir. Genel kurul, müdür veya müdürler kurulunun kararını onaylamazlar ise müdür veya müdürler kurulu bu kararı artık uygulayamaz, değiştirip yeniden genel kurulun onayına da sunamaz. Bu gibi hallerde genel kurul müdür veya müdürler kurulunun kararlarını onayladığı ve onaylamazsa geçerliliği olmayacağı için genel kurulun üst organ niteliğinde olduğu düşünülebilir. Ancak işlevler ayrılığı kuralının istisnaları olabileceği kabul edilerek bu ve benzeri istisnai hallerin genel kurula üstünlük vermeyeceğini düşünüyoruz.

C. Müdür veya Müdürler Kurulu

Yukarıda da belirttiğimiz gibi limited şirketlerde kanunen iki zorunlu organ bulunmaktadır. Bunlardan biri genel kurul (TTK m. 616-622), diğeri ise müdür veya müdürler kuruludur (TTK m. 623-632).

Genel kurul, limited şirketin karar organıdır⁴⁵. Kanunun kendisine verdiği görev ve yetkileri yerine getirir. Müdür veya müdürler kurulu ise limited şirketin yönetim organıdır. Tek kişinin müdür olarak atanması mümkün olduğu gibi kurul halinde de müdürlere yönetim görevi verilebilmektedir.

Limited şirketin müdürler kurulunda en az bir şirket ortağı bulunmak zorundadır (TTK m. 623, f. 1). Müdür veya müdürlerin dışarıdan da seçilmesi mümkündür ancak en az bir müdürün ortak olması zorunluluğu bulunmaktadır. Limited şirkete birden fazla müdür atanması durumunda bunlardan birisinin veya birkaçının

⁴⁴ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 404.

⁴⁵ **Nomer**, Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, s. 1; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1711; **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 405; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 332; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 324; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 5.

Türkiye’de yerleşik olması şartı yoktur. 6102 say. TTK’nin ilk metninde (m. 628, f. 1’de) en az bir müdürün Türkiye’de yerleşik olması şartı aranmaktaydı. Ancak bu hüküm 6335 say. Kanununun 42. maddesi ile mülga olmuştur.

Kanunun müdür veya müdürler kuruluna tanıdığı birtakım yetkiler bulunmaktadır. TTK m. 625’e göre müdür veya müdürler kurulu kanun ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir. Buna göre yönetim kavramına uygun olarak şirketin işletme konusunun elde edilebilmesi için gerekli olan her türlü iş ve işlemi yapma, karar alma yetkisi müdür veya müdürler kurulundadır⁴⁶.

IV. GENEL KURULUN YETKİLERİ

A. Genel Olarak

Tüzel kişiliği olan şirketler, özellikle sermaye şirketleri hak ve fiil ehliyetlerini organları vasıtası ile kullanmaktadır⁴⁷. Tüzel kişilik varlığını organları aracılığıyla hissettirmektedir⁴⁸. Bu organlar arasında da iş bölümü esaslı uygulanmaktadır.

Limited şirkette her organın birtakım yetkilerle donatılmıştır. Bu yetkiler kanundan veya limited şirket sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. Genel kurulun bazı yetkileri vardır ki başka bir organa devredemez, bunlar genel kurulun devredilemez yetkileridir. Ancak bazen işlerin yoğunluğu, hızlı ve zamanında yürütülmesi gereken işler yüzünden bazı yetkilerin müdürlere devredilmesini olanaklı hale getirilmiştir ki bunlar da genel kurulun devredilebilen yetkileridir.

Limited şirket genel kurulunun kanunen devredilemez yetkileri 6102 say. TTK’nin 616. maddesinde düzenlenmiştir. TTK m. 616, limited şirket genel kurulunun devredilemez yetkilerini;

⁴⁶ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 357.

⁴⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, N. 513.

⁴⁸ Yiğit, Genel Kurulun İşleyişi ve Sorunlar, s. 3.

- a. Kanunen devredilemez yetkiler,
- b. Şirket sözleşmesi ile devredilemez nitelik kazanan yetkiler,

olarak sınıflandırmıştır.

Limited şirket genel kurulunun devredilemez yetkilerine TTK'nin 616. maddesinde yer verilmiştir.

Aşağıda inceleyeceğimiz bazı yetkileri Kanun sadece limited şirket genel kuruluna hasretmiş olup devri mümkün değildir.

B. Genel Kurulun Kanunen Devredilemez Yetkileri

Limited şirket genel kuruluna Kanun geniş yetkiler tanımıştır. Genel kurul, münhasır (yalnızca kendisine özgü) olmayan yetkilerini müdür veya müdürlere bırakabilmektedir; ancak münhasır nitelikteki yetkilerini bırakması mümkün değildir⁴⁹.

TTK'nin 616. maddesinin birinci fıkrasında, devri mümkün olmayan yetkiler on bir bent olarak düzenlenmiştir. TTK m. 616, f. 1'e göre genel kurulun kanunen devredemeyeceği yetkiler şunlardır:

- a. Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi.
- b. Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları.
- c. Topluluk denetçisi denetçilerin atanmaları ve görevden alınmaları⁵⁰.
- d. Topluluk yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması.
- e. Yılsonu faaliyet tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması, kar payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi.
- f. Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları.

⁴⁹ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 325.

⁵⁰ 26.06.2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "işlem denetçileri de dâhil olmak üzere" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

- g. Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması.
- h. Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması.
1. Müdürün, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması.
- i. Şirketin feshi.
- j. Genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirdiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi.

Yukarıda belirtilen yetkiler sadece ortaklar genel kuruluna hasredilmiş olup başka bir organ tarafından kullanılamaz veya başka bir organa kullandırılmaz.

Limited şirket genel kurulunun kanunen devredilemez yetkileri 6762 say. TTK'nin 539. maddesinde düzenlenmişti. Maddede 616. maddeden sistematik açıdan bir farklılık söz konusudur⁵¹. 6102 say. TTK'nin 616. maddesinde sayılan devredilemez yetkiler 6762 say. TTK m. 539'da sayılanlardan daha fazladır. Ayrıca 539. maddede devredilemez yetkilerden biri olarak düzenlenen “*payın bölünmesine karar vermek*” yetkisi 6102 say. TTK ile tanınmamıştır.

TTK m. 616, f. 1'e göre genel kurulun kanunen devredemeyeceği yetkiler ayrıntılı olarak incelenecektir.

1. Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi

İktisadi yaşamın değişen koşulları göz önünde bulundurulduğunda limited şirketin kurulduğu andaki sözleşmesine bağlı kalması beklenemez. Bu sebeple şirket sözleşmesinde bir takım değişiklikler yapılması zorunlu olabilmektedir. Örneğin esas sermayenin artırılması veya azaltılması, şirket faaliyet alanının değiştirilmesi, müdür veya müdürlerin sayısının azaltılması veya artırılması, pay senetlerinin devirlerinin

⁵¹ 6762 say. TTK'nin limited şirket ortaklar genel kuruluna ilişkin 539. maddesinde; “*Umumi heyet aşağıdaki yetkileri haiz olup bunları başka bir organa devredemez: Şirket mukavelesini değiştirmek, Müdürleri tayin ve azletmek, Müdür olmayan ortaklara bahşedilen kontrol hakları mahfuz kalmak şartıyla murakıpları tayin ve azletmek, Müdürleri ibra etmek; Payların bölünmesi hakkında karar vermek; Kuruluş veya idare işlerinden dolayı şirketin kendi organlarına veya münferit ortaklara karşı haiz olduğu tazminat taleplerini dermeyeran etmek*” denilmektedir.

sınırlandırılması, merkez değişikliği, yeni imtiyazlı paylar yaratılması veya mevcut imtiyazların kaldırılması gibi.

Limited şirketlerde genel kurulun başka bir organa devredemeyeceği, yalnızca genel kurula hasredilmiş görevlerden birisi şirket sözleşmesinin değiştirilmesidir. Limited şirket sözleşmesini değiştirebilecek tek organ genel kuruldur⁵².

Limited şirket sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında kesin kararı genel kurul vermesine rağmen değişiklik metnini hazırlamak müdür veya müdürler kurulunun görevidir. Ancak genel kurul, hazırlanan bu metin üzerinde değişiklik de yapabilmektedir.

Aksi limited şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilmektedir (TTK m. 589, f. 1). Ancak bazı şirket sözleşmesi değişiklikleri bakımından kanunda özel yetersayılar öngörülmüş olabilir. Örneğin ortakların sorumluluğunu artıran, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri getiren genel kurul kararları ilgili tüm ortakların oyu ile alınabilmektedir (TTK m. 607, f. 1). Yine şirket sözleşmesinin değiştirilmesi kapsamında aşağıdaki genel kurul kararları temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilmektedir (TTK m. 621, f. 1):

- Şirket işletme konusunun değiştirilmesi.
- Oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi.
- Esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması veya kolaylaştırılması.
- Esas sermayenin artırılması.

⁵² “...Davacı şirketin ana sözleşmesinde TTK'nin 321/3 fıkrasındaki hükmün aksine düzenleme bulunmayıp şirketinin, yönetim kurulu tarafından seçilecek iki kişinin kaşesi üzerine atacağı müşterek imza ile temsil ve ilzam olunacağı yazılıdır. Ana sözleşmede yer alan bu hükmün ana sözleşme değişikliği niteliğinde olup, ana sözleşmeyi değiştirme yetkisinin genel kuruluna ait olmasına ve genel kurulu tarafından böyle bir değişikliğin yapılmış olduğu da savunulmadığına göre kredi sözleşmesini kefil sıfatı ile imzalayan Murtaza Ö.'in tek başına şirketi temsil ve ilzama yetkili bulunmadığı sonucuna varmak gerekir...” (Y. 19. HD, 5.4.2002 T., 2001/6502E., 2002/2582K. say. kararı), (Palmiye Yazılım, Pazarlama, E.T. 01.10.2012).

- Şirket merkezinin değiştirilmesi.

Şirket sözleşmesinde yapılan her değişikliğin tescil ve ilan edilmesi lazımdır (TTK m. 589, f. 2). Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicilinde tescil ve ilan edilir. TTSG'deki ilan açıklayıcı niteliktedir⁵³.

2. Müdürlerin Atanmaları ve Görevden Alınmaları

Limited şirketlerde şirketi yönetim ve temsil yetkisi müdür veya müdürler kuruluna aittir. Müdürler ile limited şirket arasında sözleşmesel bir bağ bulunmakta, bu sözleşme onlara organ üyeliği niteliğini bahşetmektedir⁵⁴. Bu sözleşme vekalet veya hizmet akdi olarak nitelendirilmektedir⁵⁵.

TTK'de 6762 say. TTK'den farklı olarak şirketin özünü oluşturan ortakları, yani şirketin bünyesini ifade eden, yönetimin şirketin bünyesinden doğduğu ve şirketi şahıs şirketi sınıfına sokan özden/bünyeden yönetim ilkesinin terk edilerek seçilmiş yönetim ilkesinin kabul edilmiş olmasıdır. Yeni düzenlemede limited şirketin yönetim ve temsili ortaklar için bir yükümlülük olmaktan çıkarılarak şirket içerisinde veya dışarıdan seçilmiş kişilere bırakılmıştır⁵⁶. Böylece şirketin yönetim ve temsili bir hak olarak kalmaya devam edecektir⁵⁷.

Müdür veya müdürler, ancak şirket sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla atanabilmekte olup, bu yetki yalnızca genel kurula hasredilmiştir⁵⁸.

⁵³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 43, N. 10.

⁵⁴ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 414; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 350; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 331.

⁵⁵ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 350; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, 54.

⁵⁶ TTK m. 576, f. 1'de limited şirket sözleşmesine "*Müdürlerin adları, soyadları, ünvanları, vatandaşlıkları...*" yazılı olması gerektiği belirtilmektedir. Buna göre limited şirket kurulurken müdürlerin de belirlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan yönetim ve temsil konusunda TTK'de seçilmiş yönetim ilkesinin kabul edildiği anlaşılmaktadır.

⁵⁷ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 411; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 331.

⁵⁸ "... ortaklık yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve görevden alınması konusunda sadece genel kurul yetkilidir..." (Y. HGK, 13.6.1984 T., 1984/11-306E., 1984/700K. say. kararı), (Palmiye Yazılım, E.T. 01.10.2012). Kanunda müdürlerin sayısı bakımından bir kısıtlama yoktur. Müdür veya müdürler kurulu limited şirketlerde zorunlu organ olduğuna göre en az bir müdür bulundurulması zorunlu olup, şirket sözleşmesiyle birden fazla müdür atanması da mümkündür.

Şirket sözleşmesi ile yönetim ve temsil, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara verilebilmektedir. Ancak şirket sözleşmesiyle atanacak müdür veya müdürlerden en az birisinin şirket ortağı olması zorunluluğu bulunmaktadır (TTK m. 623, f. 1). Şirket ortağı olmayan kişiler de müdür olarak atanabilmektedir. Şirketin faaliyet alanının özel bir bilgi ve tecrübe gerektirmesi söz konusu ise profesyonel iş anlayışı gereği ortak olmayan ancak o konuda uzman olan kişinin müdür olarak atanmasında bir engel bulunmamaktadır⁵⁹.

Şirket sözleşmesi ile atanan müdür veya müdürlerin görev süreleri hakkında TTK'de bir açıklık bulunmamaktadır. Süre, limited ortaklık sözleşmesiyle veya seçim kararıyla belirlenecektir⁶⁰. Müdür veya müdürler şirket sözleşmesiyle belirli bir süre için atanabileceği gibi süresiz de atanabilmektedir. Belirli bir süre için atanan müdürlerin görevleri, sürenin dolmasıyla sona ermektedir. Süresiz atanmış müdür veya müdürlerin görevleri ise herhangi bir şekilde sona erebilir. Nitekim TTK m. 630, f.1'e göre genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden alabilir, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlayabilir. Buna dair kararlar toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacaktır (TTK m. 620).

Limited şirket sözleşmesiyle atanan müdür veya müdürlerin görevleri sona erdiğinde genel kurul yeniden müdür seçmek zorundadır. Müdür veya müdürleri seçmek ve azletmek yetkisi genel kurulun devredilemez yetkilerinden olup başka bir organa devredilemez⁶¹ (TTK m. 616, f. 1, b. b).

TTK, limited şirket genel kurul kararı ile müdürün veya müdürlerin görevden alınabileceğini, yönetim hakkının ve temsil yetkisinin sınırlanabileceğini kabul etmiştir (TTK m. 630, f. 1). 6762 say. TTK m. 219, tam tersi bir şekilde şirket sözleşmesi ile yönetim işlerinin bir ortağa verilmesi halinde yönetim hak ve görevinin diğer pay sahipleri tarafından sınırlanamayacağını kabul etmekte idi. 6102 say. TTK ile genel kurulun her zaman müdür veya müdürleri görevden alabileceği veya yönetim yetkisini sınırlandırabileceği kabul edilmiştir (TTK m. 630, f. 1).

⁵⁹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 53.

⁶⁰ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 412.

⁶¹ Genel Kurulun Kanunen Devredilemez Yetkileri için bkz. Birinci Bölüm, s. 23.

TTK m. 630, f. 2'ye göre her ortağın haklı sebep bulunması durumunda müdür veya müdürlerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını ve sınırlandırılmasını isteyebileceği de belirtilmektedir. Haklı sebep olarak yöneticinin özen ve bağlılık yükümü ile diğer kanunlardan ve şirket sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi veya şirketin iyi yönetimi için gerekli yeteneği kaybetmesi gösterilmektedir (TTK m. 630, f. 3).

Tekinalp'e göre müdür veya müdürlerin görevden alınabilmesi için bu hususun genel kurulun gündeminde yer almasına gerek yoktur; çünkü limited şirket genel kurullarında gündeme bağlı kalınması gerekmemektedir⁶².

Müdürler ile limited şirket arasında hizmet sözleşmesi bulunduğu için görevden alma sözleşmeye aykırı ise müdür tazminat talep edebilecektir. Nitekim bu husus TTK m. 630, f. 4'te açıkça belirtilmiştir.

3. Denetçilerin Atanmaları ve Görevden Alınmaları

Denetim, en genel anlamda, belirli faaliyet ve işlemlerin kurallara uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir⁶³.

Limited şirketlerde denetim, şirket raporları, yılsonu finansal tabloları ve tüm muhasebeyi kapsamakla birlikte şirketin varlığını ve geleceğini tehdit eden yakın tehlikeleri teşhis sistemlerinin şirkette bulunup bulunmadıklarını ve gereken önlemlerin alınıp alınmadığını da kapsamaktadır⁶⁴. Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlenmesi Hakkındaki Yönetmeliğe m. 6'ya göre ticaret şirketlerinin işlemleri; tarafsızlık, eşitlik, dürüstlük, gizlilik ve mesleki özen ilkelerine göre; önyargısız, tarafsız, adil ve nesnel değerlendirme ile dürüstlük ve sorumluluk duygusu içerisinde denetlenmektedir⁶⁵.

⁶² **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 414.

⁶³ **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 189.

⁶⁴ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 222.

⁶⁵ Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik, R.G. T. 28.08.2012, R.G. S: 28395.

Anonim şirketin denetime ilişkin hükümleri limited şirketler hakkında da uygulanmaktadır (TTK m. 635).

6762 say. TTK döneminde limited şirketlerde ortak sayısı yirmiden fazla ise denetçiler organ olarak zorunlu kabul ediliyor iken 6102 say. TTK'de denetçilerin organ vasfı kaldırılmıştır.

TTK m. 616, f.1, c'de denetçilerin seçiminin genel kurula ait olduğu ve genel kurulun bu yetkiyi başka bir organa devredemeyeceği belirtilmektedir. Seçim konusunda özel bir yetersayı düzenlenmemiştir, bu yüzden TTK m. 620'de belirtilen salt çoğunlukla karar alınmalı gerekmektedir. Seçim her yıl yenilenmeli ve cari dönem sona ermeden karar alınmış olmalıdır (TTK m. 399). Seçilen denetçilerin tekrar seçilmesi mümkündür. Kural, denetçilerin genel kurul tarafından seçilmesi olmakla birlikte ortaklığın herhangi bir nedenle denetçisiz kalması halinde Kanun iki istisnai düzenleme öngörmüştür. Bunlardan birincisi, denetçinin mahkeme tarafından seçilmesi⁶⁶ (TTK m. 399, f. 6); ikincisi denetçinin feshi ihbarda bulunması durumunda denetçinin müdür veya müdürler kurulu tarafından seçilmesidir⁶⁷ (TTK m. 399, f. 9).

Denetim bir anlamda yönetimin de denetimidir, bu yüzden denetçiyi kural olarak genel kurul seçer⁶⁸. Genel kurul denetçi seçimini her faaliyet dönemi ve herhalde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden yapmalıdır. Genel kurul denetçiyi seçtiğinde, müdür veya müdürler kurulu gecikmeksizin seçilen denetçiyi

⁶⁶ Mahkeme tarafından denetçi seçimi iki durumda mümkündür. İlki, genel kurulun denetçi seçimi üzerine seçilen denetçinin şahsına itiraz gerçekleştiğinde ve mahkemeye yapılan başvuru sonucunda mahkemenin başka bir denetçi ataması şeklindedir (TTK m. 399, f. 4). Diğeri ise limited şirkette faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilmemesi halinde müdür veya müdürler kurulu veya herhangi bir pay sahibinin mahkemeye başvurması ve mahkemenin de denetçi ataması şeklindedir. Aynı hükmün, seçilen denetçinin görevi red veya sözleşmeyi feshetmesi, görevlendirme kararının iptal olunması, butlanı veya denetçinin kanuni sebeplerle veya diğer herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi veya görevini yapmaktan engellenmesi hâllerinde de uygulanacağı ve mahkemenin kararının kesin olacağı TTK m. 399, f. 6'da belirtilmektedir.

⁶⁷ Denetçilerin müdür veya müdürler kurulu tarafından seçilmesi ise geçici bir durum olup denetçinin şirket ile arasındaki ilişkisinin feshi ihbarda bulunması halinde mümkündür. Denetçi fesih ihbarında bulunduğu takdirde müdür veya müdürler hemen geçici bir denetçi seçerek seçtiği denetçiyi genel kurulun onayına sunmaktadır (TTK m. 399, f. 9). Her ne kadar seçim genel kurulun onayına da sunulsa seçimin müdür veya müdürler kurulu tarafından yapıldığı açıktır.

⁶⁸ **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 199.

ticaret siciline tescil ettirmeli ve TTSG’de tescil ettirmelidir. Genel kurul, faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçiyi seçmelidir (TTK m. 399, f. 6).

Her ne kadar denetçilerin görevden alınmaları konusunda da genel kurulun devredilemez yetkisi olduğu belirtilmiş olsa da (TTK m. 616, f. 1, c) bu konuda 399. madde hükmü mahkemeye başvurulması gerektiğini belirtmektedir. Buna göre denetçinin şahsından kaynaklanan haklı sebeplerin bulunması halinde müdür veya müdürler kurulu veya azınlık dava açarak denetçilerin azlını isteyebilmektedirler (TTK m. 399, f. 4). Şirket tarafından feshin gerçekleştirilmesi görüldüğü gibi organların yetkisine bırakılmadığı halde 616. maddede tam tersi bir durum söz konusudur.

Tekinalp’e göre denetçi, ortaklık tarafından görevden alınamaz ve bu katı kural denetçi teminatı ilkesinin bir gereğidir⁶⁹. Denetçi teminatı denilen bu ilkenin kabul edilmesinin sebebi, denetçinin azledilme korkusu olmadan görevini yapmasını sağlamaktır. Ancak haklı sebep var ise ortaklık ve diğer davacılar tarafından denetçiye karşı görevden alma davası açılabilir (TTK m. 399, f. 5). TTK haklı sebebi tanımlamamış, ancak haklı sebebin niteliğine ilişkin olarak iki ipucu vermiştir. Birincisi, haklı sebep denetçinin kişiliğinden doğmalıdır, devamlı hastalık, kaza gibi nedenlerle denetçinin çalışmaması, ehliyetini yitirmesi yüzünden görevini yapamaması, geçimsizlik; ikinci haklı sebep denetçinin tarafsız davranmamasıdır⁷⁰.

Denetçinin görevden alınması davası, seçilmiş denetçiye karşı denetçi seçiminin TTSG’de ilanından itibaren üç hafta içerisinde açılması gerekir. Süre hak düşürücü süredir. Mahkeme davada ilgili ilgilileri ve denetçiyi dinleyerek denetçinin kişiliğine ilişkin haklı bir sebebin bulunması veya taraflı davranıldığına ilişkin bir kuşkunun varlığı durumunda denetçiyi görevden alır ve yeni bir denetçi atar. Atama, kararla gerçekleştiğinden mahkemenin kararı kurucudur⁷¹. Mahkeme yeni seçtiği denetçinin ücretini ise TTK m. 397’deki emsal ücrete göre belirler (TTK m. 399, f. 7).

⁶⁹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 325.

⁷⁰ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 326.

⁷¹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 325, 326.

4. Topluluk Yılı Sonu Finansal Tabloların ve Yıllık Faaliyet Raporunun Onaylanması, Kar Payı Hakkında Karar Verilmesi Kazanç Paylarının Belirlenmesi

Yıllık faaliyet raporu, şirketin ilgili yıla ilişkin faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunun doğru, eksiksiz⁷², dolambaçsız, gerçeğe uygun⁷³ ve dürüst bir şekilde yansıtıldığı, şirketin gelişmesinin ve karşılaşılması muhtemel risklerin belirtildiği⁷⁴ rapordur⁷⁵. Bir işletmenin iştigal konusunu elde etmek için yaptığı işlemlerin, gösterdiği çabanın sonucu olumlu ya da olumsuz olduğu bu rapora göre ortaya çıkacaktır⁷⁶.

Limited şirket yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması yetkileri münhasıran genel kurula ait olup başka bir organa devredilemez (TTK m. 616, f. 1, d, e).

Her ticaret şirketinin olduğu gibi limited şirketlerin de nihai amacı kar elde etmektir. Ortakların da bu karda hakkı bulunmaktadır. Kar payı hakkı, ortakların malvarlığı haklarından olup⁷⁷ öncelikle pay sahibinin şirketin kar elde etme ve paylaşırma gayesinden doğan hakkını ifade etmektedir⁷⁸. Ortakların kara katılma hakkı, ortaklığın kar elde etmek ve dağıtmaya ilişkin nihai gayesinden doğan

⁷² “Açıklık İlkesi”ni ifade etmektedir (Ünal Tekinalp, Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979, s. 49).

⁷³ “Gerçeklik İlkesi”ni ifade etmektedir (Tekinalp, Bilanço, s. 48).

⁷⁴ “Basiret ve Tedbir İlkesi”ni ifade etmektedir (Tekinalp, Bilanço, s. 50).

⁷⁵ Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik, m. 3, f. 1, g.

⁷⁶ Tekinalp, Bilanço, s. 48 vd.

⁷⁷ “... kar payının ayrılmasına, dağıtımına ve bu dağıtımın şekline karar verecek verecek organ, TTK'nin 360/1 ve 369/1-2.maddeleri hükümleri uyarınca şirketin genel kuruludur. Nitekim aynı hüküm, davalı anonim şirket ana sözleşmesinin 39/1-2 maddesinde de yer almış bulunmaktadır. Genel Kurulun bilançonun onanması ile kar paylarının dağıtılmasına ilişkin kararı, gerek uygulamada gerekse doktrinde yenilik doğuran bir hak niteliğinde olduğu kabul edilmektedir. Bu ilkenin doğal sonucu olarak da kar payının ayrılması ve dağıtımına ilişkin genel kurul kararı, alındığı tarihten itibaren gerek ortaklar, gerekse diğer ilgililer bakımından alacak hakkı doğurur. Bir başka anlatımla, bilanço esaslarına göre saptanan dağıtılabilir safi kar, ancak genel kurul kararı ile kar payına dönüşebilir ve kar payları yine bu kararla tahakkuk eder. Genel kurul kararı alınmadan kar payı henüz tahakkuk etmiş olmayacağından, kar dağıtımı yapılamayacağı gibi, bu amaçla ortak veya diğer ilgililer tarafından şirket aleyhine bir dava açılması da mümkün olamaz...” (Y. HGK, 3.6.1992 T., 1992/11-276E., 1992/365K. say. kararı), (Palmiye Yazılım, E.T. 01.10.2012).

⁷⁸ Şükrü Yıldız, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Birinci Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2004, s. 124.

müktesep hak niteliğindedir⁷⁹. Limited şirket sözleşmesinde aksine bir düzenleme bulunmadığı takdirde ortaklar, yıllık bilançoya göre elde edilmiş olan net kardan pay alırlar (TTK m. 608, f. 1). Ancak şirketten kar payı alınmayacağına dair sözleşmeye konulan kayıtlar geçersizdir.

Karın dağıtılabilmesi için öncelikle limited şirketin kar elde etmiş olması gerekmektedir. Ayrıca TTK m. 608, f. 1'e göre kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörölmüş yedek akçelerin de ayrılması gerekmektedir. Çünkü kar payı ancak net dönem karından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabilir.

TTK m. 616, f. 1, e bendi uyarınca karın payı hakkında karar vermeye münhasıran yetkili organ genel kurul olup bu yetkiyi başka bir organa devredemez. Ayrıca limited şirket genel kurulu karın dağıtımına karar vermedikçe herhangi bir ortağın mahkemeye başvurarak kendisine kar payı talep etmesi mümkün değildir.

Kazanç payı, uygulamada müdür veya müdürlere şirketi daha verimli çalıştırmaları için teşvik etmek, şirket işlerine daha fazla ilgi ve özen göstermesi amaçlı olarak verilen paydır⁸⁰. Kazanç payı verilebilmesi için limited şirket sözleşmesinde bu yönde bir kayıt olması ya da genel kurul tarafından bu konuda karar alınması gerekmektedir (TTK m. 394). Kazanç payı yıllık kardan verildiği ve şirket karından pay alma hakkı kural olarak pay sahiplerine ait ve aslında ortakların payına müdahale⁸¹ olduğu için, üçüncü kişilere pay verilmesi belirli ölçüler doğrultusunda tanınabilmektedir. Eğer limited şirket sözleşmesinde kazanç payı verileceğine ilişkin hüküm yoksa TTK m. 511'deki kurallar dikkate alınarak müdür veya müdürlere kazanç pay verilmesi de mümkündür. TTK m. 511'e göre müdür veya müdürlere kazanç payları, sadece net kardan ve ancak kanuni yedek akçe için belirli ayırım yapıldıktan ve pay sahiplerine ödenmiş sermayenin yüzde beşi oranında veya esas sözleşmede öngörölen daha yüksek bir oranda kâr payı dağıtıldıktan sonra verilebilir.

⁷⁹ Yıldız, Eşit İşlem İlkesi, s. 124; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §40, N. 146.

⁸⁰ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 204; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §23, N. 263.

⁸¹ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 204.

TTK m. 616, f. 1, e bendi uyarınca kazanç payının belirlenmesinde münhasıran yetkili organ genel kuruldur. Genel kurul bu yetkisini başka bir organ veya kişilere devredemez.

5. Müdürlerin Ücretlerinin Belirlenmesi ve İbraları

Limited şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile müdür veya müdürlere belirli dönemler için veya aylık olarak bir ücret ödenmesi kararlaştırılabilmektedir. Bu ücretin miktarı genel olarak, şirketin finansal durumu, faaliyet alanı, iş hacmi, üyelerin sıfatı, harcayacağı mesaiye göre belirlenmektedir⁸². Yolluklar, temsil ödenekleri, sigorta vb. primler, varsa özel emeklilik ücretleri, avanslar müdürlerin ücretlerine dahil olmayıp bu kalemler hakkında genel hükümlere göre hareket edilecektir⁸³.

Limited şirket genel kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında düzenlenen “*müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları*” seçilmiş organ sistemine uygun olarak getirilen önemli bir yeniliktir. Buradan hareketle müdür veya müdürlerin ücret ve diğer bir takım mali haklara sahip olması ve bunları limited şirketten talep edebilmesi mümkündür. Müdür veya müdürlerin ücretlerini genel kurul belirleyecek, başka bir organa devredemeyecektir. Genel kurul bu konudaki kararını toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alacaktır.

İbra, menfi borç ikrarı (borçtan kurtulma⁸⁴) niteliğinde, yapılan işlemlerin hukuka ve işin gereğine uygun olduğunun genel kurul tarafından beyan edilmesidir⁸⁵. Borçlar hukukunda ibra, alacaklının edayı elde etmeksizin kendi alacağını iptal etmesi⁸⁶ ve (dar anlamda) borcu sona erdirmesi⁸⁷ anlamında olup şirketler

⁸² **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §23, 261.

⁸³ Gereke, TTK m. 394; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §23, N. 262.

⁸⁴ **Zühtü Aytaç**, Anonim Ortaklıklarda İbra, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1982, s. 7; **M. Kemal Oğuzman, Turgut Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 431.

⁸⁵ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 297.

⁸⁶ **Andreas von Tuhr**, Borçlar Hukuku, C:1-2, Çeviren Cevat Edege, Olgaç Matbaası, Ankara, 1983, s. 646; **Oğuzman/Öz**, Borçlar Hukuku, s. 431.

⁸⁷ **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış), 14. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, Eylül 2012, s. 1270; Borçlar hukukunda geniş

hukukundan farklı bir anlama sahiptir. Tüzel kişiler hukukunda ibra daha özel bir anlama sahiptir. Tüzel kişinin yönetim organı belli bir hesap dönemi sonunda tüzel kişi genel kuruluna faaliyet ve işlemleri hakkında hesap vermek zorundadır⁸⁸. Bu hesap sonrasında müdür veya müdürler kurulu için ibra kararı verilirse müdür veya müdürler kurulu faaliyetlerinden dolayı tek tek değil hep birlikte aklanmakta, sorumluluktan kurtulmaktadır.

İbra kararı verildikten sonra genel kurul kararıyla ortadan kaldırılması mümkün değildir (TTK m. 558, f. 1). Müdürlerin ibrası hakkında TTK’de özel bir yetersayı düzenlenmemiştir. İbra kararı, genel kurul toplantısında temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacaktır.

6. Esas Sermaye Paylarının Devirlerinin Onaylanması

Limited ortaklıklar hukukunda, ortakların sahip oldukları şirket payları kanunen devredilebilir nitelikte bir haktır. Limited şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmuyorsa limited şirket payı ortaklardan birisine veya üçüncü şahıslara devredilebilir. Şirket sözleşmesi ile devrin tamamen yasaklanması veya sınırlanması da mümkündür. Limited şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde esas sermaye payının devri için limited şirket genel kurulunun onayı şarttır. Devir genel kurulun onayı ile geçerli olacaktır (TTK m. 595, f. 2). Ancak şirket sözleşmesi ile devir için şirketin onayının aranmayacağı kararlaştırılabilmektedir.

TTK’de “*Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması*” yetkisi limited şirket genel kurulunun devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır (6102 say. TTK m. 616, f. 1, g). Ancak 595. maddenin ikinci fıkrasında “*Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır. Devir bu onayla geçerli olur*” düzenlemesi mevcuttur. Şirket sözleşmesinde “*esas sermaye payının devri için genel kurulun onayı aranmaz*” şeklinde bir

anlamda borç ilişkisi ibra ile sona erdirilemez. Taraflar geniş anlamda borç ilişkisini ibra ile sona erdirmek istiyorlarsa borcu ortadan kaldırma sözleşmesi yapmaları gerekmektedir (Eren, Borçlar Hukuku, s. 1222; Borçlar Hukuku, s. 1270).

⁸⁸ Pulaşlı, **Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, §37, N. 81.

düzenleme olduğunda bu konuda genel kurulun onayına ihtiyaç olmayacaktır. Söz konusu yetki şirket sözleşmesi ile genel kuruldan alınabilecek ancak bu yetki şirket sözleşmesi ile dahi genel kuruldan başka organ ve kişilere veya ticari mümessile veya herhangi bir ortağa devredilemeyecektir⁸⁹. Ayrıca limited şirket sözleşmesine konulacak bu nitelikteki hüküm limited şirketi anonim şirkete daha da yakınlaştıracaktır.

Payın geçerli bir şekilde devredilmesi için TTK m. 595'teki kurallara uyulması gerekmektedir. Bu kurallar:

- Esas sermaye payını devredenle devralan arasında yazılı sözleşme yapılmalı ve imzası noterce onaylanması lazımdır⁹⁰.

- Payın devrinin şirkete bildirilmesi ve şirket genel kurul tarafından onaylanması gerekmektedir. Başvurudan itibaren üç ay içerisinde genel kurul karar almadığı takdirde onay vermiş kabul edilmektedir. Pay devri konusunda TTK'de özel bir nisap düzenlenmemiştir. Buna göre sözleşmede daha ağır bir nisap öngörülmemişse esas sermaye payının devrine ilişkin onay, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacaktır.

- Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde genel kurul sebep göstermeksizin onay vermeyi reddedebilecektir. Şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngörüldüğü takdirde, devralanın ödeme gücü şüpheli görüldüğü için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurul şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, onayı reddedebilecektir.

⁸⁹ **Şükrü Yıldız**, Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., Denizli, Ağustos 2007, s. 203.

⁹⁰ İsviçre BK'de esas sermaye payının devrine ilişkin devir sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve açıklayıcı nitelikte ticaret siciline tescili yeterli kabul edilerek resmi onay aranmamaktadır (İsv. BK m. 785, f. 1 (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §40, N. 30)). "... *Dava, limited şirket ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkindir. Limited şirketlerde pay devrinin limited şirkete karşı geçerli olabilmesi için pay devrinin yazılı olarak yapılması gerekir...*" (Y. 11. HD, 25.1.2010 T., 2008/9603E., 2010/776K. say. kararı), (Palmiye Yazılım, E.T., 01.10.2012).

- Şirket sözleşmesi devri yasaklamış veya genel kurul onay vermeyi reddetmişse, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkı saklıdır. Bu hükümle amaçlanan, ortağın payını devredememesi durumunda çözümsüz durumda kalmasının önüne geçilmek istenmesi⁹¹ ve ortağın rahatlıkla haklı neden göstererek çıkabilmesidir.

Görüldüğü gibi bir pay sahibinin şirket esas sermaye payını devredebilmesi kolay bir işlem değildir. Yukarıdaki prosedürlerin gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şekilde pay devrinin belirli şartlara bağlanmış olması limited şirketin şahıs şirketi özelliğini göstermektedir.

7. Bir Ortağın Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeden Talepte Bulunulması

Sürekli borç ilişkilerinde, taraflardan her birinin hukuki ilişkiyi tek taraflı olarak sona erdirmeye hakkı bulunmaktadır. Bu bağlamda bütün tüzel kişilik ilişkilerinde şirket ile pay sahibi arasındaki ilişkinin de bir şekilde sonlandırılması mümkündür⁹². Bu sonlandırma ya ortağın istemiyle ya da şirketin kararıyla gerçekleşmektedir.

Bir ortağın şirketten çıkarılabilmesi üç şekilde olmaktadır. *Birincisi* şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplere dayanılarak çıkarma (TTK m. 640, f. 1); *ikincisi* haklı sebeplerle şirketin feshinin dava edilmesi halinde mahkemenin ortağın çıkmasına karar vermesi (TTK m. 636, f. 3); *üçüncüsü* ise haklı sebebe dayanılarak şirketin talebi üzerine mahkeme kararıyla çıkarmadır (TTK m. 640, f. 3).

Birinci halde genel kurul ortağın çıkarılması için mahkemeye başvurmamaktadır. Genel kurul çıkarma kararı almakta, ortak dilerse bu kararın iptali için mahkemeye başvurmaktadır (TTK m. 640, f. 1). *İkinci* halde ortak haklı sebeplere dayanarak şirketin feshini mahkemeden talep etmekte, feshin sonuçlarının ağır olması halinde mahkeme istem yerine davacının payının ödenmesi karşılığında şirketten çıkarılmasına karar vermektedir (TTK m. 636, f. 3). Ortak yine dilerse bu

⁹¹ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 400.

⁹² Yusuf Z. Sönmez, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, 1. Basım, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2009, s. 1.

kararın iptali için mahkemeye başvurabilmektedir. *Üçüncü* halde ise limited şirketin devamı ve ortaklar arasındaki barışın sağlanması, bir ortağın davranışı ya da kişiliği nedeniyle imkansızlaşmışsa veya ciddi bir şekilde tehlikede ise şirket genel kurulu bu konuda takdir hakkını kullanarak mahkemeye başvurabilmektedir⁹³ (TTK m. 640, f.3). Bu hak sözleşme ile bertaraf edilememektedir⁹⁴.

Limited şirket genel kurulunun “*Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması*” yetkisi (TTK m. 616, f. 1, h) kanunen devredilemez yetkilere aittir.

Limited şirkette bir ortağın şirketten çıkarılabilmesi için öncelikle TTK m. 621, f. 1, h gereğince temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması ile karar alması gerekmektedir. Haklı sebeple ortaklıktan çıkarma halinde ortak sıfatı mahkeme kararının kesinleşmesi ile sona erecektir.

8. Müdürün, Şirketin Kendi Paylarını İktisabı Konusunda Bilgilendirilmesi ve Böyle Bir İktisabın Onaylanması

Müdür veya müdürler kurulunun, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması yetkisi de genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır (TTK m. 616, f. 1, ı).

Limited şirketin kendi esas sermaye paylarını iktisap edebilmesi için yalnızca, bunları alabilmek için gereken tutarda serbestçe kullanabileceği özkaynaklara sahip olması ve alacağı payların itibari değerleri toplamının esas sermayenin yüzde onunu aşmaması gerekmektedir (TTK m. 612, f. 1). Ancak limited şirket sözleşmesinde öngörülen veya mahkeme kararıyla hükme bağlanan bir şirketten çıkma ya da çıkarılma dolayısıyla esas sermaye paylarını iktisap halinde birinci fıkradaki üst sınır yüzde on değil yüzde yirmi olarak uygulanacaktır (TTK m. 612, f. 2). Şirket esas

⁹³ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §40, N. 127.

⁹⁴ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §40, N. 127.

sermayesinin yüzde onunu aşan bir tutarda iktisap edilen esas sermaye payları iki yıl içinde elden çıkarılacaktır veya sermaye azaltılması yoluyla itfa edilecektir (TTK m. 612, f. 2). Şirketin kendi paylarını iktisabına ilişkin sınırlama ile ilgili hükümlerin şirket esas sermaye paylarının, şirketin çoğunluğuna sahip bulunduğu yavru şirketlerce iktisabı halinde de uygulanacağı belirtilmişti (TTK m. 612, f. 6).

Limited şirket, kendi esas sermaye payları için ödediği tutar kadar yedek akçe ayırmak durumundadır (TTK m. 612, f. 3).

Limited şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağlı diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donacaktır (TTK m. 612, f. 4).

Şirketin, iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarına ait ek ve yan ödeme yükümlülükleri, söz konusu paylar şirketin elinde bulunduğu sürece istenemeyecektir (TTK m. 612, f. 5).

Payların iktisap edilebilmesi için genel kurul, müdür veya müdürler kurulunu yetkilendirmelidir (TTK m. 379, f. 2). Bu yetki en çok beş yıl için geçerli olmaktadır (TTK m. 379, f. 2). Genel kurulun verdiği bu yetkide iktisap veya rehin olarak kabul edilecek payların itibari değer sayıları belirtilmeli, toplam itibari değerleriyle söz konusu edilecek paylara ödenebilecek bedelin üst ve alt sınırı gösterilmelidir (TTK m. 379, f. 2).

Bir limited şirketin olağanüstü bir durumda kendi paylarını TTK m. 379'daki genel kurulun yetkilendirmesine ihtiyaç duymadan iktisap etmesi de mümkündür. TTK m. 381'e göre yakın ve ciddi bir kayıptan kaçınmak için gerekli olduğu takdirde, müdür veya müdürler kurulu genel kurula iktisabın sebebi ve amacını; iktisap edilen payların sayılarını, itibari değerlerinin toplamını ve sermayenin ne kadar temsil ettiğini; bedeli ve ödeme şartlarını yazılı olarak sunarak limited şirketin kendi paylarını iktisap edebilmesini sağlayabilmektedir. Müdür veya müdürler

kurulunun görevi olan bilgi verme yükümü, hem kamuyu aydınlatma hem de kurumsal yönetim kurallarının gereğidir⁹⁵.

Bir limited şirketin yukarıdaki kurallara bağlı olmaksızın da kendi payını iktisap etmesi mümkündür. Bu husus TTK m. 382’de “İstisnalar” başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre bir limited şirket;

-Esas veya çıkarılmış sermayesinin azaltılmasına ilişkin 473 ilâ 475 inci madde hükümlerini uyguluyorsa,

- Külli halefiyet kuralının gereğiye,

-Bir kanuni satın alma yükümünden doğuyorsa,

-Bedellerinin tümü ödenmiş olmak şartıyla ve cebrî icradan, bir şirket alacağının tahsili amacına yönelikse,

-Şirket, menkul kıymetler şirketiye,

kendi paylarını iktisap edebilecektir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, limited şirket, genel kurulunun yönetim kuruluna verdiği yetkiye dayanarak sermayesinin yüzde onunu aşmamak şartı ile kendi paylarını iktisap edebilecektir. Ayrıca şirketin, yakın ve ciddi bir kaybı önlemek amacıyla kendi paylarını genel kurulun yetkilendirme kararı olmadan da serbestçe iktisap edebilmesi mümkündür. Şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda iki istisnaya ek olarak TTK’nin 382. maddesinde sınırlı sayıda (numerus clausus) öngörülmüş bulunan istisnaların varlığında da şirket kendi paylarını iktisap edebilecektir. Yasağa ilişkin hükümler ise emredicidir⁹⁶.

⁹⁵ Gerekçe, TTK m. 379.

⁹⁶ Gerekçe, TTK m. 379.

9. Şirketin Feshi

Bir tüzel kişiliğin ortadan kalkabilmesi için bir organın ya da makamın bu doğrultuda karar vermesi gerekmektedir⁹⁷. Limited şirketlerde bu organ genel kuruldur (TTK m. 616, f. 1, i).

Limited şirketin fesih nedenleri TTK m. 626'da düzenlenmiştir. Bunlar:

- *Şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile.*
- *Genel kurul kararı ile (TTK m. 636, f. 1, b). Bunun için genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun karar alması şarttır (TTK m. 621, f. 1).*
- *İflasın açılması ile (TTK m. 636, f. 1, c).*
- *Kanunda öngörülen diğer sona erme hallerinde (TTK m. 636, f. 1, d) (sermaye kaybı, borca batıklık, ortak sayısının elliyi aşması, müdür veya müdürler kurulunun Türkiye'de yerleşim yerinin bulunmaması, kuruluşta hukuka aykırılık nedeniyle fesih davası açılması).*
- *Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin şirketin feshini istemesi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, müdürleri dinleyerek şirketin, durumunu Kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verir.*

⁹⁷ Aydın Zevkliler, Ayşe Havutçu, Damla Gürpınar, Medeni Hukuk Temel Bilgiler, 6. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008, s. 170; Tekinalp, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 361.

- *Haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkemeden şirketin feshini isteyebilir. Mahkeme, istem yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.*

Limited şirketin feshi genel kurula hasredilmiş olup, genel kurul bu yetkisini başka bir organa devredemeyecektir. TTK m. 621, f. 1, ı'ya göre limited şirketin feshi kararı önemli kararlardan olup ancak temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir. Şirket sözleşmesi ile fesih daha ağır bir nisaba veya oybirliğine bağlanabilir⁹⁸.

10. Genel Kurulun Kanun veya Şirket Sözleşmesi ile Yetkilendirdiği Ya da Müdürlerin Genel Kurula Sunduğu Konularda Karar Verilmesi

Genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirdiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi yetkisi 6102 sayılı TTK ile getirilen bir düzenlemedir (6102 say. TTK m. 616, f. 1, j). Bu yetkide başka bir kişi ya da organa devredilemez.

Ayrıca TTK m. 616, f. 1, j bendine bakıldığında kanunda genel kurula verilen ancak hükümde devredilemez olduğu açık bir şekilde belirtilmeyen birçok yetkinin de devredilemez olarak kabulü zorunlu olmaktadır. Bu açıdan örneğin 6102 say. TTK m. 596, f. 2'de payın intikali halinde satın alma hakkı, m. 603 ve 607'de ek ödeme yükümlülüklerinin kaldırılması, azaltılması veya artırılması m. 626'da rekabet yasağını kaldırma gibi yetkiler de genel kurula ait devredilemez yetkilerdendir⁹⁹.

⁹⁸ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 361.

⁹⁹ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 333, 334.

C. Genel Kurulun Şirket Sözleşmesi İle Devredilemez Nitelik Kazanan Yetkileri

Limited şirket genel kurulunun yetkileri, TTK'nin 616. maddesinde iki şekilde sınıflandırılmıştır. *Birincisi* kanunen devredilemez nitelikteki yetkiler, *ikincisi* şirket sözleşmesi ile devredilemez nitelik kazanan yetkilerdir. Yukarıda kanunen devredilmesi yasaklanmış yetkiler anlatılmıştır. Aşağıda sayılan hususlar, şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde genel kurulun devredilemez yetkileridir. Bunlar:

- a. Şirket sözleşmesi uyarınca genel kurulun onayının arandığı haller ile müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması.
- b. Önerilmeye muhatap olma, önalım geri alım ve alım haklarının kullanılması hakkında karar verilmesi.
- c. Esas sermaye payları üzerinde rehin hakkı kurulmasına ilişkin onayın verilmesi.
- d. Yan edim yükümlülükleri hakkında iç yönerge çıkarılması.
- e. Şirket sözleşmesinin 613'üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca ortakların onayını yeterli görmemesi halinde, müdürlerin ve ortakların şirkete karşı bağlılık yükümü veya rekabet yasağı ile bağdaşmayan faaliyetlerde bulunabilmelerinin onayı için gereken iznin verilmesi.
- f. Bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden dolayı şirketten çıkarılması.

Yukarıda altı bent halinde sayılan bu yetkiler şirket sözleşmesi ile düzenlendikleri takdirde devredilemez nitelik kazanan yetkilerdir. Şirket sözleşmesinde bu yetkilerin sözleşme ile genel kurula verildiği ve devredilemez olduğunun yazılmasına lüzum yoktur. Yalnızca sözleşmede yer almaları devredilemez olduklarının kabulü için yeterlidir. Bu yetkiler ayrıntılı olarak incelenecektir.

1. Limited Şirket Sözleşmesi Gereği Genel Kurul Onayının Aranabileceği Haller

Limited şirkette bazen birtakım yetkiler şirket sözleşmesinde düzenlenmiş ve bu hükümlerin limited şirket genel kurulu tarafından karara bağlanacağı ifade edilmiş olabilir. Bu halde, bu yetkiler başka bir organa veya kişiye devredilememektedir. Şirket sözleşmesinde, genel kurul tarafından karara bağlanacağına hüküm altına alınmış olması bu yetkilerin devredilemez nitelikte olması için yeterlidir; yoksa yetkinin devredilemez nitelik taşıdığına sözleşmede belirtilmesi şart değildir¹⁰⁰.

Genel kurulun onayının gerekli olduğu hallerde genel kurulun bu onayı bizzat vermesi gerekmektedir. Onay yetkisi başka herhangi kişi veya kurula bırakılamaz, devredilemez.

Müdür veya müdürlerin belirli bazı faaliyetlerinin onaylanması da genel kurulun onayına bağlanabilir. Örneğin müdür veya müdürlerin, “*ortakların yapmış oldukları ek ödeme ve yan edimlerin nasıl kullanıldığını onaylaması*” verilebilir. Burada genel kurul onay kararı vererek uygulamayı uygun görmektedir; yoksa müdürlerin bir kararını onaylamaz. Bu sayede bazı faaliyet ve uygulamalar genel kurula denetletirilmiş olur¹⁰¹.

Yasadaki “*müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması*” ile neyin kastedildiği belirsizdir (TTK m. 616, f. 2, a). İbra, birinci fıkrada düzenlendiğine göre bununla ibra da kastedilmemiştir. Kanunun 625. maddesinin ikinci fıkrasında “*Genel kurulun onayı müdürlerin sorumluluğunu sınırlandırmaz*” hükmü yer aldığına göre 616. maddenin ikinci fıkrasının a bendinde yer alan “*müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması*” hususunun düzenlenmesi de gereksizdir¹⁰².

¹⁰⁰ Gerekçe, TTK m. 616, s. 874, 875.

¹⁰¹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 407.

¹⁰² **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 205.

2. Önerilmeye Muhatap Olma, Önalım, Geri Alım ve Alım Haklarının Kullanılmasına İlişkin Karar Verilmesi

Limited şirket sözleşmesi ile düzenlendikleri takdirde genel kurulun devredilemez nitelik kazanan yetkilerinden bir diğeri “*önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının kullanılmasına ilişkin karar verilmesi*” yetkisidir (TTK m. 616, f. 2, b).

Limited şirket sözleşmesiyle örneğin esas sermaye payını devretmek isteyen ortağa diğerk ortaklara öneride bulunmaya muhatap olma hakkı tanınmışsa ve genel kurul da devre ancak bu şartla onay verecek ise işlem genel kurulun onayına bağlanmış demektir¹⁰³. Genel kurul bu hususa ilişkin onay kararı vermedikçe işlem istenilen sonucu doğurmaya elverişli değildir.

Yine limited şirket sözleşmesi ile önalım, alım, geri alım hakları tanınmışsa ve sözleşmedeki kurallara uyulmuşsa genel kurul devre bu şartla onay verecek ise işlem yine genel kurulun onayına bağlanmıştır. Genel kurul onay vermedikçe işlem istenilen sonucu doğurmayacaktır.

3. Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulmasına Onay Verilmesi

Herhangi bir borç ilişkisinde alacaklı açısından en doğal güvence, borçlunun malvarlığıdır. Borçlu, alacağını tahsil edemediğinde borçlunun hacze kabil malvarlığına yönelecektir. Ancak bu aşamaya gelen kadar alacaklı kendini güvencede hissetmek için birtakım önlemler almak isteyebilir. Bu önlemlerden biri de rehindir.

¹⁰³ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 407.

Limited ortaklık payı, pay sahipliği haklarını temsil ettiğine göre, limited ortaklık payı üzerinde kurulacak rehin hakkı, her halde bir “*hak üzerinde kurulmuş rehin hakkı*” niteliğini taşıyacaktır¹⁰⁴.

Limited şirket genel kurulunun şirket sözleşmesiyle düzenlendiği takdirde devredilemez yetkileri arasında sayılacak olan “*esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı kurulmasına onay verilmesi*” hali de düzenlenmiştir (TTK m. 616, f. 2, c).

Bir ortağın esas sermaye payının üzerine rehin konulması, esasında MK m. 955’de yer alan şartları taşıması durumunda geçerlidir. Bu şartlar:

1. Rehin sözleşmesi yazılı şekilde yapılması¹⁰⁵,
2. Senede bağlı alacaklarda senedin teslimi,
3. Rehnin borçluya ihbarı

şartlarıdır.

Esasında esas sermaye pay üzerine rehin konulması, genel kurulun onayına tabi değildir. Ancak limited şirket sözleşmesi ile rehin, genel kurulun onayına bağlanabilmektedir. Bu halde genel kurul onay kararı vermediği takdirde rehin işlemi gerçekleştirilememektedir. Genel kurul rehine izin verir ya da vermez. Bu tercih genel kurulundur.

4. Yan Edim Yükümlülükleri Hakkında İç Yönerge Çıkarılması

Yan edim yükümlülüğü, ortakların parası karşılığında bazı ayni edimlerde bulunmasını gerektiren bir yükümlülüktür¹⁰⁶. Limited şirket sözleşmesi ile şirketin

¹⁰⁴ **Y. Can Göksoy**, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Birinci Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001, s. 59.

¹⁰⁵ Rehin sözleşmesi, doğurduğu hakların niteliğine göre iki işlev yerine getirir. Bu sözleşme, bir taraftan pay üzerinde rehin hakkı kurulması yükümlülüğünü doğuran bir taahhüt işlemi (bir bakıma borçlar hukuku sözleşmesi), diğer taraftan ise pay üzerinde rehin hakkının doğumunu sağlayan kurucu nitelikteki bir tasarruf işlemi (ayni sözleşme) dir (**Göksoy**, Payın Rehni, s. 83).

¹⁰⁶ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 408.

işletme konusunun gerçekleşmesine hizmet edebilecek yan edim yükümlülükleri öngörülebilir (TTK m. 606, f.1).

Yan edimler, bir kısım esas sermaye paylarına veya pay kategorilerine yüklenebilen veya payların tümüne yönelik olan yapma, yapmama, katlanma kullanma edimleridir. Bu edimler şirketin konusunun gerçekleşmesine, şirketin başka şirketlerin hakimiyetine girmemesine hizmet etmektedir. Örneğin, süt, pancar, şeker kamışı meyve gibi ham veya işlenmiş ürünlerin teslimi, park veya depo yeri sağlanıp kullanılması, taşıma gibi hizmetler yan edimlerin konusunu oluşturabilir. Hem limited hem anonim şirketler için düzenlenen yan edimler kural olarak karşılıksız değildir¹⁰⁷.

Limited şirket sözleşmesi ile yan edim yükümlülüklerinin konusu, kapsamı ve diğer önemli hususlar düzenlenebilmektedir. Ayrıntıyı gerektiren hususlar genel kurulun düzenlemesine bırakılabilmektedir (TTK m. 606, f. 2). Bu da limited şirket sözleşmesi ile genel kuruluna, yan edim yükümlülükleri hakkında iç yönerge çıkarma yetkisi verilmiş olması ile mümkündür. Bu yetki genel kurula verilir ise genel kurulun devredilemez yetkilerine dahil olur ve bu yetki başka bir organa devredilemez (6102 say. TTK m. 616, f. 2, d).

5. Genel Kurulun Müdürlerin Limited Şirket İle Rekabet Sayılabilecek Faaliyetlerine İzin Vermesi

Limited şirket sözleşmesine konulacak bir hükümlerle, müdür veya müdürlerin limited şirket ile rekabet etmesi sonucunu doğuracak faaliyetlerde bulunmaları genel kurulun onayına bağlanabilmektedir. Genel kurul müdürlerin rekabet edici faaliyetlerini gerçekleştirmesine izin vermezse, müdür veya müdürler limited şirket ile rekabet sayılacak faaliyetlerde bulunamayacaktır. Aynı şekilde, limited şirkete bağlılık yükümüne aykırı faaliyetler de genel kurulun onayına bağlanabilmektedir (6102 say. TTK m. 616, f. 2, e).

¹⁰⁷ Gereğe, TTK m. 606.

Yine 616. maddenin ikinci fıkrasının e bendinde “*Şirket sözleşmesinin 613’üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca ortakların onayını yeterli görmemesi halinde, müdürlerin ve ortakların şirkete karşı bağlılık yükümü veya rekabet yasağı ile bağdaşmayan faaliyetlerde bulunabilmelerinin onayı için gereken iznin verilmesi*” hali ile birlikte “*Bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı*” başlıklı 613. maddeye değineceğiz. Söz konusu hükme göre bağlılık yükümlülüğü ve yasağını ihlal eden ortak haricinde geri kalan ortakların tümünün yazılı olarak onay vermeleri halinde bağlılık yükümlülüğü ya da rekabet yasağına aykırı davranılabilmektedir. Şirket sözleşmesi bu onay yerine ortaklar genel kurulunun onayını öngörebilmektedir (TTK m. 613). Yani genel kurul, müdürlerin veya ortakların bağlılık yükümlülüğüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerini onaylayabilecektir. 621. maddeye göre genel kurul bu kararını, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması ile alabilmektedir. Bu kararların alınması sırasında bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı davranan ortak veya ortaklar yahut müdür veya müdürler oy kullanmayacaktır.

Tek ortaklı limited şirketlerde kendisinin bağlılık yükümü veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerini onaylaması mümkün olamayacaktır. Hukuken tek ortağa böyle bir imkan tanınmamıştır.

6. Bir Ortağın Limited Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebeplerden Dolayı Limited Şirketten Çıkarılması

Limited şirket sözleşmesine, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasının hangi hallerde ve ne şekilde gerçekleşeceğine ilişkin hükümler konulabilmektedir (6102 say. TTK m. 16, f. 2, f). Özellikle hangi olayların bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasında haklı neden teşkil edeceği şirket sözleşmesi ile belirlenebilmektedir¹⁰⁸.

¹⁰⁸ Hanife Öztürk Dirikkan, Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s. 48.

Şirket sözleşmesi ile ortaklıktan çıkarılma yasaklanamaz, bu anlamda gelecek haklı sebep kavramı büyük ölçüde sınırlanamaz ve çıkarılacak ortak açısından adil olmayacak şekilde genişletilemez¹⁰⁹. Bu anlamda, şirket sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin ihlali, ortağın payına haciz konulmuş olması, rekabet yasağının ihlali, şahsi alacaklılarının sürekli icra takibi yapması gibi sebepler haklı nedene örnek oluşturabilmektedir¹¹⁰.

Limited şirket sözleşmesi ile bir ortağın sözleşmede öngörülen bir sebeple ortaklıktan çıkarılması genel kurulun onayına bağlanabilmektedir. Onay alınmaz ise çıkarılma geçerli değildir. Esasında pay sahibinin haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması mahkeme kararına bağlı iken mahkeme kararı olmadan ortağın çıkarılması ancak sözleşmede bu hususta düzenleme olması ve genel kurulun çıkarılma kararı alması halinde mümkündür.

V. TEK ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN YETKİLERİ

Limited şirketi “İki veya daha fazla hakiki veya hükmi şahıs tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulup, ortaklarının mesuliyeti koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile mahdut ve esas sermayesi muayyen olan şirkete limitet şirket denir” şekline tanımlayan 6762 say. TTK’nin 503. maddesi, limited şirketin en az iki kişi tarafından kurulabileceğini belirtmişti.

6102 say. TTK ile “Limited şirket, bir veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulur; esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur. Ortaklar şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler” denilerek tek kişi tarafından da limited şirket kurulabileceği açıkça

¹⁰⁹ **Dirikkan**, Limited Şirket Ortağının Ayrılması, s. 49.

¹¹⁰ **Dirikkan**, Limited Şirket Ortağının Ayrılması, s. 49.

ifade edilmektedir (TTK m. 573). 6102 say. TTK tek ortaklı limited ve anonim ortaklığı düzenlerken AET/AT 12 sayılı yönergesini esas almıştır.

Yeni düzenleme, limited şirketlerin tek kişi olarak da kurulabilmesine veya birden fazla kişi tarafından kurulup da sonradan ortak sayısının bire düşmesi halinde ortaklığın yaşamasına imkan tanımaktadır. Zaten uygulamada da aslında tek kişi tarafından kurulduğu halde kanunen zorunlu olan sayıya ulaşmak amacıyla başka şahısların da gösterildiği görülmekte ve bu durum ekonomik hayatın gerekleriyle de örtüşmemektedir. Yeni sistemimizde ortaklıkta, gerçekten değil de görünüşte birden fazla *kişi* bulunsa dahi paylar gerçekte tek kişiye ait ise, yani diğer pay sahipleri *iğreti* ise ortaklık yine tek kişi ortaklığıdır. Yani tek ortaklık görünüşe bakılarak değil gerçeğe, somut olayın özelliklerine göre belirlenecektir. Bundan sonra tek kişilik limited şirket, bir kuruluş ve örgütleniş biçimi olduğuna göre, iğreti kuruluş ve işletiş yoluna başvurulmasında hukuka aykırı bir menfaatin varlığından şüphelenilecektir¹¹¹.

Moroğlu'na göre tek kişilik ortaklıklarda genel kuruldan diye bahsetmek hatadır¹¹². Gerçekten de tek kişinin bir kurulu oluşturması, kurul olarak çalışması mümkün değildir. Bu yüzden doktrinde TTK m. 408'deki "*genel kurul sıfatıyla*" yerine "*genel kurul yerine*" ifadesinin kullanılması önerilmektedir¹¹³.

Tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Ancak tek ortağın aldığı kararların geçerli olabilmesi için yazılı olması şarttır. Kararların yazılı olmalarındaki amaç bu genel kurul kararlarının teşhisini sağlamak ve kötüye kullanımların önüne geçmektir¹¹⁴. Bu hükümle, AET Yönergesine uygun olarak, genel kurul kararlarının teşhisini sağlamak ve kötüye kullanmaları engellemek amaçlanmıştır.

Tek kişilik limited şirkette tek ortak, tek başına kendisini müdür seçebileceği gibi herhangi bir üçüncü kişiyi de müdür olarak atayabilmektedir. Atadığı müdürü veya müdürlerin ücretlerini belirleyebilme, bunları ibra ve azledebilme yetkisine sahiptir.

¹¹¹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 57.

¹¹² **Moroğlu**, Değerlendirmeler ve Öneriler, s. 15

¹¹³ **Gündoğdu**, Tek Kişi Ortaklığı, s. 243, 244,

¹¹⁴ Gereğe, TTK m. 616, s. 874, 875.

Ancak tek ortağın kendi kendini ibra etmesi mümkün değildir. Bunlardan başka tek ortağın, finansal tabloları hazırlama, onama ve kar payı hakkında karar verme yetkileri de bulunmakta, tek ortak şirketin feshine de karar verebilmektedir¹¹⁵.

Ancak tek ortaklı limited şirketlerde yetkilerin tek ortak tarafından kullanılması bazen teknik olarak mümkün olmamaktadır. Örneğin tek ortağın şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda müdürü yetkilendirmesi mümkün değildir. Bir ortağın şirketten çıkarılabilmesi için mahkemeye talepte bulunulması mümkün değildir. Esas sermaye payı devirlerinin onaylanması teknik olarak mümkün değildir. Ayrıca 616. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayılan hususların da tek kişi ortak tarafından sözleşmeye yazılması mümkün değildir. Şirket birden fazla ortaklı kurulduğu halde sonradan tek kişiye düşerse, sözleşmede yazılmış olan bu hususların da tek kişi ortak tarafından kullanılması mümkün olamaz. Tek kişilik ortaklıkta azlık olmadığı için genel kurulun toplantıya çağırılması hakkında TTK m. 411 ve 412. maddeleri uygulanamayacaktır. Çağrısız genel kurul hakkındaki TTK m. 416 hükmü pratikteki faydasını yitirecektir¹¹⁶, çünkü çağrısız genel kuruldaki bütün pay sahiplerinin hazır bulunması şartı zaten tek kişi ile oluşmuştur; tek pay sahibi her koşulda karar alabilecektir. Ayrıca genel kurul kararlarının geçersizliğine ilişkin hükümler¹¹⁷ de tek kişilik limited ortaklıklara pratikte bir fayda sağlamayacaktır çünkü bir ortağın kendi aldığı bir kararı iptal ettirmesi pek mümkün gözükmemektedir.

¹¹⁵ Yıldız, Limited Şirketler, s. 206, 207.

¹¹⁶ Gündoğdu, Tek Kişi Ortaklığı, s. 243, 244,

<http://iudergi.com/tr/index.php/hukukmecmua/article/viewFile/3776/3352>, E.T., 16.11.2012.

¹¹⁷ Bkz. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Üçüncü Bölüm, s. 114 vd.

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNUN TOPLANMASI, TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI

I. LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNUN TOPLANMASI

A. Genel Olarak

Genel kurul, limited şirkette bütün pay sahiplerinin katılma haklarının olduğu, ortakların belirli yetersayılarla bir araya gelip, gerekli çoğunluğa ulaşarak kararlar aldığı, alınan kararların toplantıya katılsın veya katılmasın tüm ortaklar için bağlayıcı olduğu, şirket sözleşmesi veya kararla bertaraf edilemeyen bir teşkilattir.

Genel kurulun organ sıfatı ile vazife görmüş sayılması için kanun ve şirket sözleşmesinin emrettiği usul ve nisaba göre toplanması ve karar alması şarttır. Pay sahiplerinin genel kurula çağırılması, toplantı yeri ve zamanı, gündemin belirlenmesi ve görüşülmesi, yetersayılar vs. konularda da şirket sözleşmesinin ve kanunun aradığı koşullara uyulması gerekmektedir. Aksi halde alınan kararlar, yokluk, butlan, iptal edilebilirlik müeyyidelerinden biriyle karşı karşıya kalabilmektedir¹¹⁸.

Limited şirket genel kurulunun toplantıya çağrı, azınlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, toplantıya hazırlık, tutanak konularında TTK m. 617, f. 3, anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağını belirtmiştir¹¹⁹. Aşağıda bu konuları incelerken anonim şirketin ilgili hükümlerine değineceğiz.

¹¹⁸ Bkz. Üçüncü Bölüm, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 113 vd.

¹¹⁹ Kıyas, sözlük anlamı bir şeyi başka bir şeye benzeterek veya ona göre tutarak hüküm vermedir (**Mustafa Nihat Özön**, Osmanlıca Türkçe Sözlük, 9. bası, İnkılap Kitabevi, İstanbul, Şubat 2005, s.441); terim olarak kıyas, bir olay hakkındaki hükmün vasıf ve koşulları ona benzeyen ve hakkında hüküm bulunmayan diğer bir olaya uygulanmasıdır (**Necip Bilge**, Hukuk Başlangıcı Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, 30. bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012, s. 85). Ayrıca kıyas, yorumlamada kullanılan mantık kurallarından birisidir. Bu açıdan bakıldığında kıyas, kanunda belli bir hukuksal

II. GENEL KURULUN TÜRLERİ

A. Olağan Toplantı

Limited şirket genel kurulu, her yıl belirli bir zamanda, belirli konuları görüşerek karar almak durumundadır. Şirket genel kurulunun her yıl tekerrür eden, şirketin normal etkinliği süresinde belirli aralıklarla yaptığı toplantı, olağan toplantıdır¹²⁰.

Olağan sıfatı, bu toplantının her yıl yapılması gerektiğini ifade etmektedir¹²¹. Bu aralıkların süresini m. 617, f. 1 “... *Olağan genel kurul toplantısı, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılır...*” diyerek belirtmiştir.

Ülkemizde hesap dönemi takvim yılıdır. Olağan genel kurul toplantısı yılın ilk üç ayı içinde yani mart ayı sonuna kadar, özel hesap dönemi olan şirketlerde ise hesap döneminin bittiği günü izleyen ilk üç ay içinde yapılmak zorundadır¹²². Ayrıca limited şirket hangi tarihte kurulmuş olursa olsun ilk olağan genel kurul toplantısını kuruluşu takip eden ilk hesap yılı başlangıcından itibaren üç ay içerisinde yapmak zorundadır¹²³.

Limited şirket olağan genel kurul toplantısının kanunen belirtilen zamanda yapılması gerekmektedir. Belirlenen süre içerisinde olağan toplantı yapılmaz ise TTK m. 553 ve 644. maddeleri gereğince müdürlerin sorumluluğu söz konusu olmaktadır. Müdürlerin sorumluluklarının söz konusu olabilmesi için kusurlu olmaları gerekmektedir (TTK m. 553).

durum veya ilişki için konulmuş bulunan kuralı, o duruma veya ilişkiye benzeyen fakat hakkında hüküm bulunmayan başka bir duruma ya da ilişkiye de uygulamayı ifade eder (**Bilge**, Hukuk Başlangıcı, s. 204; **Veedi Aral**, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, Dördüncü bası, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1983, s. 202).

¹²⁰ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 107; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1715; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 19.

¹²¹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 168.

¹²² **Rüknettin Kumkale**, Limited Şirketler, Güncellenmiş 3. bası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010, s. 142; Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiseri Hakkında Yönetmelik, R.G. T. 07.08.1996, R.G. S: 22720, m. 6, b.

¹²³ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 208; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 19.

Limited şirkette müdür veya müdürler kurulunun süresi dolmuş olsa da genel kurulu olağan toplantıya davet edip edemeyeceği 6762 say. TTK'nin uygulama sürecinde tartışmalara neden olan bir konuydu. 410. madde ile bu konu açıklığa kavuşmuştur. TTK m. 410, f. 1'e göre müdür veya müdürler kurulunun görev süresi dolsa da genel kurulu olağan genel kurul toplantısına davet edebilecektir.

Olağan genel kurul toplantısı şirket sözleşmesinde belirlenmiş olan şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılmaktadır. Ancak limited şirket sözleşmesi ile farklı bir yer de kararlaştırılması mümkündür (TTK m. 644 atfıyla m. 409, f. 3).

Olağan genel kurul toplantısının gündemi belirli olup bu toplantılarda organların seçimi, yıllık raporlar, finansal tablolar, karın kullanım şekli, dağıtılacak kazanç paylarının oranlarının belirlenmesi, müdürlerin ibrası ve faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konular görüşülmekte ve karara bağlanmaktadır (TTK m. 409, f. 1).

Limited şirket ortaklar genel kurulunun olağan toplanması ile ilgili 6762 say. TTK'de "*toplantıya çağırma*" başlıklı 538. madde hükmü yer almakta idi. "*Ortaklar umumi heyeti, müdürler tarafından her yılda bir defa ve iş yılının sona ermesini takip eden üç ay içinde toplantıya çağrılacağı gibi şirket mukavelesi hükümlerine veya şirketin menfaatleri gerektirdikçe dahi çağrılır*" demekteydi. TTK m. 536, f. 1'in atfı sebebiyle ortak sayısının yirmiden az veya fazla olmasına göre limited şirket ortaklar olağan genel kurul toplantısı için uygulanacak TTK hükümleri farklılık gösterirdi. Ortak sayısı yirmiden fazla ise anonim şirketin olağan genel kurul toplantısına ilişkin hükümler, ortak sayısı yirmiden az ise limited şirkete ilişkin "*toplantıya çağırma*" başlıklı 6762 say. TTK m. 538 hükmü uygulanırdı¹²⁴. Kanunda "*adi*" ve "*fevkalade*" ayrımı yapılmıştı. 6102 say. TTK bu hükmü ve bu ayrımı aynen muhafaza etmiştir.

¹²⁴ 6762 say. TTK'de ortak sayısının yirmiden az olması ortaklar genel kurulunun toplanmasını engellemiyor idi. Yirmiden az ortağı olan limited şirketlerde de bir ortaklık genel kurulu olduğu için o da toplanmak ve kanunun kendisine yüklediği görevleri yerine getirmekle yükümlü idi (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, N. 1714). Ancak kural olarak kararlar ortakların yazılı oyları ile alınır. Ortaklar genel kurulu, olağan genel kurul toplantılarını yine yılda bir kez, iş yılının sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde yapardı (6762 say. TTK m. 538, f. 1). Ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlerde yazılı oyların kullanılması ile ilgili bilgiler ortaklara yazıyla bildirilirdi. Ortak sayısı yirmiden az veya fazla olsun, tüm ortakların itirazı olmadığı takdirde, ortaklar davet gibi merasimlere lüzum olmaksızın toplanıp genel kurulun yetkileri dahilinde karar alabilirlerdi (Özkan

B. Olağanüstü Toplantı

Limited şirket genel kurulu, her yıl yapılması gereken olağan toplantılarının haricinde, gerektiğinde toplantı yapabilir. Limited şirket sözleşmesi uyarınca veya gerektiğinde yapılan bu toplantıya *olağanüstü toplantı* denilmektedir.

Olağanüstü genel kurul toplantısı gereği varsa yapılmaktadır. Limited şirket genel kurulunun olağanüstü toplantı yapabilmesi için şirket için lüzumlu sebeplerin varlığı ya da zorunlu veya ivedi hallerin ortaya çıkması gereklidir.

Limited şirket genel kurulunun olağanüstü toplantı yapması bir zorunluluk değildir. Örneğin yirmi yıllık bir limited şirkette hiç olağanüstü toplantı yapılmamış olabilir; ya da henüz yeni kurulmuş bir limited şirkette hiç olağan genel kurul toplantısı yapılmadan birçok kez olağanüstü toplantı yapılmış olabilir¹²⁵. Olağanüstü toplantı, ihtiyaca göre gerçekleşen bir toplantı türüdür. Toplantı sebebini müdür veya müdürler kurulu belirlemektedir. Limited şirket sözleşmesinde olağanüstü toplantı sebebi belirtilmişse müdür veya müdürlerin bu takdirde genel kurulu olağanüstü toplantıya davet etmek zorundadır. Bazı hallerde ise olağanüstü toplantı yapılması kanunen zorunlu olabilir. Örneğin şirketin organsız kalması (TTK m. 636, f. 2), azınlığın talepte bulunması (TTK m. 411), şirketin borca batık olması ya da sermaye kaybına uğraması (TTK m. 376, 633) gibi durumlarda olağanüstü toplantı yapılması kanunen zorunlu hale gelmektedir.

Limited şirket olağanüstü genel kurul toplantısı, TTK m. 617, f. 1’de düzenlenmiştir. Burada “... *Şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır...*” denilmektedir. 6762 say. TTK m. 538, f. 1’de “...

Tikveş, Ticaret Şirketleri ve Uygulama, Acar Matbaacılık Tesisleri, İstanbul, 1990, s. 118). Ortak sayısı yirmiden fazla ise ortaklar (6762 say. TTK m. 369’da belirtilen gündemi görüşüp karara bağlamasına karşın ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlerde bu zorunluluk bulunmamakta idi. 6762 say. TTK m. 369’a göre genel kurulun toplantıya davete dair olan ilan veya mektuplarında gündem gösterilmeli idi. Anasözleşmeye göre genel kurulun belirli zamanlarda yapacağı olağan toplantı gündemine şunlar konuldu: 1. Yönetim kurulu ve denetçiler tarafından verilen raporların okunması; 2. Ortaklığın bilanço veya kar zarar hesabını ve kazancının dağıtılması ile ilgili tekliflerin tasdiki veya değiştirilecek şekilde kabul veya reddi; 3. Anasözleşmede belirlenmemişse, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin ücret ve aidatlarının tayini; 4. Süreleri sona ermiş olan yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin yeniden seçilmeleri veya değiştirilmeleri; 5. Gerekli görülen diğer hususlar.

¹²⁵ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 109.

genel kurul şirket mukavelesi hükümlerince veya şirketin menfaatleri gerektirdikçe dahi çağrılır...” denilmekte idi. TTK m. 617, f. 1’e göre olağanüstü toplantı sebebi şirket sözleşmesinde düzenlenmiş olmalı ve gerekmektedir. Bu maddede kullanılan “ve” bağlacı kanaatimizce “veya” olmalıdır. Olağanüstü toplantı sebebinin hem limited şirket sözleşmesinde düzenlenmiş olması hem şirket için gerekli olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi beklendiği takdirde, bu durum olağanüstü toplantıların özüne aykırı olacaktır. Doktrindeki bazı yazarlara göre limited şirket sözleşmesinde bulunmasa da gerektiğinde olağanüstü toplantı yapılabilir¹²⁶.

C. Çağrısız Genel Kurul Toplantısı

Limited şirket genel kurul toplantısı, ister olağan isterse olağanüstü olsun kural olarak pay sahipleri usulüne uygun bir şekilde çağrıldıktan sonra gerçekleşmektedir (TTK m. 414). Ancak uygulamada limited şirket genel kurulunun, çağrı merasimine ilişkin giderlerden kaçınmak ve zamanı daha verimli kullanmak maksadıyla çağrısız olarak toplandıkları da görülmektedir.

Çağrısız genel kurul toplantısı, bütün ortakların ya da temsilcilerinin hazır bulunduğu bir ortamda kimse itiraz etmediği takdirde yapılan ve bu toplantı nisabı korunduğu müddetçe karar alınabilen toplantı türüdür (TTK m. 416, f. 1)¹²⁷. Buna karşılık kararların alınması sırasında oybirliği aranmamaktadır¹²⁸.

¹²⁶ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 336; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 20.

¹²⁷ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 169; Y. 11. H.D., 15.2.1999 tarih ve 1998/9105E., 1999/801K. say. kararı: “...Davete ilişkin hükümlerle güdülen asıl amaç, bütün pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılabilesini sağlamaktır. Şayet bütün pay sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde genel kurul toplantılarına dair diğer hükümler saklı kalmak kaydıyla, çağrı hakkındaki merasime riayet etmeksizin de genel kurul olarak toplanabilir. Diğer bir anlatımla kanun koyucu, çağrısız bir genel kurulun var sayılması, bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunmaları ve pay sahiplerinin bu toplantı şekline itiraz etmemiş bulunmaları halinde kabul edilmektedir. Tek bir payın sahibi veya temsilcisi hazır bulunmaz veya toplantıyı terk ederse ya da katılıp toplantı şekline itiraz ederse bir genel kuruldan bahsedilemez. Doktrine göre de toplantıya katılmayan veya itirazı olan pay sahibinin genel kurulun gidişatını etkileyebilecek durumda olup olmaması da durumu değiştirmez...”

(<http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd-1998-910>, E.T. 22.11.2010);

¹²⁸ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, 27.

Limited şirket genel kurulunun çağrısız olarak toplanıp karar alabilmesi için:

- a. Toplantıda bütün payların sahipleri veya temsilcileri hazır bulunmalı,
- b. Genel kurulun bu şekilde toplanmasına ortaklardan hiçbirisi itiraz etmemelidir (TTK m. 416, f. 1).
- c. Toplantı nisabı korunduğu müddetçe genel kurul karar alabilmektedir.

Bütün ortakların katıldığı çağrısız genel kurul toplantısında ortaklardan biri veya birkaçı toplantının yapılmasına itiraz etmemişler ancak gündemin bazı maddelerine itiraz etmişlerse itiraz edilmeyen gündem konuları görüşülüp karara bağlanabilecektir¹²⁹. Toplantıya itiraz, toplantının terk edilmesi şeklinde kapalı olabileceği gibi toplantı sırasında açık bir şekilde tutanağa yazdırma şeklinde de olabilir; ya da toplantı gününden önce noter aracılığıyla veya iadeli taahhütlü mektupla da bu bildirim yapılması mümkündür¹³⁰. Ancak genel kurul toplantıya devam ederken bir pay sahibi ya da temsilcisinin toplantıyı terk etmesi çağrısız genel kurulun karar alma imkanını ortadan kaldıracaktır Genel kurul toplantısına katılmayan veya katılıp sonradan toplantıyı terk eden pay sahibinin genel kurulun gidişatını etkileyecek olup olmaması veya temsilci ataması durumu hariç sözlü veya yazılı bir şekilde genel kurulda hazır kabul edileceği şeklinde beyanının olması durumu değiştirmeyecektir¹³¹. Yine toplantıya önceden herhangi bir şekilde, mektupla ya da noter kanalıyla itiraz edilmişse genel kurulun karar alma imkanı yine ortadan kalkacaktır. Çünkü yukarıda da belirtildiği gibi çağrısız genel kurul toplantısı tüm ortakların katılımı gerçekleştiğinde yapılabilen bir toplantı türüdür.

Çağrısız toplanan genel kurulda gündeme madde eklenebilmektedir (TTK m. 416, f. 2). Ancak yine yukarıdaki bütün pay sahiplerinin toplantıda hazır bulunması ve ortaklardan hiçbirisinin bu toplantıya ve gündeme madde eklenmesine itiraz etmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmiş olması lazımdır. 6102 say. TTK m. 416, f. 2, şirket sözleşmesine aksine hüküm konulmasını yasaklamıştır. Tüm pay sahiplerinin oybirliği ile almak istedikleri bir kararın şirket sözleşmesi ile

¹²⁹ Arslanlı/Domaniç, Limited Şirketler, s. 507.

¹³⁰ Erdoğan Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Bası, İstanbul, 2009, s. 103.

¹³¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 103.

olanaksızlaştırılması kabul edilmemiştir. Bu hükümdeki yenilik, çağrısız genel kurulun pay sahiplerinin tamamının o toplantıda hazır bulunduğu esnada yapılabilecek olmasının açıklığa kavuşturulmuş olmasıdır. Ancak böyle bir hükme gerek yoktur; hayatın olağan akışına göre davetsiz genel kurulda bütün pay sahipleri hazır bulunuyorsa ve hiçbir pay sahibi toplantıya ve karara itiraz etmiyor ise, bir araya geldiklerine göre gündemi de kesin olarak belirleyebilirler¹³².

III. GENEL KURULUN TOPLANTI YAPMAKSIZIN KARAR ALMASI (SİRKÜLER TİPİ KARAR ALABİLME)

A. Tanım

Limited şirket genel kurulu, kural olarak usulüne uygun bir çağrı gerçekleştirildikten sonra toplanmalıdır. Toplantıya çağrı konusunda anonim şirket hükümlerinin uygulanacağını toplantıya çağrı konusunda belirtmiştik (TTK m. 617, f. 3). Toplantıya çağrı kuralları TTK m. 414’te düzenlenmiştir. Ancak genel kurul toplayarak karar alıp almama ortakların tercihine bırakılmış olup genel kurul kararları, toplantı yapılmaksızın yazılı olarak da alınabilmektedir (TTK m. 617, f. 4).

Genel kurul kararlarının toplantı yapılmaksızın alınabilmesi, herhangi bir pay sahibi sözlü görüşme isteminde bulunmaması ve pay sahiplerinden birinin gündem maddesi hakkındaki önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınması şeklinde gerçekleşmektedir. Ancak bu şekilde alınan kararın geçerli olabilmesi için aynı önerinin tüm ortakların onayına sunulması gerekmektedir (TTK, m. 617, f. 4). Bu şekilde alınan kararlara “*sirküler tipi karar*” denir¹³³. Burada her ortağa, alınacak kararın metni açıkça bildirilmekte ve ortak oyunu yazı ile vermektedir.

Limited şirket genel kurulunun toplantı yapılmaksızın yazılı oylar ile karar alabilmeleri, uygulamadaki ihtiyaca göre ortaya çıkmıştır. Ortakların toplantıya katılması güç ve masraflı ise ya da acil olarak karar alınmasına gerek duyuluyor ise

¹³² **Moroğlu**, Değerlendirmeler ve Öneriler, s. 212, 213.

¹³³ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1711.

bu yola başvurulmaktadır. Genel kurulun toplantı yapmaksızın karar alması usulü, çağrısız genel kurul toplantısı ile karıştırılmamalıdır. Çağrısız genel kurul toplantısında bir toplantı vardır ve tüm ortaklar veya temsilcileri hazır ise ve aralarından hiçbiri bu toplantının yapılmasına itiraz etmemişler ise yapılmaktadır. Çağrısız genel kurul toplantılarının yapılmasındaki amaç, çağrı merasimine uyulmasını gerektirmemesi ve masraftan tasarruf etmektir. Burada ise çağrı merasimi yapılmaktadır ama ortaklar, genel kurul toplantısına katılmadan yazılı olarak oy vererek görüşlerini belirtmektedirler. Ayrıca burada da amaç zamandan ve ortakların toplantıya katılmak için yapacakları masraftan tasarruf etmektir.

Ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde genel kurulunun karar alabilmesi için toplantı yapmaları bir zorunluluk olarak düzenlenmişti (6762 say. TTK m. 536). Ortak sayısı yirmiden az ise genel kurulun toplanması gerekmemekte, kararlar zaten ortakların yazılı oyları ile alınmaktaydı. Ancak 6102 say. TTK'de yazılı karar alabilme imkanının ortak sayısı ne olursa olsun tüm limited şirketleri kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

B. Sirküler Tipi Karar Alma Usulü

Sirküler tipi karar alma usulü şu şekilde gerçekleşmektedir. Öncelikle genel kurulu toplantıya davet etmeye yetkili olan kişiler, gündemi de belirtmek suretiyle ortakları toplantıya davet ederler. Bu davetin ortaklara yazılı olarak yapılması gerekmektedir (TTK m. 414'te davetin usulü düzenlenmiştir). Ortaklardan birisi ya da birkaçı kendisine bildirilen gündem ile ilgili öneri sunmak istiyorsa diğer ortaklara önerisini yazılı olarak sunması gerekir. Yazılı oy önerisini alan ortak bu öneriye karşı çıkar ve bu durumun sözlü olarak görüşülmesini talep ederse toplantıya davet çağrısı ve ilanda belirtilen yer ve saatte genel kurulun toplanarak karar alması gerekmektedir (TTK m. 617, f. 4).

Yazılı oy önerisinin diğer ortaklara en azından taahhütlü mektupla yapılması gerekmektedir. Bu mektupta, yazılı oy usulüne itirazların en geç toplantı gününden önce bildirmesi gerektiği hususu yer almalıdır. Bu sayede toplantı zamanı geldiğinde

ya karar yazılı olarak alınmış olacak ya da yazılı karar alma usulüne itiraz olmuş ise genel kurul toplanarak sözlü olarak karar alacaktır¹³⁴. Belirtilen süre içerisinde yazılı oyların bildirilmemiş olması yazılı oy verme usulüne itiraz edildiği anlamına gelmemektedir. Yazılı oy verme usulüne itiraz niyeti bulunuyor ise ortaklardan en az birinin belirtilen süre içerisinde açıkça sözlü görüşme talebinde bulunması gereklidir¹³⁵.

Sirküler tipi karar alınmasını talep hakkının müdürler yerine ortaklara verilmesi eleştirilmektedir. Nitekim 6762 say. TTK'de bu hak müdürlere verilmişti (TTK m. 538) **Yıldız**'a göre yeni TTK'de de müdürler, yazılı oy verme taleplerini, ilan edilen toplantı gününden en az on beş gün öncesinden gündem maddesini de belirterek diğer ortakların tamamına iadeli taahhütlü mektupla bildirirse, onların görüşlerini ya da oylarını en geç on gün içinde şirkete bildirilecek şekilde bir sistem kurulsaydı daha elverişli olacaktı¹³⁶.

Ayrıca **Bilgili/Demirkapı** da sirküler tipi karar alma hakkındaki önerinin müdürler tarafından yapılacağına ilişkin bir düzenleme olması gerektiğini savunmaktadır. Ortaklar bu yöndeki taleplerini müdürlere iletmelidir. Her ne kadar bu talebin müdürlere iletileceği konusunda yasal bir düzenleme olmasa da ortaklardan her biri bu taleplerini müdür veya müdürlere iletebilir, müdürler de bu yönde bir talebi dikkate almalıdırlar. Dikkate almamaları halinde talepte bulunan ortağın bunu genel kurul toplantısına taşıma imkanı da vardır. Zira ortaklardan biri sözlü toplantı talep ederse, sirküler tipi karar alma imkanı ortadan kalkar¹³⁷.

Limited şirket genel kurulunun toplantı yapmaksızın aldığı kararın geçerli olabilmesi için TTK 620 ve 621. Maddelerdeki karar nisaplarına uygun olması gerekmektedir.

¹³⁴ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 219.

¹³⁵ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 219.

¹³⁶ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 219.

¹³⁷ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 340.

IV. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMAYA GÖREVLİ ve YETKİLİ OLANLAR

A. Genel Olarak

Limited şirket genel kurulunun olağan veya olağanüstü toplantılarını yapabilmesi ve usulüne uygun bir şekilde karar alabilmesi için kural olarak çağrı gereklidir. Çağrının kanunen ve şirket sözleşmesi ile belirlenen bir usulü vardır ve bu usule uyulması gerekmektedir.

Toplantıya davetin, çağrı konusunda görevli ve yetkili olanlar tarafından yapılması gereklidir. Çağrı konusunda kanunda gösterilen dışında kimseye yetki tanınmaz¹³⁸.

TTK m. 617, f. 1’de genel kurulun müdürler tarafından toplantıya davet edilebileceği ifade edilmektedir. Bunun haricinde toplantıya daveti yapmaya görev ve yetkili olanlarla ilgili bir hüküm yoktur. Ancak TTK m. 617, f. 3’e göre toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı ile ilgili olarak kıyasen anonim şirket hükümleri uygulanır. Anonim şirketlerde genel kurulu toplantıya davette görevli ve yetkili olanlar 410 vd. maddelerde düzenlenmiştir. Buna göre limited şirket genel kurulunu toplantıya davet etmeye görevli ve yetkili olanlar şunlardır:

1. Müdür veya müdürler kurulu (TTK m. 410, f. 1).
2. Görevleri ile ilgili konular hakkında tasfiye memurları (TTK m. 410, f. 1).
3. Müdür veya müdürler kurulunun devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkan bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında mahkemenin izniyle tek bir pay sahibi (TTK m. 410, f. 2).
4. Azınlık (TTK m. 411, f. 1).
5. Limited şirket sözleşmesi ile genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi tanınan pay sahipleri (TTK m. 411, f. 1).
6. Kayyım (TTK m. 412).

¹³⁸ Tekinalp, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 169.

Limited şirket genel kurulunu toplantıya davette görevli ve yetkili olanlar yukarıda sayılanlarla sınırlıdır. Ayrıca belirtmek gerekir ki kanuni düzenlemede bireysel olarak herhangi bir ortağın genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi yoktur. Ancak TTK m. 577, f. 1, h bendine göre, şirket sözleşmesi ile ortaklara bireysel olarak genel kurulu toplantıya çağrı için hak tanınması mümkündür. Böylece çağrı konusunda imtiyaz yaratılabilmesi ve bu imtiyazın gerektiğinde ortağın payına değil şahsına bağlanabilmesinden söz edilebilecektir¹³⁹.

Toplantıya davet TTK’de bir görev olarak belirtilmiştir (TTK m. 410). Buna göre 410. maddenin “... toplantıya çağırabilir...” ve “... toplantıya çağırabilirler...” yerine, “... toplantıya çağrılır...” ve “...toplantıya çağırırlar...” şeklinde olması gerekmektedir¹⁴⁰. TTK 617. maddede doğru bir şekilde “Genel kurul müdürler tarafından toplantıya çağrılır...” demektir.

Limited şirket genel kurulunu toplantıya davet etme görev ve yetkisi konusunda anonim şirket hükümlerine atıf yapmıştır (TTK m. 536). 6762 say. TTK m. 365’e göre olağan veya olağanüstü toplantıya davet yetkisi kural olarak müdür veya müdürler kuruluna aitti. Müdür veya müdürler kurulunun ihmali halinde olağan toplantıya daveti denetçiler yapmaktaydılar (TTK m. 353, f. 1, 8). Denetçiler, zorunlu ve ivedi sebepler çıktığı takdirde genel kurulu olağanüstü toplantıya davet etmek zorunda idiler (TTK m. 355). 6102 say. TTK’de denetçilere böyle bir görev verilmemiştir¹⁴¹.

¹³⁹ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 337, 338.

¹⁴⁰ **Moroğlu**, Değerlendirmeler ve Öneriler, s. 207.

¹⁴¹ 6762 say. TTK’de yirmiden az ortağı olan limited şirketlerde kural olarak kararlar ortakların yazılı oyları ile alınır. Ancak onlar da bir ortaklık genel kurulu olduğu için toplanmak ve kanunun kendisine yüklediği görevleri yerine getirmekle yükümlü idiler. Ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirket toplantılarında ise 6762 say. TTK m. 536, anonim şirket hükümlerinin uygulanacağını belirtmişti. 6762 say. TTK’de esas sermayenin onda birine sahip ortaklar da genel kurulu toplantıya çağırma imkanına sahipti (6762 say. TTK m. 366). Azlık, toplantıyı gerektiren yazılı taleplerini yönetim kuruluna ileterek müdür/müdürler kurulundan veya denetçilerden istedikleri maddelerin gündeme konulmasını ve genel kurulun toplantıya davet edilmesini sağlayabilirlerdi. Müdür/müdürler kurulu bu maddeleri gündeme koymaya mecburdu. Azlığın bu talebi reddedildiği takdirde TTK m. 367’ye göre azlık mahkemeye başvurur, mahkeme dahi gerektirici sebepler yazılı olarak bildirildiği takdirde, takdir hakkı olmaksızın genel kurulun toplantıya davet edilmesine izin vermek zorunda idi.

B. Müdür veya Müdürler Kurulu

Limited şirket genel kurulunu olağan veya olağanüstü toplantıya davet yetkisi kural olarak müdür veya müdürler kuruluna aittir (TTK m. 617, f. 1). Müdür veya müdürler kurulu, genel kurulu yasa ve şirket sözleşmesinde öngörülen kurallar uyarınca toplantıya davet etmektedir. 6102 say. TTK'nin 617. maddenin birinci fıkrasında “...Şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır” demektedir.

Olağanüstü toplantılarda, toplantı sebebinin belirlenmesi müdür veya müdürlere aittir¹⁴².

Bir limited şirkette bir müdür var ise genel kurulu toplantıya davet edecek olan kişi bu müdürdür. Birden fazla müdür var ise müdürler kurulunun genel kurulu toplantıya davet etme konusunda karar almaları gerekecektir. Müdürler kurulunun kararı çoğunlukla alması gerekmektedir (TTK m. 624). Müdürlerin oylarında eşitlik var ise başkanın oyu üstün sayılmaktadır. Ayrıca şirket sözleşmesinde, müdürlerin karar almaları hakkında değişik bir düzenleme getirilmesi mümkündür (TTK m. 624, f. 3).

TTK 624. maddesine göre limited şirkette müdürlerden biri şirketin ortağı olup olmadığına bakılmaksızın genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanacaktır. Şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm olmadığı halde ya da genel kurul başka türlü karar almadığı takdirde başkan olan müdür veya tek müdür olması halinde bu müdür, genel kurul toplantılarının yürütülmesi konularında olduğu gibi tüm açıklamaları ve ilanları yapmaya da yetkilidir (TTK m. 624, f. 2). Belirtmek gerekir ki genel kurulun toplantıya daveti konusunda başkanın karar vermesi değil yönetim kurulunun toplanarak karar alması gerekmektedir. Başkanın görevi açıklamaları ve ilanları yapmak, toplantıyı yürütmektir¹⁴³.

¹⁴² Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 336.

¹⁴³ Bir limited şirkette birden fazla müdür olması durumunda 6762 say. TTK'de müdürlerden her biri şirketi temsil etmeye yetkili ise, her biri toplantıya davet etmeye de yetkili kabul edilmekteydi. Bu müdürler birbirlerinden habersiz olarak genel kurulu farklı zaman ve yerlerde, farklı gündemle toplantıya davet etmiş iseler hangisi geçerli olacaktır? Şayet birden fazla aynı gündeme sahip davet yapılmışsa ilk davet ve ilk toplantıda alınan kararlar geçerli, ikinci davet ve ikinci toplantıda alınan

Müdür veya müdürlerin görev süreleri dolmuş olsa hatta faaliyet dönemini takip eden üç ay geçmiş olsa dahi 6102 say. TTK m. 410, f. 1'e göre genel kurulu toplantıya çağırabileceklerdir¹⁴⁴. Görev süreleri dolan müdürlerin genel kurulu toplantıya çağırıp çağıramayacakları hususu 6102 say. TTK ile açıklığa kavuşturulmuştur.

Şirket tasfiye halinde iken de toplantıya davet yetkisi müdürlerindir. Tasfiye memurları sadece görevleri ile ilgili konular dolayısıyla genel kurulu toplantıya çağırabilmektedirler. Tasfiye memurları görevleri haricindeki konular için genel kurulu toplantıya çağıramayacaklardır.

C. Tasfiye Memurları

Limited şirket, bazı sebeplerin gerçekleşmesi ile sona erer. Limited şirketi sona erdiren fesih sebepleri şunlardır:

- a. Şirket sözleşmesinde yazılı sebeplerden birinin gerçekleşmesi;
- b. Genel kurul kararı (TTK m. 636, f. 1, b);
- c. Pay sahiplerinden birinin talebi üzerine ve haklı sebeple mahkeme kararı (TTK m. 636, f. 3);
- d. Mahkemenin, şirketin iflasına karar vermesi (TTK m. 636, f. 1, c);
- e. Kanunda yazılı diğer haller (TTK m. 636, f. 1, d; 636, f. 3; TTK m. 376).

Yukarıda sayılan hallerden biri gerçekleştiğinde limited şirket sona ermektedir; ancak bu durumda şirketin tüzel kişiliği devam etmekte, organlar varlığını sürdürmektedir. Bu halde ortaklığın ehliyeti, tasfiye amacıyla sınırlanmış olmaktadır.

kararların ise geçersiz sayılması gerekmekte idi. Zira her iki toplantının konu ve gündemi aynı olduğundan birinci toplantının yapılması ile ikinci toplantının konusu da kalmamış sayılırdı. Farklı müdürler tarafından değişik konuları ihtiva eden toplantıya davetler ise ayrı ayrı geçerli idi. Birinci toplantıda karar alınması ikinci toplantıda karar alınmasını engellemez ve ikinci toplantıda alınan kararlar sırf birinci toplantı yüzünden geçersiz sayılmazdı.

¹⁴⁴ Y. 11. H.D, 07.10.1991 T., 1991/4267E., 1991/5165K. say. kararı: “Seçim süresi biten üyelere den oluşan yönetim kurulu, genel kurulu toplantıya davet edebilir” (Gönen Eriş, Açıkamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler, Birinci Cilt Ticari İşletme ve Ticaret Şirketleri Madde:1-556, Genişletilmiş İkinci Bası, Adalet Matbaacılık, Ankara, 1992, s. 1063).

Limited şirketlerde tasfiyeye ilişkin olarak TTK’de yalnızca 643. madde hükmü bulunmaktadır. Bu hükümde, şirketin tasfiyesi ile ilgili olarak anonim şirketlerin tasfiyeye ilişkin hükümlerine atıf yapılmıştır. Buna göre tasfiye halindeki şirket, pay sahipleri ile olan ilişkileri de dahil, tüzel kişiliğini tasfiye sonuna kadar koruyacaktır. Şirket tasfiye halinde iken de ticaret ünvanına “*tasfiye halinde*” ibaresi eklenmesi gerekmektedir (TTK m. 533, f. 2). Tasfiye ile şirketin malvarlığının paraya çevrilmesi, alacakların tahsil edilmesi, borçların ödenmesi sonucunda elde kalan net malvarlığının tasfiye payı hükümleri uyarınca pay sahiplerine dağıtılması ve ticaret ünvanının sicilden silinmesi gerçekleşmektedir.

Limited şirket tasfiye haline girince, tasfiye, özel bir organ olan “*tasfiye memurları*” tarafından gerçekleştirilmektedir. Limited şirketin tasfiye halinde olması durumunda görevleri ile ilgili konularda genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi tasfiye kuruluna geçmektedir. Bu yüzden tasfiye kurulunun genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi ikincil bir yetkidir¹⁴⁵. TTK’nin 410. maddesinde tasfiye kurulunun bu yetkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Asıl davet yetkisi müdürlerindir.

Tasfiye memurlarının görev ve sorumlulukları şunlardır:

- Ortakların kararlarına uymak zorunluluğu (TTK m. 268).
- Birlikte hareket (*Şirket sözleşmesi veya sonradan verilen bir kararla tasfiye işlerini yalnız başına görmeye yetkili kılınmamış olan tasfiye memurları birlikte hareket ederler* TTK. 278).
- Devir yasağı ve vekil etme (*Bir tasfiye memuru görevini diğer bir tasfiye memuruna veya üçüncü kişilere devredemez. Ancak, bazı belirli iş ve işlemlerin yürütülebilmesi için tasfiye memurları içlerinden birini veya bazılarını ya da üçüncü kişiyi vekil edebilirler* TTK. 279).
- Temsil sorumluluğu (*Tasfiye hâlinde bulunan şirketi mahkemelerde ve dışarıda tasfiye memurları temsil eder* TTK m. 280).
- Şirketin mal ve haklarının korunması için basiretli davranma yükümlülüğü (TTK m. 286).
- Defter tutma yükümlülüğü (TTK m. 287).

¹⁴⁵ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 169.

- Belgelerin ve defterlerin saklanması zorunluluğu (TTK m. 290).
- Tasfiye sırasında elde edilen paraların bankaya yatırılması zorunluluğu (TTK m. 296).
- Borçların ödenmesi (TTK m. 297).
- Tasfiyeden arta kalanların dağıtılması (TTK m. 299, 300).
- Ortaklara hesap verme zorunluluğu (TTK m. 301).
- Tasfiyenin sona erdiğinin ticaret sicili müdürlüğüne bildirilmesi (TTK m. 303).

Tasfiye memurları sadece görevleri ile ilgili konular dolayısıyla genel kurulu toplantıya çağırabilmektedirler¹⁴⁶. Örneğin yukarıda sayılan görev ve sorumluluklardan defter tutma, bankaya para yatırılması, borçların ödenmesi, tasfiyenin sona erip ermediğı gibi hususlarda tasfiye memurları, genel kurulun toplanmasına ve karar almasına gerek duyduğu takdirde genel kurulu toplantıya davet edebilmektedir.

D. Mahkemenin İzniyle Tek Bir Pay Sahibi

TTK, genel kurulun toplanmasını kolaylaştırıcı yeni bir hükme yer vermiş ve bazı özel durumlarda mahkemenin izni ile tek bir pay sahibinin genel kurulu toplantıya davet edebileceğini belirtmiştir (TTK m. 617, f. 3; TTK m. 410, f. 2).

Limited şirketlerde mahkemenin izniyle tek bir pay sahibinin genel kurulu toplantıya çağırabileceğı haller şunlardır (TTK m. 410, f. 2):

- a. Müdür veya müdürler kurulunun, devamlı olarak toplanamaması,
- b. Toplantı nisabının oluşmasına imkan bulunmaması veya
- c. Toplantı nisabının mevcut olmaması.

Limited şirket, tek ortağın ölümü, müdürün istifası, müdürün ehliyetsizliği gibi nedenlerle organsız kalmış olabilir ve bu sebeple de, organların toplanmasına ve

¹⁴⁶Gerekçe, TTK m. 410, s. 654.

görevlerini yerine getirmesine imkan olmayabilir. Bu durumda genel kurulun toplanması için tek bir pay sahibi mahkemeye başvurabilecektir.

Mahkemenin tek bir pay sahibinin genel kurulun toplanması hakkındaki başvurusu durumunda vereceği karar kesindir (TTK m. 410, f. 2). İşin niteliği ve önemi de mahkeme kararının kesin olmasını gerektirir. Kararın dosya üzerinden mi yoksa duruşmalı mı verileceği somut olayın özellikleri dikkate alınarak hakim tarafından belirlenmektedir¹⁴⁷.

Mahkeme, genel kurulun toplanması gerektiğine karar verdiği takdirde gündemi düzenlemek ve çağrışı yapmak üzere bir kayyım atayacaktır. Kararında kayyımın görevlerini ve genel kurul toplantısı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkileri de gösterecektir (TTK m. 412).

E. Azlık

Azlık, kural olarak limited şirket esas sermayesinin onda birine sahip olan ortak veya ortaklardır (TTK m. 411, f. 1). Esas sermayenin en az onda birine sahip olmak, azlık hakkını doğurmaktadır.

Limited şirket sözleşmesi ile aksi kararlaştırılmamışsa azlık hakları, esas sermayenin en az onda birine sahip ortak veya ortaklarca kullanılabilir. Limited şirketlerde azınlık hakları, çıkar çatışmalarında çoğunlukla azınlık arasındaki dengeyi sağlamak amacıyla yaratılmıştır.

Azlık hakları kullanılırken belirli bir grubun aynı yönde hareket etmesi gerekmektedir; tek kişi asgari oranı temsil ediyorsa yine azlık olarak kabul edilmektedir¹⁴⁸.

¹⁴⁷ Gereke, TTK m. 410, s. 654; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, 59.

¹⁴⁸ **Ayşe Sumer**, Anonim Ortaklıklarda Azınlık Haklarının Korunması ve Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi, Matbaacı Kitapçı İsmail Akgün Vakfı, Yayın No:4, İstanbul, 1991, s. 11.

Azlığın limited şirket genel kurulunu toplantıya davet yetkisi müdür veya müdürler kurulu genel kurulu toplantıya çağırmadığında söz konusu olmaktadır¹⁴⁹. Bu yüzden azlığın genel kurulu toplantıya davet etme yetkisi ikincil bir yetkidir.

Azlığın genel kurulu toplantıya daveti ve öneri hakkı ile ilgili, 6102 say. TTK m. 617, f. 3, anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağını belirtmiştir.

Azlığın genel kurulu toplantıya davet, gündeme madde eklenmesini talep haklarını, müdürlerin azlığın bu talebini uygulamaması halinde uygulanacak usulü TTK'nin 411. maddesi; 412. madde ise müdürlerin azlığın bu talebini reddetmesi durumunda mahkemeye müracaat hakkını düzenlemiştir. Esas sermayenin onda birini temsil eden ortaklar toplantının amacını göstermek suretiyle müdür veya müdürlerden, genel kurulun toplantıya çağrılmasını yazılı olarak talep edebilirler. 6102 say. TTK 411, f. 3. maddesi bu talebin noter kanalıyla gönderilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Azlığın genel kurulu toplantıya davet yetkisi iki kısımda incelenecektir.

1. Azlığın Müdürlere Genel Kurulu Toplantıya Davet veya Gündeme Madde Eklenmesini Talep Etmesi

Limited şirket sermayesinin en az onda birini oluşturan ortaklar müdürden veya müdürler kurulundan, gerektirici sebepler ve gündemi belirtmek koşuluyla genel kurulu toplantıya davet etmesini veya genel kurul zaten toplanacak ise karara bağlanmasını istedikleri maddeleri gündeme koymasını isteyebilirler (TTK m. 411, f. 1 ve 617, f. 3).

Müdür veya müdürlerden genel kurulu toplantıya davet veya gündeme madde eklenmesini talep hakkı doğabilmesi için bunu talep eden azlığın şirket sermayesinin

¹⁴⁹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 169.

en az onda birine sahip olması gerekmektedir¹⁵⁰. Ancak azlığa tanınan çağrı yetkisi şirket sözleşmesine konulacak bir hükümle onda birin altında esas sermayeyi temsil eden ortaklara da tanınabilmektedir (TTK m. 411, f. 1).

Azlık, toplantı yapılması için gerektirici sebepleri ve gündemi talebinde belirterek müdür veya müdürlerden genel kurulu toplantıya davet etmesini, genel kurulun zaten toplanacak olması durumunda görüşülmesini istedikleri konuların da gündeme konulmasını isteyebilir. Yalnız, azlığın toplantı yapılması için gerektirici sebepleri ve gündemi talebinde belirtmesi zorunludur. Gündeme madde ekletme, olağan toplantılarda, olağanüstü toplantılara nazaran daha basittir, çünkü olağan toplantının ne zaman yapılacağı bilinmektedir.

Limited şirkette azlığa toplantı gündemine ek gündem koyma yetkisi 6762 say. TTK’de tanınmamıştı. Gündemi hazırlayanların müdürler olması sebebiyle azlığa, gündeme madde ekletme konusunda hak tanımak gerekiyordu¹⁵¹. Gerçekten azlığa, genel kurulun toplantıya çağrılması konusunda bir hak tanınıp da ek gündem koyma yetkisi verilmemesi yerinde değildi. 6102 say. TTK m. 617, f. 3 “*azlığın çağrı ve öneri hakkı*” konusunda anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağını belirterek TTK m. 411’e atıf yapmıştır. TTK m. 411, f. 1’de “*...genel kurul zaten toplanacak ise karara bağlanmasını istedikleri maddeleri gündeme koymasını isteyebilirler...*” demekle azlığa gündeme madde ekletme hakkını tanınmıştır.

Azlık, faaliyet yılının sona ermesinden sonra talepte bulunursa müdür veya müdürler kurulu başvuruyu dikkate almak zorundadır. Talebin, toplantıya göre belirli bir zaman aralığında yapılması şartı yoktur. Böyle bir süre, azınlığın yetkisinin sınırlandırılması anlamına geleceğinden şirket sözleşmesi ile süre öngörülürse bu hüküm geçersiz olacaktır¹⁵². Üstelik “*Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar*” diyen 340. maddeye de aykırıdır.

¹⁵⁰ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 60; **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 170; **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 326; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 336.

¹⁵¹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, Ortaklıklar, N. 1716.

¹⁵² **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 172.

Çağrı ve gündeme madde konulması istemi noter aracılığıyla yapılması gerekmektedir (TTK m. 411, f. 3). Uygulamada toplantıya davet için müdür veya müdürler kuruluna başvurulup başvurulmadığı ve başvuru tarihi sorun yarattığı için kanunen noter aracılığıyla yapılması zorunlu kılınmıştır¹⁵³.

Gündeme madde konulması talebi, çağrı ilanının TTSG' de yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce müdür veya müdürlere ulaşmış olmalıdır (TTK m. 411, f. 2). TTK m. 411, f. 2 hükmü gereksizdir; hatta azlığın gündeme madde ekletmesini engelleyicidir. Çünkü çoğu zaman çağrı ilanının harcı azınlığın çağrıyı ve gündemi öğrenmesinden önce yatırılır. Böyle bir durumda azınlık, gündeme madde ekletmemiş olur¹⁵⁴.

Azlık tarafından yapılan çağrı talebi müdürler tarafından kabul edildiği takdirde genel kurul en geç kırk beş gün içinde yapılacak şekilde toplantıya davet edilmelidir. Aksi halde çağrıyı, masrafı şirkete yükleyerek istem sahibi azlık yapacaktır (6102 say. TTK m. 411, f. 4). Kanundaki kırk beş günlük sürenin getiriliş amacı uygulamada görülen aksaklıkları gidermektir. Nitekim 6762 say. TTK zamanında uygulamada müdür veya müdürler azlığın toplantıya davet talebini kabul ettikleri halde genel kurulu toplantıya davet etmeyebiliyorlardı. Ya da bu toplantıyı aylar sonra gerçekleştiriyorlardı¹⁵⁵. Getirilen bu süre sayesinde müdür veya müdürler genel kurulu toplantıya davet etmeyi ihmal edemeyecekler, aksi halde sorumlulukları gündeme gelebilecektir.

Kırk beş günlük sürenin başlangıç tarihi müdür veya müdürler kurulunun karar tarihidir. Makul bir süre içerisinde azlığın bu talebinin kabul edildiğinin azlığa bildirilmemesi halinde talep sahiplerinin çağrı haklarının doğduğu kabul edilmelidir. Müdür veya müdürler kurulunun toplanması ve bildirim dikkate alındığı zaman on-on iki gün içinde bildirim talep sahiplerine ulaşmış olması gerekmektedir. 412. maddedeki yedi günlük süre, en az on beş günlük ilan süresi ve diğer hazırlıklar da

¹⁵³ Gerekçe, TTK m. 411, s. 655.

¹⁵⁴ **Moroğlu**, Değerlendirme ve Öneriler, s. 209.

¹⁵⁵ Gerekçe, TTK m. 411, s. 655.

dikkate alındığında kırk beş günlük süre madde gerekçesine göre makul bir süredir¹⁵⁶.

2. Azlığın Mahkemeden Genel Kurulu Toplantıya Davet veya Gündeme Madde Eklenmesini Talep Etmesi

Limited şirket sermayesinin en az onda birini oluşturan veya şirket sözleşmesi ile kendilerine genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi tanınan pay sahipleri, müdür veya müdürler kurulundan, gerektirici sebepler ve gündemi belirtmek koşuluyla genel kurulu toplantıya davet etmesini veya genel kurul zaten toplanacak ise karara bağlanmasını istedikleri maddeleri gündeme koymasını isteyebilirler (TTK m. 411, f. 1 ve 617, f. 3). Müdür veya müdürler kurulu azlığın bu talebini reddeder veya yedi iş günü içerisinde olumlu bir cevap vermez ise azlık pay sahipleri mahkemeye başvurarak genel kurulun toplantıya çağrılmasını mahkemeden talep edebilirler (TTK m. 412).

Azlığın genel kurulun toplantıya davet edilmesi veya gündeme madde eklenmesi için mahkemeye yaptığı başvurunun dava türlerinden hangisine girdiği hususu tartışmalıdır. Yargıtay'a göre mahkemeye açılacak davanın niteliği eda davasıdır. Tespit davası açılırsa bu dava dinlenmez¹⁵⁷. Ancak Yargıtay, daha önceleri azlığın talebinin çekişmesiz yargı kapsamına girdiği, dosya üzerinde duruşmasız karar verebileceği görüşünde idi¹⁵⁸. **Moroğlu**'na göre de bu bir eda davasıdır¹⁵⁹. Bizim de katıldığımız görüş, azlığın başvurusunun çekişmeli yargı kapsamında bir eda davası niteliğinde olduğu görüşüdür.

¹⁵⁶ Gerekçe, TTK m. 411, s. 655.

¹⁵⁷ Yargıtay'a göre gerek denetçilerin tayini, gerekse genel kurulun toplantıya davetine izin verilmesi konusunda TTK m. 351 ve 367 maddeleri uyarınca açılacak dava eda davasıdır. Bu dava yerine tespit davası açılırsa dava dinlenmez, Y. HGK, 26.10.1966 T. ve T-1409/276 say. kararı (**Erdoğan Moroğlu ve Abuzer Kendigelen**, Notlu-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., 2004, İstanbul, s. 156).

¹⁵⁸ Y. 11. HD, 4.4.1983 T. ve 1983/1632E., 1983/1648K. say. kararı: "...Genel kurulu toplaması için azınlık paydaşa mahkemece verilen izin kararı nizasız kaza türündendir..." (**Özge Ayan**, Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2004, s. 91.).

¹⁵⁹ **Erdoğan Moroğlu**, Makaleler I, 2. bası, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2001, s. 235.

Azlığın, şirket genel kurulunun çağrısına izin verilmesi isteminde husumetin şirkete yöneltilmesi gerekmektedir¹⁶⁰.

Azlığın başvuru yapacağı görevli mahkeme, limited şirket sözleşmesinde belirtilen şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 412, f. 1). Mahkeme toplantı yapılmasını gerekli bulduğu takdirde toplantıya çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Mahkeme, kararında kayyımın görevleri ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir. Zorunluluk olmadıkça dosya üzerinden inceleme yapılır ve kesin olarak karar verilir (TTK m. 412)¹⁶¹. **Poroy**, bu konuda dosya üzerinden de karar verilebileceği, ancak somut olayın özellikleri gerekli kılıyorsa duruşma yapılarak karar verilmesinin daha doğru olduğu görüşündedir¹⁶². 412. maddede “zorunluluk olmadıkça dosya üzerinden karar verilir” denmesi, gerektiğinde duruşma yapılabileceğinin göstermektedir¹⁶³.

Mahkeme, öncelikli olarak talepte bulunanların TTK 412. maddeye ya da şirket sözleşmesine göre azlık oluşturup oluşturmadığını, bunların önce müdür veya müdürlere başvurup, talepleri reddedildiği takdirde ya da taleplerine cevap verilmediği durumda olup olmadığını inceler. Söz konusu şekil şartları oluşmuşsa, mahkeme genel kurulun toplantıya davet edilmesi için gerektirici sebeplerin varlığı veya yokluğuna karar vermelidir¹⁶⁴. Ancak mahkeme gerektirici sebepleri bulurken davanın esasına girmeden hükmün lafzını dikkate alarak sebeplerin gerektirici olup olmadığını incelemeli; sınır davanın esasına girmemek olmalı ve bu sınır geçilmemelidir¹⁶⁵.

¹⁶⁰ **Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1062.

¹⁶¹ Mülga TTK’de esas sermayenin onda birini temsil eden ortaklara olağan toplantılarda olduğu gibi olağanüstü toplantılarda da gündeme madde eklenmesi hususunda bir hakkı vardı. Azınlık bu isteğini müdür veya müdürler kuruluna yöneltilir, müdür veya müdürler kurulu onların bu isteğini reddederse gündeme madde eklenmesini TTK m. 367’ye göre mahkemeden talep edebiliyorlardı. Mahkeme de onların bu talepleri doğrultusunda bir karar verirdi. 6102 say. TTK’de da bu açıdan bir farklılık yoktur. Yine azınlığın müdürlerden genel kurulu toplantıya çağrılmasını isteme hakkı vardır ve bu istekleri yerine getirilmezse isteklerini mahkemeye iletebileceklerdir.

¹⁶² **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 670.

¹⁶³ Y. 11. H.D., 13.10.1982 tarih ve 1982/3719E., 1982/3869K. say. kararı (**Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1059); Y. 11. H.D., 8.10.1986 tarih, 1986/4628E., 1986/5134K. sayılı kararında genel kurulu toplama isteminin ve gündeme madde eklenmesi konusunun dosya üzerinden karara bağlanmasını onamıştır (**Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 670).

¹⁶⁴ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 213.

¹⁶⁵ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 670.

Limited şirket esas sermayesinin onda birini temsil eden ortaklar, yani azlık, 6762 say. TTK'ye göre de yazılı olarak, toplantının maksadını da göstererek toplantı yapılmasını isteyebiliyorlardı (TTK m. 538, f. 2). Müdürler bu talebi uygun bir süre içerisinde yerine getirmezlerse mahkeme, teklif sahibi ortakların talebi üzerine genel kurulun toplantıya çağrılmasına karar verirdi. Buradaki “*uygun süre*” uygulamada kötüye kullanımlara neden olduğundan 6102 say. TTK ile müdürlere yedi günlük süre öngörülmüştür. Teklif kendilerine iletdikten yedi gün sonra müdürler olumlu bir cevap vermemiş iseler ya da azlığın teklifini reddetmişlerse o zaman azlık mahkemeye başvurarak genel kurulun toplantıya davet edilmesini isteyebilecektir. Ayrıca esas sermayenin onda birini teşkil etmeseler de bazı pay sahiplerine limited şirket sözleşmesi ile toplantıya çağrı ve gündeme madde ekletme hakkı tanınması da önemli bir yeniliktir (TTK m. 411, f. 1).

F. Limited Şirket Sözleşmesi ile Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Tanınan Pay Sahipleri

Limited şirket sözleşmesine yazılacak bir hükümlerle, bazı pay sahiplerine, genel kurulu toplantıya davet yetkisi tanınabilmektedir. TTK 577. maddesinin birinci fıkrasının h bendinde, genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin olarak özel hak tanıyan hükümlerin düzenlenebileceği belirtilmiştir.

Limited şirket genel kurulunu toplantıya çağırma hakkı pay sahiplerinin şahsına tanınabileceği gibi, belirli esas sermaye paylarına tanınmış da olabilir. Esas sermaye paylarına tanınmışsa imtiyazlı esas sermaye payı söz konusu olmaktadır. Sermaye payına değil de ortağın şahsına tanınmışsa bu hak, ortaklık sıfatı devam ettiği sürece var olacak, ortaklık sıfatı sona erdiğinde kendiliğinden kalkacaktır. Bu durumda imtiyazlı bir esas sermaye payı söz konusu olmayacaktır¹⁶⁶.

¹⁶⁶ Yıldız, Limited Şirketler, s. 214.

G. Kayyım

Limited şirket, müdür veya müdürler kurulunun istifası, müdürün ölümü, müdürün ehliyetsizliği gibi nedenlerle organsız kalmış olabilir. Bu durumda limited şirkette organ boşluğu doğar ve müdür veya müdürler kurulu yerine, şirketin idaresi mahkemece bir kayyıma tevdi edilir. Bu halde genel kurulu toplantıya kayyım davet etmektedir (TTK m. 412).

Müdür veya müdürler kurulunun devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkan bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında şirketin idaresi kayyıma tevdi edilmeden önce bir pay sahibinin mahkemeye başvurarak genel kurulun toplanmasını talep etmesi gerekmektedir¹⁶⁷ (TTK m. 410, f. 2).

Müdür veya müdürler kurulunun süresi dolsa da genel kurulu toplantıya davet edebileceği açıkça düzenlendiğine göre (m. 410) bunun için mahkeme tarafından kayyım atanmasına gerek yoktur. Müdür veya müdürler kurulu çağrışı kendisi yapabilecektir.

V. GENEL KURUL TOPLANTISINA ÇAĞRININ ŞEKLİ

Limited şirket genel kurul toplantılarına bütün pay sahiplerinin katılımlarını sağlamak, onlara toplantıdan önce bildirilen gündem hakkında düşünceleri için süre tanımak ve toplantıda kullanacakları oylarla kararlara yön vermelerini sağlamak gerekmektedir. Bu da pay sahiplerinin belirli bir şekilde uygun olarak genel kurul toplantısına daveti ile sağlanır. Toplantıya davetin şekli önemlidir. Çağrıdaki usulsüzlük, genel kurul kararlarının geçerliliğini etkiler¹⁶⁸.

¹⁶⁷ Bkz. İkinci Bölüm, Genel Kurul Toplantıya Çağırma Görevli ve Yetkili Olanlar, Mahkemenin İzniyle Tek Bir Pay Sahibi s. 65.

¹⁶⁸ Y. 11. HD, 10.11.1989 T. ve 1989/6155E., 1989/6157K. say. kararı: "...Genel kurul toplantısına çağrının usulsüz yapılması halinin müeyyidesinin, bu toplantıda alınan kararların yoklukla sakatlık sonucunu mu yoksa iptali kabil bir karar niteliğinde mi olduğu hususu gerek Türk, gerekse yabancı doktrininde de çoğunluk düşüncesi hukuki işlemlere güvenlik getirme amacı da dikkate alınarak bu neci sakatlıkların müeyyidesinin iptal edilebilir olduğu kabul edilmektedir. Türk uygulamasında ise, Dairemizin hükme dayanak yapıldığı anlaşılan 19.10.1982 gün ve 1982/3800-3992 günlü kararının

Genel kurulun toplantıya çağrılması konusunda anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır (TTK m. 617, f. 3). Toplantıya çağrı şeklinin, öncelikle limited şirket sözleşmesinde gösterilmesi gerekmektedir (TTK m. 339, f. 2, h). Limited şirket genel kurul toplantısına çağrı konusunda, kıyasen TTK m. 414 uygulanır. Buna göre “Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler iadeli taahhütlü mektupla bildirilir” (TTK m. 414, f. 1).

Buna göre genel kurulu toplantıya çağrının;

- a. Şirketin internet sitesinde,
- b. TTSG’ de yayımlanan ilanla ve
- c. İadeli taahhütlü mektupla (Pay defterinde yazılı veya pay sahipliğini kanıtlayan belge sunarak adres bildiren pay sahiplerine)

yapılması gerekmektedir. Bunun dışında limited şirket sözleşmesi ile yeni çağrı usullerine de yer verilmesi mümkündür (TTK m. 339, f. 2, h).

Çağrı ilanının şirketin internet sitesinde yapılması şartı 6762 say. TTK’de bulunmamaktaydı. Ayrıca 6762 say. TTK’de çağrı mektubu, pay sahiplerine *taahhütlü* olarak gönderilirken (m. 368); 6102 say. TTK’deki iadeli taahhütlü mektupla gönderilmesi şartı da yenidir. Kanaatimizce ispat açısından iadeli taahhütlü mektup tercih edilmesinde yerindedir.

*dışında TTK’nin 368. maddesinde belirtilen çağrı prosedürüne aykırılığın, müeyyidesinin yokluk değil, sadece iptal edilebilirlik olduğu kökleşmiş bir şekilde kabul edilmektedir. Her ne kadar genel kurula çağrı prosedürünü düzenleyen TTK m. 368 hükmü emredici nitelikte ise de, aynı yasanın 381. maddesinde çağrıdaki usulsüzlük halinin genel kurula bu nedenle katılamayan ortaklara bu toplantıda alınan kararların iptali davası açma hakkını verdiği açıkça düzenlendiğine göre, bu husus kanunkoyucunun da bu hükme aykırılığın müeyyidesini yokluk olarak kabul etmediğini açıkça göstermektedir...” (Fahiman Tekil, **Anonim Şirketler Hukuku**, İkinci bası, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998, s. 320, 321).*

Yasada ilan ve çağrı mektuplarının içeriği hakkında bilgi verilmemektedir. Yalnızca ilan ve çağrı mektuplarına, toplantı gündeminin eklenmesi veya çıkacağı gazetenin yazılması gerektiği belirtilmektedir. Genel Kurul Komiser Yönetmeliği örnek alınarak genel kurul toplantısına ilanda bulunması gereken hususlar belirtilmiştir¹⁶⁹. Buna göre toplantıya çağrıda, gündem ile birlikte toplantı yeri (hiçbir tereddüte mahal vermeyecek şekilde adres belirtilerek), tarihi, saatinin de belirtilmesi gereklidir. Ayrıca davetin hangi organ tarafından yapıldığı; ilk toplantı ertelenmişse ertelenme sebebi ve toplantı nisabı; limited şirket sözleşmesinde değişen maddeler var ise metinlerin eski ve yeni halleri; olağan genel kurul toplantısında yıllık rapor, finansal tablolar; varsa müdür veya müdürler kurulunun safi karın ne şekilde dağıtılacağı ile ilgili önerisi; vekaletname örnekleri; oyların yazılı olarak bildirilmesi istendiğinde, davetiyeye karar tasarısının da eklenmesi ve hangi süre içerisinde cevap vereceklerinin de bildirilmesi gerekmektedir¹⁷⁰. Bu süre bildirilmemişse ek mektupla dahi bildirilmesi kabul edilebilecektir¹⁷¹.

Genel kurul toplantısına çağrıdaki bir usulsüzlük, diğer maddi koşullardan birinin de varlığı ile iptal yaptırımıyla karşılaşmaktadır. Bu konuya üçüncü bölümde “*Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*” başlığı altında yer verilmiştir.

VI. GENEL KURUL TOPLANTISINA ÇAĞRININ SÜRESİ

Limited şirket genel kurulu toplantısına katılmadan önce, pay sahiplerinin genel kurulda görüşülecek konular hakkında bilgi sahibi olması; toplantıya katılıp katılmayacağını, kullanacağı oyu değerlendirebilmesi gerekmektedir. Bu da pay

¹⁶⁹ Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik, R.G. T. 07.08.1996, R.G. S: 22720, m. 11, b.

¹⁷⁰ Süre açıklanamamışsa kıyas yolu ile BK m. 5 uygulanır. Buna göre “*Hazır olmayan bir şahsa karşı müddet tayin olunmaksızın dermeyan olunan icap, zamanında ve muntazam surette irsal olunmamış bir cevabın vusulüne intizar edebileceği dakikaya kadar onu yapan hakkında lüzum ifade eder*” ve belli sürede yazılı olarak bildirilmeyen oylar geçersiz sayılır (**Arslanlı/Domaniç**, Limited Şirketler, s. 510).

¹⁷¹ **Arslanlı/Domaniç**, Limited Şirketler, s. 510; Davetin şekline aykırılığın yaptırımı konusunda Yargıtay’ın çelişkili kararları bulunmaktadır. Örneğin bir kararında TTSG’ de ilan yapılmamış olmasının kamu düzeniyle ilgili değil de pay sahipleri ile ilgili bularak iptal sebebi saymıştır (Y. TD, 24.11.1969 T. 1968/4169E., 1969/912K. say. kararı (**Ansay**, AO ve Mahkeme Uygulaması”, AÜHFD, Y. 1970, S. 1-2, s. 12)). Yargıtay, davetin taahhütlü mektupla yapılmaması üzerine verdiği bir kararda ise alınan kararların yoklukla malul olduğu sonucuna varmıştır (Y. 11. HD, 19.10.1982 T. ve 1982/3800E., 1982/3992K. say. kararı (Palmiye Yazılım, E.T. 01.10.2012)).

sahiplerinin toplantı gününden belirli bir süre önce toplantıya davet edilmeleri ile sağlanmaktadır.

Genel kurul, toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağrılır. Şirket sözleşmesi ile bu süre değiştirilebilir; ancak on günden az olamayacaktır (TTK m. 617, f. 2). Limited şirket genel kurulunu toplantıya çağrı süresi 6762 say. TTK'de beş gün (m. 538, f. 4) iken 6102 say. TTK ile bu süre uzatılmış ve on beş güne çıkarılmıştır.

Toplantı ile davet arasında en az on beş gün getirilmesi kuralına aykırılık halinde bunun yaptırımı iptal edilebilirliktir. Davet gerçekleşmiştir ama süreye uyulmayarak usulsüzlük yapılmıştır¹⁷².

VII. GENEL KURUL TOPLANTISININ GÜNDEMİ

A. Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi

Gündem, belirli konuları ihtiva eden, genel kurul toplantısı yapılmadan evvel pay sahiplerine gönderilmesi gereken ve genel kurulda görüşülmesi planlanan konular toplamıdır.

Genel kurul toplantısında yalnızca gündemde yer alan konular görüşülebilir. Kanuni istisnalar haricinde gündemde yer almayan konular görüşülemez (TTK m 413, f. 2). Buna *gündeme bağlılık ilkesi* denir¹⁷³. Gündemde, genel kurulda konuşulacak tüm konuların açıkça yer alması gerekmektedir; aksi halde *lüzum görecektir sair hususlar* şeklinde bir gündem maddesi geçerli olmayacaktır¹⁷⁴.

¹⁷² Çağrıdaki usulsüzlük yaptırımı ile ilgili bkz. Üçüncü Bölüm, s. 130 vd.

¹⁷³ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 699; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, 19; **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 171.

¹⁷⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 82.

Belirli gündem sistemi, içerisinde; zorunluluk, bağlayıcılık, açıklık gibi temel ilkeleri barındırmaktadır¹⁷⁵. Benimsenen ilkelerin amacı, ortakların genel kurul toplantılarına olan güvenlerini zedelememek, çıkarlarını bertaraf etmemektir. Kendisine bildirilen gündeme güvenerek toplantıya katılmayan ortağın yokluğunda, gündemde olmayan konuların görüşülüp karar alınması ortağın çıkarlarını zedeleyecektir. Güven ilişkisi ortaklığın devamı için önemli ve vazgeçilmez bir unsurdur.

Gündemi ortaklara bildirmekteki amaç, ortakların toplantıda görüşülecek konular hakkında bir fikir edinmelerini, görüş bildirecek iseler toplantıya hazırlanmalarını sağlamaktır¹⁷⁶. Gündem, açık ve herkesin anlayabileceği bir şekilde olmalıdır¹⁷⁷. Gündemde olmayan konular ancak bütün ortakların katılımı ve rızası varsa, oybirliğiyle gündeme alınarak görüşülebilir¹⁷⁸.

Belirtmek gerekir ki **Tekinalp**, limited şirketlerde gündeme bağlılık kuralının geçerli olmadığı görüşündedir¹⁷⁹. Ancak gündem konusunda anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağını belirten TTK m. 617, f. 3 hükmü ve anonim şirketlerde benimsenen gündeme bağlılık ilkesi karşısında limited şirketlerde gündeme bağlılık kuralının geçerli olmayacağı görüşüne katılmamız mümkün değildir.

¹⁷⁵ **Ali Yiğın**, “Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988), s. 8. TTK m. 369, f. 1’de “*Genel kurulu toplantıya davete dair olan ilan veya mektuplarında gündemin gösterilmesi lazımdır.*” ve TTK m. 364, f. 1’de “... toplantıda 369. madde gereğince müzakere gündemine konulması gerekli hususlar müzakere olunur” demekle Kanunumuzun gündemin belirli olması gerektiğini kabul ettiği anlaşılmaktadır. Gündeme hakim olan ilkeler “açıklık ilkesi”, “zorunluluk ilkesi”, “bağlılık ilkesi”dir. “Açıklık ilkesi”ne göre gündem tüm ortakların özel bilgi ve tecrübe gerektirmeyecek şekilde anlayabileceği şekilde açık, anlaşılır ve 364 ve 369. madde hükümlerine uygun olarak belirtilmelidir. “Zorunluluk ilkesi”ne göre gündemde yer alan hususların sırasının dahi değiştirilmeden görüşülmesi zorunluluğunu anlatır. Gündeme yazıldığı halde görüşülmeyen konuların olması, ortakların gündeme güvenini zedeler. “Bağlılık ilkesi” gündeme bağlı kalınması gerekliliğini ifade eder. Gündem dışı maddeler görüşülemez (Yiğın, **Gündeme Bağlılık**, s. 10-12).

¹⁷⁶ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 288; **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 138.

¹⁷⁷ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 288.

¹⁷⁸ Y. 11. H.D, 15.1.2007 T. ve 2005/13236E., 2007/204K. say. kararı (<http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd-2005-132>, E.T.22.11.2010).

¹⁷⁹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 414.

B. Gündemin Belirlenmesi

Limited şirket genel kurullarında gündem hakkında anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır (TTK m. 617, f. 3). Olağan genel kurul toplantısının gündemi TTK m. 409'da belirtilmiş olup; olağanüstü toplantı gündemi ihtiyaca göre belirlenmektedir (TTK m. 409, f. 2).

Gündem, daveti yapan organ tarafından belirlenmektedir (TTK m. 413, f. 1). Daveti, kural olarak müdür veya müdürler kurulu yapmaktadır. Kural olarak genel kurulun, genel kurul toplantısının gündemine müdahale etmek yetkisi bulunmamaktadır. Genel kurul gündemdeki bir konunun sonraki toplantıda görüşülmesini veya belirli konuların görüşüp kendisi tarafından karara bağlanmasını istemişse, bu istek müdür veya müdürler kurulunu bağlamayacaktır¹⁸⁰.

C. Olağan ve Olağanüstü Toplantıların Gündemi

Limited şirket genel kurulu olağan ya da olağanüstü toplanmaktadır. Olağan toplantı, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılması gereken toplantı olup gündemi belirlidir (TTK m. 617, f. 1; TTK m. 409, f. 1). Olağanüstü toplantı ise şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde yapılan toplantıdır (TTK m. 617, f. 1; TTK m. 409, f. 2)¹⁸¹.

Limited şirket genel kurulunda gündem konusunda anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır (TTK m. 617, f. 3).

Limited şirket olağan genel kurul toplantısının gündemi belli olup;

- a. Organların seçimine,
- b. Finansal tablolara,
- c. Müdür veya müdürler kurulunun yıllık raporuna,

¹⁸⁰ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 171.

¹⁸¹ Olağan ve Olağanüstü Toplantı için bkz. İkinci Bölüm, s. 52, 54.

- d. Karın kullanım şekline,
- e. Dağıtılacak kar ve kazanç paylarının oranının belirlenmesine,
- f. Müdürlerin ibrasına,
- g. Faaliyet dönemini ilgilendiren ve
- h. Gerekli görülen diğer konular

görüşülür ve karara bağlanır (TTK m. 409, f. 1).

Olağanüstü toplantıların gündemi ise ihtiyaca göre belirlenmektedir. TTK m. 409, f. 2’de “...*Gerektiği takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır...*” ve TTK m. 617, f. 1’de “... *Şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır*” denilmektedir.

Olağanüstü toplantı, ihtiyaca göre gerçekleşen bir toplantı türü olduğu için toplantı sebebi sonradan takdir edilmektedir Gündem, toplantı sebebine bağlı olarak ortaya çıkacaktır. Toplantı sebebini ve gündemi müdür veya müdürler kurulu belirlemektedir (TTK m. 365). Şayet şirket sözleşmesinde olağanüstü toplantı sebebi belirtilmişse müdür veya müdürler kurulunun bu konuda takdir hakkı bulunmayıp genel kurulu toplantıya davet etmek zorundadır.

D. Gündeme Bağlılık İlkesinin İstisnaları

Limited şirket genel kurul toplantısında kural olarak yalnızca gündemde yer alan hususlar görüşülebilir. Kanuni istisnalar haricinde gündemde yer almayan konular görüşülemez (TTK m 413, f. 2).

Gündeme bağlılık ilkesine istisnaları şunlardır:

Haklı sebeplerin varlığı halinde müdür veya müdürler kurulu üyelerinin görevden alınması hususunun gündemde yer almasına gerek yoktur (TTK m. 364): Müdür veya müdürler kurulu üyelerinin görevden alınmalarıyla ilgili olarak TTK m. 364 hükmünde müdür veya müdürler kurulu hakkında, “... *esas sözleşmeyle*

atanmasalar bile, gündemde ilgili bir hüküm bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı sebeplerin varlığı halinde, her zaman genel kurul kararıyla görevden alınabilirler” denilmektedir. Buna göre, müdür veya müdürler kurulunun genel kurul tarafından görevden alınabilmesi için, kural olarak bu konuda gündemde bir maddenin bulunması ve gündeme bağlı kalınması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak olağan veya olağanüstü genel kurul toplantısı gündeminde müdür veya müdürler kurulunun azli ile ilgili bir madde bulunmama ile birlikte, toplantı esnasında müdür veya müdürlerin azlini gerektiren haklı bir sebep ortaya çıktığı takdirde gündeme alınmasına gerek kalmaksızın müdür veya müdürler kurulu üyelerini görevden alabilir. Haklı sebebin varlığı, gündeme bağlılık kuralının bir istisnasını teşkil etmektedir.

Azınlığın istemiyle finansal tabloların görüşülmesinin ve buna bağlı konuların bir ay sonraya bırakılması isteminin gündemde yer almasına gerek yoktur (TTK m. 420, f. 1): Gündeme bağlılık ilkesinin ikinci istisnası TTK m. 420, f. 1’de düzenlenen, şirket sermayesinin 1/10’ünü oluşturan azınlığa tanınmış olan “*finansal tablolarının müzakeresinin ve buna bağlı konuların bir ay sonraya bırakılması*” istemidir. Azınlığın bu istemi, genel kurulda oylanmaksızın, toplantı başkanının kararı ile karara bağlanır ve keyfiyet pay sahiplerine bildirilir (TTK m. 414, f. 1).

Özel denetim isteminin gündemde yer almasına gerek yoktur (TTK m. 438): Gündeme bağlılık ilkesinin bir diğer istisnası TTK 438. maddede düzenlenmiştir. Buna göre her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa belirli olayların özel bir denetimle açığa kavuşturulmasını, genel kurulda gündemde yer almasa bile isteyebilir. Özel denetim istemi reddedildiği takdirde sermayenin en az onda birini oluşturan pay sahipleri, üç ay içerisinde mahkemeden özel denetçi atanmasını isteyebilirler (TTK m. 439).

Kuruluş ve sermaye artırımında müdür veya müdürler kurulu ve denetçilerin ibrasına azınlık karşı ise gündemde olmasa bile sulh ve ibra genel kurulca onanmaz (TTK m. 559): Gündeme bağlılık ilkesinin bir diğer istisnası, azınlığın kuruluş ve sermaye artırımında müdür veya müdürler kurulu ve denetçilerin ibrasına engel olması ile ilgilidir. Azınlık, sulh ve ibranın onanmasına karşı ise, sulh ve ibra genel kurulca onanmaz (TTK m. 559).

VIII. GENEL KURUL TOPLANTISINA HAZIRLIK

Limited şirket genel kurul toplantısı için öncelikle birtakım hazırlıkların yapılması gerekmektedir. Genel kurul toplantısına hazırlık konusunda anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır (TTK m. 617, f. 3).

Kanunda toplantıya çağrı, azınlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, çağrısız genel kurul, tutanak ile yetkisiz katılma konuları özel olarak düzenlenmiş olmasına karşın öneriler ve toplantıya hazırlık başlığı altında özel bir konu düzenlenmemiştir. Ancak 417. madde “*Toplantının yapılması I-Hazır bulunanlar listesi*” başlığı altında toplantıya hazırlık ile ilgili bilgilere ulaşılmaktadır. Uygun düştüğü ölçüde bu hüküm limited şirketlere uygulanacaktır.

Toplantı hazırlıklarının yapılması ile ilgili görev müdür veya müdürler kurulundur. Müdür veya müdürler kurulu hazır bulunanlar listesinin toplantı gününden evvel hazır olması için gerekli önlemleri alır (TTK m. 417, f. 1).

Hazır bulunanlar listesi, müdür veya müdürler kurulu tarafından hazırlanan, genel kurul toplantısına katılanların isimlerinin olduğu ve toplantıya iştirak edenler tarafında imzalanan belgedir (TTK m. 417, f. 1). Hazır bulunanlar listesinde özellikle, pay sahiplerinin ad ve soyadları veya ünvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarları, payların itibari değerleri, grupları, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutar ve toplantıya aslen ve temsil yoluyla katılacakların imza yerleri gösterilir. Bu şekilde liste hazırlandıktan sonra müdür veya müdürler kurulu başkanı tarafından

imzalanır, toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulur (m. 417, f. 3).

Hazır bulunanlar listesi, 6762 say. TTK’de *hazirun cetveli* olarak geçmektedir (TTK m. 376). Ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketler için bu belgenin hazırlanmasına gerek bulunmamakta; ortak sayısı yirmiden fazla ise 6762 say. TTK m. 536, f. 1 gereği anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulandığından hazirun cetvelinin bulundurulmasında zorunluluk bulunmakta idi. TTK m. 417, 6762 say. TTK’nin 376. maddesini daha açık ve anlaşılır bir dilde kaleme almıştır. Hüküm, aynı zamanda *hazır bulunanlar listesinin* tanımına da yer vermiştir¹⁸².

IX. GENEL KURUL TOPLANTISINA İŞTİRAK HAKKI OLANLAR

A. Pay Sahipleri

Limited şirketlerde genel kurul toplantısına iştirak hakkı olanlarla ilgili TTK’de herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bu konuda anonim şirketlere atıf da yoktur. Kanaatimizce kanunkoyucu bilinçli olarak bu hususta boşluk bırakmıştır. Ancak limited şirket genel kurul toplantılarına katılmak öncelikle pay sahiplerinin hakkıdır. Bu hususta anonim şirketlerle ilgili TTK 415. maddesi örnek alınabilir.

Paylar arasında kural olarak eşitlik ilkesi benimsendiğinden genel kurula katılma hakkı açısından bir veya birden fazla paya sahip olmanın herhangi bir farkı yoktur.

Limited şirket genel kurul toplantısında hazır bulunacak pay sahiplerini, müdür veya müdürler kurulunun hazırladığı hazır bulunanlar listesi gösterir (TTK m. 415, f. 1). Bu liste, genel kurula katılacaklar tarafından imzalanır ve genel kurul toplantısı başladığında *hazır bulunanlar listesi* adını alır¹⁸³.

¹⁸² Ayrıntılı bilgi için bkz. **Ömer Teoman**, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Cetveli (TTK m. 376)”, İÜHFM, C. 1, V, 1996, s. 231-247.

¹⁸³ Hazır bulunanlar listesi için bkz. İkinci Bölüm, Genel Kurul Toplantısına Hazırlık, s. 81.

Oydan yoksunluk, pay sahibinin genel kurul toplantılarına katılma hakkını engellememektedir¹⁸⁴. Oydan yoksun pay sahibi de genel kurula katılabilmektedir.

Limited şirket genel kuruluna pay sahibinin asaleten katılması zorunlu değildir. Pay sahipleri, genel kurula temsilci aracılığı ile de katılabilmektedirler. TTK m. 617, f. 3'te her ortağın kendisini genel kurulda ortak olan veya olmayan bir kişi aracılığıyla temsil ettirebileceği ifade edilmektedir. Buna göre pay sahibi, genel kurul toplantısına kendisi katılabileceği gibi onu temsilen toplantıya katılmak üzere başkasını da görevlendirebilir. Bu kişi herhangi bir diğer ortak olabileceği gibi ortak olmayan üçüncü kişi de olabilir. TTK m. 599, f. 2'ye göre esas sermaye payına birden fazla ortağın malik olması durumunda bu paya ilişkin genel kurula katılma paydaşların atayacakları ortak bir temsilci ile olmalıdır.

Temsilci aracılığıyla katılma, vazgeçilemez, sınırlandırılmaz, hatta zorlaştırılmaz bir ortaklık hakkıdır. TTK'nin 425. maddesinde temsilcinin pay sahibi olmasını öngören şirket sözleşmesi hükmünün geçersiz olacağı belirtilmiş olup bu hüküm temsilci aracılığı ile genel kurula katılmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Genel kurula iştirak hakkında olduğu gibi oyda da yetkinin yazılı şekilde verilmesi yeterlidir. Kanuni mümessiller için ayrıca yazılı yetki belgesi düzenlenmesine gerek yoktur. Temsil edilen kişi temsil yetkisini kullanarak özel talimat da verebilir. Talimat verilmemişse, temsilciye belirli bir toplantı için verilen yetki, tereddüt halinde gündem maddeleri ile sınırlı sayılmaktadır¹⁸⁵. Ayrıca temsilcinin ortak olma zorunluluğu yoktur¹⁸⁶ (m. 617, f. 3).

Tek ortaklı limited ortaklıkta da genel kurula temsilci aracılığıyla katılma hakkı, aynı güçtedir. Çünkü temsilci aracılığıyla katılma, genel kurula katılmanın yasal olarak tanınmış bir şeklidir¹⁸⁷.

¹⁸⁴ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 179; Oydan Hakkından Yoksunluk için bkz. Üçüncü Bölüm, s. 106.

¹⁸⁵ **Arslanlı**, Anonim Şirketler, s. 50.

¹⁸⁶ Temsil için bkz. Üçüncü Bölüm, s. 109 vd.

¹⁸⁷ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 177.

Ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlerde 6762 say. TTK’de ortakların temsilci ile toplantılara katılması ve oy kullanması müessesesi düzenlenmediğinden, onların temsilci vasıtasıyla toplantılara katılma hakları bulunmadığı sonucuna varılmakta idi. 6102 say. TTK ile ortak sayısının belli sayıdan az veya çok olması ayrımı kaldırıldığından ortak sayısı ne olursa olsun her pay sahibinin kendisini bir temsilci vasıtasıyla temsil ettirme hakkı bulunmaktadır.

B. Müdür veya Müdürler Kurulu

TTK’nin 625. maddesinde müdürlerin görevleri sayılmıştır. Bunların arasında “*genel kurula katılmak*” bir görev olarak belirtilmemiştir. Ancak “*genel kurul toplantısının hazırlanması*” ve “*genel kurul kararlarının yürütülmesi*” görevleri vardır ki başka bir organa devredilemez.

Kanunda müdür veya müdürler kurulunun genel kurula katılma zorunluluğu olup olmadığı konusunda boşluk söz konusudur. Anonim şirketlerin genel kurullarıyla ilgili 407. maddesinde “... *murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kurulu üyeleri genel kurul toplantısına katılabilirler*” denilmektedir. TTK m. 625’ten yola çıkarak, müdür veya müdürler kuruluna genel kurul toplantısına hazırlanması ve kararların yürütülmesi görevini yüklemek, en az bir müdürün toplantıda hazır bulunması gerekli demektir. Çünkü toplantıya hazırlık, toplantı sürecine dahildir. Bu sebeple olmalı ki kanunkoyucu aynı hükmü tekrar etmemek amacıyla limited şirketlerde bilinçli bir boşluk bırakmıştır. Anonim şirketlerdeki 407. madde hükmünün limited şirketlerde de geçerli olması gerekmektedir.

C. Denetçiler

TTK ile denetleme konusunda 6762 say. TTK'den farklı bir sistem benimsenmiştir. Denetlemenin amacı, limited şirketin finansal durumunun dürüst resim ilkesine göre (6102 say. TTK m. 515) tablolara yansıtılıp yansıtılmadığının belirtilmesidir (6102 say. TTK m. 398, f. 1).

Denetçilerin genel kurul toplantısında hazır bulunup bulunmayacakları hususunda limited şirketlerle ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. TTK'nin limited şirketlerle ilgili 635. maddesinde, denetleme konusunda anonim şirket hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Ancak 6102 say. TTK m. 407, f. "... denetçi ve genel kurulda hazır bulunur. Üyeler ve denetçiler görüş bildirebilirler" denilmektedir. Buradan ve 635. maddenin atfı ile de denetçilerin genel kurul toplantısında hazır bulunması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

D. Pay Sahibi Olmayan Başkanın Genel Kurul Toplantısına Katılımı

Limited şirket genel kurul toplantılarını yürütmesi için toplantının bir başkanı olması gerekmektedir (TTK m. 419). Genel kurul başkanı, müzakereleri asıl olarak yönetmekle görevli olan kişidir¹⁸⁸.

Limited şirket sözleşmesinde başkanın özelliklerinin belirtilmesi mümkündür. Sözleşmede aksine herhangi bir düzenleme yoksa, toplantıyı, genel kurul tarafından seçilen, pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetecektir (TTK m. 419, f. 1). Bu hükme göre şirket sözleşmesi ile başkanın pay sahibi sıfatını taşıması şartı getirilebilecektir.

Başkan tutanak yazmanı ile gerek görürse oy toplama memurunu belirleyerek başkanlığı oluşturur. Gereğinde başkan yardımcısı da seçilmesi mümkündür (TTK m. 419, f. 1).

¹⁸⁸ Yiğit, Genel Kurulun İşleyişi ve Sorunlar, s. 134.

X. GENEL KURUL TOPLANTI TUTANAĞI

Bir limited şirket genel kurul toplantısında genel kurul kararının meydana gelebilmesi için sadece karar alınması yeterli olmayıp bu kararın tutanağa bağlanması gerekmektedir. Limited şirket genel kurul toplantısında alınan kararlar, yapılan seçimler, kullanılan oylar bir tutanağa bağlanmaktadır. Tutanağın tutulmasındaki amaç, toplantı sırasında yapılan işleri, alınan kararları ispatlayan bir belge bırakmaktır¹⁸⁹.

Toplantı tutanağı konusunda anonim şirket hükümleri uygulanmaktadır¹⁹⁰ (TTK m. 617, f. 3). Anonim şirket genel kurulunun toplantı tutanağıyla ilgili 422. maddesi toplantı tutanağında bulunması gereken hususları düzenlemiştir. Buna göre limited şirket genel kurulunun toplantı tutanağında bulunması gereken hususlar şunlardır (TTK m. 422):

- a. Toplantı türü, tarihi, yeri ve saati,
- b. Oy kullanmaya yetkili olan kurumsal temsilciler hakkındaki bilgiler (TTK m. 428, f. 2 uyarınca) (m. 431, f. 2; m. 446, f. 1),
- c. Pay sahiplerince bizzat veya temsilcileri tarafından kullanılan oyların sayıları, türü, itibari değeri, kategorileri ve genel kurulda temsil edilen tüm oyların adedi,
- d. Pay sahiplerinin bilgi almaya yönelik talepleri ve ilgililerin verdiği cevaplar,
- e. Pay sahipleri tarafından tutanağa yazılmak üzere yapılan açıklamalar.

Kanunda toplantı tutanağında yer alması gerekli hususlarda eksiklik bulunmaktadır. Yukarıda sayılanlara ilave olarak şirketin ünvanının, toplantı tarihinin ve yerinin, şirketin sermayesinin toplantıda asaleten ve vekaleten kullanılan toplam oy adedinin, olumsuz oy kullananların adları ve soyadlarının, toplantının çağrılı mı çağrısız mı yapıldığının tutanakta yer alması gerekmektedir¹⁹¹.

¹⁸⁹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 163.

¹⁹⁰ Ortak sayısı yirmiden fazla 6762 say. TTK'de m. 536, f. 1'in atfı sebebiyle anonim şirketin genel kurul toplantılarına ilişkin hükümler kıyasen uygulanıyordu. Bu sebeple anonim şirketlerin genel kurul toplantı tutanağı ile ilgili hükümleri uygulanıyordu. Ortak sayısı yirmiden az ise görüşülen konular üzerinde karar alınır ve alınan kararlar deftere geçirilirdi.

¹⁹¹ **Moroğlu**, Değerlendirmeler ve Öneriler, s. 218.

Genel kurul toplantı tutanağına toplantıda hazır bulunan ortaklar ve esas sermaye payları ve oy miktarını gösteren hazirun cetveli ile toplantıya çağrının usulüne uygun yapılıp yapılmadığını gösteren belgelerin de eklenmesi veya bunların içeriklerinin tutanakta hazırlanması gerekmektedir¹⁹².

Toplantı tutanağının geçerli olabilmesi için toplantı başkanı tarafından imzalanması gerekmektedir (TTK m. 422, f. 1). Pay sahiplerinin tutanağı imzalamasına gerek yoktur¹⁹³. 6762 say. TTK m. 297’de pay sahiplerinin de tutanağı imzalaması şart koşulmuştu. Bu zorunluluk 6102 say. TTK’de bulunmamaktadır.

Toplantı tutanağı, limited şirket genel kurulunda toplantı esnasında el yazısı ile tutulabileceği gibi bir laptop ile yazılıp çıktı alınarak da tutulabilmektedir¹⁹⁴. Uygulamada bu tutanağın toplantı sırasında el yazısı ile yazılıp sonradan daktilo edilerek toplantı başkanlığı tarafından imzalanması ve noter tarafından onaylanması ile tutanak resmiyet kazanacaktır. Bu tutanağın ne zamana kadar yazılması gerektiği konusunda ise TTK’de herhangi bir hüküm öngörülmemiştir. Yasada, tutanağın ne zamana kadar yazılması gerektiği konusunda da bir açıklık bulunmamaktadır. TTK m. 422’deki “*derhal*” sözcüğü belirsiz bir zamanı ifade etmektedir; bunun yerine kesin bir süre belirtilmesi gerekmektedir. **Pulaşlı**, bu sürenin “*bir hafta*” olarak düzenlenmesi gerektiğini ifade etmektedir¹⁹⁵.

Toplantı tutanağının, toplantıdan hemen sonra limited şirketin internet sitesine konulması gerekmektedir. Ayrıca müdür veya müdürler kurulunun da tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhal ticaret sicili müdürlüğüne vermesi ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmesi gerekmektedir

¹⁹² **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 168.

¹⁹³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 167. Y. TD, 16.5.1963 T. ve 1963/5566E., 1963/2157K. say. kararı: “*Tüm ortakların genel kurul toplantı tutanağını imzalaması olanaksızdır. Yüzlerce ortağı bulunan bir şirketin genel kurul toplantısına ait bir toplantıya katılan ortakların hepsi tarafından imzalanmasını sağlamak ekseriya imkansız bir hal arz etmekte bulunduğundan tutanağın ortakların hepsi tarafından imzalanması gerektiği hakkındaki hüküm (6762 say. TTK m. 297) şirket genel kurul kararlarında yürümez...*” **Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 826; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 165; Y. 11. HD, 16.5.1982 T. ve 1982/1512E., 1982/1507K. say. kararı (**Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**), Ortaklıklar, N. 710).

¹⁹⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 163.

¹⁹⁵ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 163.

(TTK m. 422, f. 2). Ticaret siciline tescil edilmeyen genel kurul kararları geçerli olmayacaktır¹⁹⁶.

Tek kişilik limited ortaklıklarda da kural olarak genel kurulda alınan kararların aynı şekilde tutanağa geçirilmesi, imzalanması ve noterce onaylanarak tescil ve ilan edilmesi lazımdır¹⁹⁷.

Yargıtay'a göre genel kurul toplantısında arz edilen her hususun toplantı tutanağına geçirilmesi gerekmektedir. Kararda “... *tutulan müzakere zaptında bazı hususların toplantıda genel kurula arz edildiğinin yazılı olması, hissedarların bu durumu bütün incelik ve açıklığı ile öğrenmiş olduklarını, kanunların genel kurulda görüşülüp konuşulduğunu ve hiçbir şeyin kapalı kalmadığını kabule kafi değildir, arz edilen hususun genel kurul müzakere zaptına açıkça dercedilmiş olması gerekir...*” denilmektedir¹⁹⁸. Ancak biz bu görüşe katılmıyoruz. Görüşmeler tutanağa özet olarak da yazılabilmelidir.

Toplantı tutanağının olmaması ya da alınan kararların tutanağa geçirilmemesinin yaptırımını yokluktur¹⁹⁹. Kurucu/şekli nitelikteki hususta eksiklik söz konusudur.

XI. GENEL KURUL TOPLANTISINA İNTERNET ÜZERİNDEN KATILMA

Denetime tabi olan sermaye şirketleri kuruluşlarının ticaret sicilinde tescilinden itibaren üç aylık bir süre içerisinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek durumundadır (TTK m. 1524, f. 1). Denetime tabi olacak şirketleri ise Bakanlar Kurulu belirlemektedir (TTK m. 397, f. 4).

İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler TTK'de bir süre belirtilmişse bu süre içinde, belirtilmemişse içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği

¹⁹⁶ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 41, N. 169.

¹⁹⁷ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 164.

¹⁹⁸ Y. HGK, 16.12.1964 T., 1964/1325E., 1964/742K. say. kararı (**Orhan Nuri Çevik**, Anonim Şirketler, 3. Bası, Ankara, 1988, s. 711).

¹⁹⁹ Bkz. Üçüncü bölüm, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Yokluk, s. 115 vd.

tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulması gerekmektedir (TTK m. 1524, f. 1). Bu yükümlülüklere uyulamaması halinde alınacak kararların iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşılaşacağı, kusuru bulunan müdürlerin ise sorumluluğunun doğacağı Kanunda belirtilmektedir (TTK m. 1524, f. 2). Ayrıca internet sitesine konulan bu içeriğin en az 6 ay internet sitesinde kalması zorunluluğu bulunmaktadır, aksi halde konulmamış sayılacaktır (TTK m. 1524, f. 5). Bu halde de görevini yerine getirmemiş sayılan müdür veya müdürlerin kusurları var ise sorumlulukları doğacaktır.

Limited şirketin internet sitesi sayesinde şirketle ilgili bilgilere, şirketin çağrılarına, şirketçe yapılan açıklamalara, beyanlara, hazırlanan belgelere, raporlara, finansal tablolara, sorulan soru ve bunların cevaplarına kolayca ulaşılabilecektir. Bu da şeffaflığın sağlanmasında önemli bir araç olacaktır.

İnternet sitesi kurma zorunluluğu ile pay sahiplerinin korunması amaçlanmıştır. Bu sayede pay sahibinden sermaye artırımının gizlenmesi, pay sahibinin süreye bağlı hak kullanımını bildiren ilandan haberi olmaması ve bunun gibi hak kaybına yol açacak tehlikelerle karşılaşma olasılığı en aza indirilmiştir²⁰⁰.

İnternet sitesi kurma zorunluluğu sayesinde limited şirket genel kurul toplantılarına online katılabilme imkanı da getirilmiştir. Bu sayede toplantıya bir kısım üyeler fiziken katılabilirken diğer üyeler internette katılabileceklerdir. TTK 1527. madde gerekçesinde, online toplantı sistemi aracılığıyla genel kurul toplantılarına katılma, teklif sunma, oy verme; fiziki katılım, teklif sunma ve oy vermenin bütün hukuki hüküm ve sonuçlarını doğuracağı ifade edilmiştir²⁰¹. Belirtmek gerekir ki Kanun, limited şirket müdürler kurulu toplantılarının tamamen elektronik ortamda yapılmasına imkan tanımış iken (TTK m. 1527, f. 1) genel kurul toplantılarının tamamen elektronik ortamda yapılması konusunda sessiz kalmıştır. Bu kanaatimizce yasakoyucunun bilinçli bir tercihidir. Bu hüküm ile genel kurul

²⁰⁰ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 189.

²⁰¹ Gerekçe, TTK m. 1527, s. 1650, 1651.

toplantılarının tamamen internet ortamında yapılması engellenmektedir. Ancak ortaklardan bazıları fiziken toplanmış bir genel kurula online katılabileceklerdir²⁰².

Limited şirket genel kurul toplantısına online katılımın geçerli olabilmesi için birtakım kurallara uyulması gerekmektedir. Buna göre,

- a. Şirket sözleşmesinde, genel kurul toplantılarının online olarak yapılabileceği düzenlenmiş olmalıdır (TTK m. 1527, f. I).
- b. Toplantıya bir kısım üyeler fiziken katılıp diğerleri online katılabilir. Tümünün online ya da tümünün fiziken katılması mümkün değildir (TTK m. 1527, f. 1).
- c. Elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yönde istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır (m. 1527, f. 3).
- d. Şirket yönetimi, şirket sözleşmesi gereği online oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştirir ve pay sahibine bunun için gerekli bütün araçları sağlamalıdır (m. 1527, f. 4).

²⁰² Limited şirket genel kurulunda oyun gerçek sahibi tarafından kullanılmasına ve uygulamaya ilişkin kurallar ile pay sahibinin temsilcisine internet sitesi aracılığıyla talimat vermesi esas ve usulleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca çıkarılacak bir tebliğle düzenlenecektir (m. 1527, son). Bu amaçla 1 Ekim 2012'de "Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir (R.G. tarihi 28.08.2012, R.G. S: 28395). Bu yönetmelikte Elektronik Genel Kurul Sistemi "EGKS" olarak anılmakta ve şirketlerin yükümlülükleri, elektronik ortamda tutulan tutanak, elektronik ortamda oy verme, görüş iletme, toplantının elektronik ortamda açılması, toplantıya online katılım, genel kurula ilişkin bilgi ve belgelerin sağlanması hususları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bununla birlikte *kayıtlı elektronik posta sistemine ilişkin süreçleri ve teknik kriterleri ayrıntılı olarak belirtmek üzere* bir tebliğ (Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ, R.G. tarihi 25.08.2011, S: 28036); *kayıtlı elektronik posta hesabı adreslerinin yapısına ve kayıtlı elektronik posta rehberinin oluşturulmasına, güncellenmesine, işletilmesine ve kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla* başka bir tebliğ (Kayıtlı Elektronik Posta Rehberi ve Kayıtlı Elektronik Posta Hesabı Adreslerine İlişkin Tebliğ, R.G. tarihi 16.05.2012, S: 28294); *anonim şirketlerin genel kurullarına elektronik ortamda katılmaya, öneride bulunmaya, görüş açıklamaya ve oy kullanmaya imkan tanıyan elektronik genel kurul sisteminin kuruluşunu, işleyişini, teknik hususlar ile güvenlik kriterlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere* başka bir tebliğ Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ (R.G. tarihi: 29.08.2012, S: 28396) daha yayınlanmıştır.

XII. TOPLANTI ve KARAR YETERSAYILARI

A. Genel Olarak

Limited şirket genel kurul toplantıları belirli konularda karar almak için yapılmaktadır. Ancak karar alınana kadar belirli bir sürecin geçmesi gerekmektedir. Pay sahipleri toplantıya davet edilir, toplanılır, görüşülür, belirli yetersayıları ulaşılır ve en son olarak genel kurulun bir iradesi olarak karar ortaya çıkar.

Genel kurulun hem olağan hem de olağanüstü toplantılarında karar almaları konusunda TTK'de belirli bir yetersayı düzenlenmiştir. TTK, genel kurulun karar alması için gerekli olan adi karar yetersayısını 620. maddede, ağırlaştırılmış karar yetersayısını ise 621. maddede düzenlemiştir²⁰³. Bu nedenle genel kurulda bazı maddeler için yetersayı sağlandığı halde diğerleri için yetersayı oluşmamış olabilir ve sırf bu nedenlerle bazı kararlar alınabilirken bazıları alınamaz.

Önemli kararlarda toplantı yetersayısı, temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu olarak belirlenmiştir (TTK m. 621).

Limited şirket genel kurulun toplanması hakkında TTK'de özel bir yetersayı düzenlenmemiştir. Toplantı yetersayısı konusunda hukuk boşluğu söz konusudur. Yasakoyucu bu hususu düzenlememiş, herhangi bir hükme atıf da yapmamıştır. Bu durumda limited şirket genel kurulunda alınacak kararlar için toplantı yetersayısı yoktur, karar yetersayısına ulaşıldığında alınan karar geçerli olacaktır.

Yazılı oy verme usulü ile alınan kararlarda da toplantı nisabına gerek yoktur. Karar yetersayısı ise gündem maddelerine göre değişiklik göstermektedir. Ancak çağrısız genel kurul toplantılarında toplantı yetersayısı olarak oybirliğinin toplantı

²⁰³ Limited şirketlerin ortak sayısı yirmiden fazla ise 6762 say. TTK'de anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanmakta idi. (6762 say. TTK m. 536, f. 1). Ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde anonim şirketin toplantıya ilişkin hükümlerinin uygulanacağını belirten kanun koyucu, ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlerin de toplanmasına engel değildi; onlar da kararlarını birlikte, toplanarak alabilmekte idi. Ancak böyle bir durumda ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlerin de toplantı ve kararlarında yasanın aradığı yetersayıya uyma zorunlulukları bulunmaktaydı. Ortak sayısı yirmiden fazla ise mutlaka toplanarak karar alma zorunlulukları bulunmaktaydı.

sonuna kadara sürmesi gerekir. Karar yetersayısı yine gündem konusuna göre değişiklik göstermektedir.

B. Adi Çoğunlukla Alınabilen Genel Kurul Kararları

Limited şirket genel kurullarına ilişkin “*Olağan karar alma*” başlıklı TTK’nin 620. maddesine göre *kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dahil tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır*. Buna göre limited şirketlerde toplantı nisabı yoktur, karar nisabı vardır. Kanun metnindeki “*salt çoğunluk*” toplantıya katılanların salt çoğunluğudur. Genel kurulun karar alabilmesi için toplantıda en az bir esas sermaye payının hazır bulunması ve görüşülen konu ile ilgili olumlu oy vermesi yeterlidir. Salt çoğunluk, ortak sayısına değil, esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanmaktadır (TTK m. 618, f. 1).

Şirket sözleşmesinde aksine bir düzenleme yok ise, limited şirket genel kurulu aşağıdaki durumlarda toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile karar alır:

- a. Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları (TTK m. 616, f. 1, b).
- b. Topluluk denetçisi ile denetçilerin²⁰⁴ atanmaları ve görevden alınmaları (TTK m. 616, f. 1, c).
- c. Topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun onaylanması (TTK m. 616, f. 1, d).
- d. Yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması; kar payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi (TTK m. 616, f. 1, e).
- e. Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları (TTK m. 616, f. 1, f).
- f. Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması (TTK m. 616, 1, g).
- g. Müdürün, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması (TTK m. 616, f. 1, ı).

²⁰⁴ 26.6.2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanununun 41 inci maddesiyle, bu bentte yer alan “*işlem denetçileri de dâhil olmak üzere*” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

- h. Genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi (TTK m. 616, f. 1, j).
- i. Şirket sözleşmesi uyarınca genel kurulun onayının arandığı haller ile müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması (TTK m. 616, f. 2, a).
- j. Önerilmeye muhatap olma, önalım geri alım ve alım haklarının kullanılması hakkında karar verilmesi (TTK m. 616, f. 2, b).
- k. Esas sermaye payları üzerinde rehin hakkı kurulmasına ilişkin onayın verilmesi (TTK m. 616, f. 2, c).
- l. Yan edim yükümlülükleri hakkında iç yönerge çıkarılması (TTK m. 616, f. 2, c).

Burada herhangi bir toplantı yetersayısı öngörülmemiştir. Bu durumda genel kurul toplantısında tek bir ortak bulunsa dahi karar alınması mümkündür²⁰⁵.

Şirket sözleşmesi ile özel ve ağırlaştırılmış toplantı ve karar yetersayıları da düzenlenebilmektedir. Ancak TTK 620. maddesindeki “toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır” düzenlemesinden aşağı bir yetersayı öngörülemeyecektir.

C. Ağırlaştırılmış Çifte Nisapla Alınması Gereken Genel Kurul Kararları

Limited şirket genel kurul toplantılarında alınacak bazı kararlar hakkında özel yetersayılar öngörülmüştür. Toplantıya çağrı merasimine uyularak gerçekleştirilen genel kurul toplantılarında 6102 say. TTK'nin 621. maddesindeki önemli kararlar alınırken bu yetersayıların oluşması gerekmektedir.

TTK'nin 621. maddesinin birinci fıkrasında önemli kararlar dokuz bent halinde sayılmıştır. Buna göre aşağıdaki kararlar temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve

²⁰⁵ 6762 say. TTK'de ödenmiş sermayenin yarısından fazlasının olumlu oy vermesinin aranmasına göre yeni kanun karar almayı kolaylaştırmıştır.

oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilir:

- a. Şirket işletme konusunun değiştirilmesi.
- b. Oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi.
- c. Esas sermaye paylarının devrinin sınıflandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması.
- d. Esas sermayenin artırılması.
- e. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması.
- f. Şirket merkezinin değiştirilmesi.
- g. Müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından onay verilmesi.
- h. Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması.
- i. Şirketin feshi.

Yukarıda sayılan konularda karar alınması için şirket sözleşmesi daha ağır nisaplar öngörebilir fakat kanunda öngörülen nisaplar hafifletilerek daha düşük nisap öngörülemez (TTK m. 621, f. 2). Kanundaki nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümleri, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebilir (TTK m. 621, f. 2).

621. maddede, sayılan kararların alınabilmesi için “*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin*” olumlu oyunun gerektiği belirtilmiştir. TTK m. 621’ de ifade edilen “*temsil edilen oyların en az üçte ikisi*” belirsiz bir çoğunluktur. Bu, toplantıya katılanların en az üçte ikisi olarak algılanabileceği gibi imtiyazlı olan ve olmayan bütün esas sermaye paylarının verdiği oyların üçte ikisi olarak da algılanabilir²⁰⁶. Maddede, imtiyazlılar dahil toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisinin değişiklik lehinde olumlu oy vermesi ve bunların da hiçbir şekilde esas sermayenin salt çoğunluğundan az olmaması gerektiği ifade edilmeye çalışılmıştır²⁰⁷. Buna göre 621.

²⁰⁶ Yıldız, Limited Şirketler, s. 230.

²⁰⁷ Yıldız, Limited Şirketler, s. 231.

maddedeki önemli konuların karara bağlanabilmesi için gerekli olan nisap, imtiyazlı oy öngörülmemiş ve ortakların tamamı toplantıya katılmış ise esas sermayenin üçte ikisidir. Oyda imtiyaz tanınmış olması durumunda bu nisap, hem temsil edilen oyların üçte ikisini hem de esas sermayenin yarısından fazlasını sağlamak durumundadır. Yani esas sermayenin yarısından fazlasına sahip olan ortaklar, temsil edilen oyların üçte ikisine sahipse, bu konularda karar alabilirler. Buna karşılık, temsil edilen oyların üçte ikisine sahip olursa dahi, bu ortaklar esas sermayenin yarısından fazlasına sahip değil iseler karar alınması mümkün değildir²⁰⁸.

Yine 621. maddedeki “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması” şartı da karışıklığa yol açabilir. Limited şirketlerde oy hakkından yoksun esas sermaye payı oluşturmak mümkün olmayacağına göre “oy hakkı bulunan esas sermaye” kavramının getirilmesi gereksizdir. Madde metni “... temsil edilen oyların en az üçte ikisi ile alınabilir. Bu oyların aynı zamanda esas sermayenin yarısından fazlasını da temsil etmesi şarttır” şeklinde veya “... hem temsil edilen oyların en az üçte ikisinin hem esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir” olarak değiştirilmelidir²⁰⁹.

D. Diğer Ağırlandırılmış Karar Nisapları

Limited şirket genel kurul kararları hakkında TTK m. 621 dışında da özel karar yetersayılarının bulunduğu maddeler bulunmaktadır. Şirket sözleşmesi değişikliği için 589. maddede, rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması için 591. maddede, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin sonradan öngörülmesi için 607. maddede özel karar yetersayıları aranmıştır.

TTK'nin 589. maddesinde şirket sözleşmesinde başka bir şekilde öngörülmediği takdirde şirket sözleşmesinde değişiklik yapılabilmesi esas sermayenin üçte ikisini

²⁰⁸ Yıldız, Limited Şirketler, s. 231.

²⁰⁹ Yıldız, Limited Şirketler, s. 231.

temsil eden ortakların olumlu oy vermesine bağlıdır²¹⁰. Burada üçte iki çoğunluk, esas sermayeye ilişkin olmalıdır.

TTK'nin 591. maddesinde rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması konusu düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun sermaye artırımına ilişkin kararıyla, ortakların yeni payları almaya ilişkin rüçhan hakkı, ancak haklı sebeplerin varlığı ve 621. maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde gösterilen nisapla sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir.

TTK'nin 607. maddesinde şirket sözleşmesini değiştirip ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören ya da mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları ilgili tüm ortakların olumlu oyu ile yani oybirliği ile alınabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca TTK 151. maddesinin birinci fıkrasının c bendine göre limited şirketin bir başka şirketle birleşmesi bakımından sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla karar verilmesi gerekmektedir.

²¹⁰ 6762 say. TTK'de bu husus m. 513, f. 1'de düzenlenmiş idi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURULDA OY HAKKI, ORTAKLARIN GENEL KURULDA TEMSİLİ, GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

I. ŞİRKET ORTAKLARININ GENEL KURULDAKİ OY HAKKI

Tüm ticaret ortaklıklarında olduğu gibi, sermaye ortaklıkları olarak nitelendirilen anonim ve limited ortaklıklarda da pay sahipleri oylarıyla şirketin bünyesi ve yönetimi üzerinde etkili olmaktadır²¹¹. Bu suretle oy hakkı, pay sahiplerinin şirket yönetimine katılabilmelerini sağlayan, en önemli ve anlamlı hak²¹². Bu hak, pay sahiplerine malvarlığı haklarına ilişkin çıkarlarını dile getirme ve koruma, ortakların yönetimi üzerinde söz sahibi olma haklarını verir²¹³. Oy hakkı, vazgeçilemeyen ve ortaklık organları tarafından dokunulmaz olan temel haklardandır²¹⁴.

²¹¹ **Erdoğan Moroğlu**, Özellikle Anonim ve Limited Ortaklıklarda Oy Sözleşmeleri, 2. Baskı, Eylül 1996, Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No:50, s. 1; **Mustafa Çeker**, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Sözkese Matbaacılık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 2000, s. 5.

²¹² **Ömer Teoman**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 2; **Abuzer Kendigelen**, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, 1. bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, Aralık 1999, s. 49; **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 5; **Umut Yeniocak**, Anonim ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi, Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş., Ankara, 2009, s. 47.

²¹³ **Teoman**, Oy Hakkından Yoksunluk, s. 2; **Kendigelen**, Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, s. 49; 6762 say. TTK m. 537 “*Rey Hakkı*” başlığı altında; “*Şirket mukavelesinde aksine hüküm olmadıkça her ortağın rey hakkı, koyduğu sermaye miktarına göre hesaplanır. Her yirmi beş milyon Türk Lirası bir rey hakkı verir. Rey hakkından mahrumiyete dair mukaveleye konan kayıtlar hükümsüzdür. Hakkında ibra kararı verilecek ortak, bu kararın ittihazında rey hakkını kullanamaz*” demektedir.

²¹⁴ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 1686; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 40, 171; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 383.

Oy hakkı bakımından limited şirketlerde şu prensipler geçerlidir:

Her ortağın oy hakkı vardır: Her ortağın genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı vardır; ortağın rızası olsa dahi pay sahibi oydan mahrum bırakılamaz; bu sebeple oysuz ortak ya da sermaye payı olmaz²¹⁵.

Oy hakkı genel kurulda kullanılabilir: Oy hakkı, sadece genel kurulda kullanılabilir²¹⁶.

Oy hakkı payın itibari değerine göre belirlenir: Oy hakkı esas sermaye payının itibari değerine göre belirlenir. Şirket sözleşmesinde aksine bir düzenleme yok ise her yirmi beş Türk Lirası bir oy hakkı verir (TTK m. 618, f. 1). Bu durumda örneğin esas sermaye, yirmi beş Türk Lirası itibari değerli esas sermaye paylarına bölünmüşse her bir esas sermaye payının bir oy hakkı, yüz Türk Lirası itibari değerli esas sermaye paylarına bölünmüşse her bir esas sermaye payının dört oy hakkı vardır.

Hakkında ibra kararı verilecek ortak oy kullanamaz: Hakkında ibra kararı verilecek ortak, bu kararın alınmasında oy kullanamaz. 6102 say. TTK, 619. maddesinde “*Herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış olanlar, müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda oy kullanamaz*” denilmektedir²¹⁷.

Şirket sözleşmesinde düzenlenmişse yazılı oy da verilebilir: Eski sistemde ortak sayısına bağlanmış olan yazılı oy verme usulü yeni TTK sisteminde ortak sayısına değil şirket sözleşmesinde bu hususun düzenlenmiş olması şartına bağlanmıştır. 6102 say. TTK m. 610, f. 1’e göre şirket sözleşmesinde açıkça düzenlenmişse yazılı oy da verilebilir.

²¹⁵ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 40, N. 171; 6762 say. TTK m. 537, “*rey hakkından mahrumiyete dair konulan kayıtlar hükümsüzdür*” demekle bu konuda şirket sözleşmesine hüküm dahi konulamayacağını emretmişti.

²¹⁶ **Teoman**, Oy Hakkından Yoksunluk, s. 7; **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 1686; **Üner Dağ**, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1996, s. 14.

²¹⁷ 6762 say. TTK m. 537, f. 3 bu hususu açıkça bu şekilde ifade etmişti.

Oy hakkını sermaye payının sahibi ya da temsilcisi kullanabilir: Oy hakkını, esas sermaye payının sahibinin kendisi ya da temsilcisi kullanabilir. Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulmuş ise oy hakkı intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. 6102 say. TTK m. 600, f. 3'e göre intifa hakkı sahibi oy hakkını kullanırken esas sermaye payının sahibinin menfaatlerini gözetmelidir. Aksi takdirde esas sermaye payı sahibinin uğrayacağı zararları karşılamakla yükümlüdür²¹⁸. Pay üzerinde intifa hakkı özellikle payın devri, pay sahibinin iflası veya payın pay sahibinin alacaklıları tarafından haczi durumlarında mutlak etkiye sahip olup intifa ilişkisi dışındaki kişilere karşı da ileri sürülebilir²¹⁹. Payın hisse senedine bağlanmış olması durumunda intifa hakkı sahibi bu hakkın mutlaklığından yararlanmaya devam edecektir²²⁰.

Oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü şu hallerde uygulanmaz: Ortakların oy hakkının esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanması sistemi yenidir. Oy hakkında oransallık ilkesi benimsenmiş olup, limited şirketlerde bu kural emredici değildir. Yani şirket sözleşmesi ile oy hakkının, itibari değerden bağımsız bir şekilde her esas sermaye payına bir oy düşecek biçimde de belirlenmesi mümkündür²²¹. Şirket sözleşmesi ile oy hakkının sınırlandırılmasına yani oyda imtiyaza müsaade edilmiştir. İmtiyazlı oyların etkisiz olduğu durumlar, denetçi ve özel denetçi seçimi, sorumluluk davası açılmasıdır (TTK m. 618). Anonim şirketlerden farklı olarak limited şirketlerde şirket sözleşmesi değişikliğinde imtiyazlı oyların varlığını sürdüreceği kuralı benimsenmemiştir.

Oy hakkında sınırlama getirilmesi mümkündür: Birden fazla paya sahip ortak veya ortakların oy hakkının sınırlandırılması mümkün hale gelmiştir. Buna göre oy hakkı, şirket sözleşmesi ile, her ortağın en az bir oyu bulunacak ve her esas sermaye payı en az bir oy hakkı verecek şekilde sınırlandırılacaktır.

²¹⁸ İntifa hakkı şahsa bağlı bir irtifak hakkıdır. Ancak gerçek ya da tüzel kişi yararına kurulabilir ve kişisel bir hak olduğu için de hak sahibine ayrılmaz bir biçimde bağlıdır (**Abuzer Kendigelen**, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, 1. bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994, s. 23). İntifa hakkının içeriği, sahibine diğer irtifak haklarına oranla intifa konusu üzerinde mutlak yararlanma, kullanma, semerelerini toplama yetkisi verir (**Kendigelen**, İntifa Hakkı, s. 23).

²¹⁹ **Kendigelen**, İntifa Hakkı, s. 30.

²²⁰ **Kendigelen**, İntifa Hakkı, s. 30.

²²¹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 40, N. 174.

Oy hakkı tamamen ortadan kaldırılamaz: Ortağın oy hakkı, şirket sözleşmesi ile tamamen ortadan kaldırılamaz. Her ortağın en az bir oy hakkı bulunması gerekir. Oy hakkından yoksunluğa ilişkin şirket sözleşmesi hükümleri hükümsüzdür. Şirket sözleşmesi ile oy hakkı bakımından diğer bazı değişiklikler de öngörülebilecektir. Örneğin 6102 say. TTK m. 577, f. 1, e’ deki “*Belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı veya genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması halinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümler*” şeklindeki düzenleme bazı ortakların şahsına üstünlük tanınabilmesine müsaade etmektedir. Aynı maddenin 1 bendinde “*Genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan hükümler*” düzenlemesi ise şirket sözleşmesi ile imtiyazlı esas sermaye payı oluşturulmasına müsaade edilmiştir. Yukarıda da açıkça belirtildiği gibi her ortağın en az bir oy hakkı vardır ve her esas sermaye payı en az bir oy hakkı verir; bu hak sınırlanamaz, engellenemez.

Şirket sözleşmesi ile oy hakkı, itibari değerden bağımsız olarak belirlenebilir: Oy hakkının şirket sözleşmesi ile itibari değerden bağımsız olarak belirlenebilmesi imkanı tanımıştır. Birinci fıkradaki, oyun itibari değere göre hesaplanabilmesi kuralının emredici olmadığı ikinci fıkradan anlaşılmaktadır. Şirket sözleşmesi ile oy hakkı düzenlenebilir. Sözleşme ile düzenlenen oy hakkı, birinci fıkradaki nominal değere bağlı olmak zorunda değildir. Ancak “*Bu halde en küçük esas sermaye payının itibari değeri, diğer sermaye paylarının itibari değerleri toplamının onda birinden az olamaz*” emredici kuralına uygun davranılması zorunludur. Bu cümle, oyda imtiyazı sınırlayan bir kuralı içermektedir.

II. OY HAKKININ HUKUKİ MAHİYETİ

Limited şirket genel kurul kararları, oyların mahsulüdür ve kural olarak şirketlerde kanun ve şirket sözleşmesinin emrettiği durumlarda kullanılarak vücuda gelir²²². Hukuken “oy” bir irade beyanıdır ve bir ortağın teklifinin lehinde veya

²²² **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

aleyhinde karar sağlanmak üzere bu irade beyanını sunması ile meydana gelir ve bu anlamda oy, hukuki muameleye benzer bir irade beyanı olup kararın bir unsurudur²²³.

Oy hakkı vazgeçilemez haklardan olup **Hirsch**'e göre bir nevi yenilik doğuran hak²²⁴. Oy veren bir pay sahibi bir irade beyanında bulunmuş olup bununla şirketin hukuki durumuna müessir olur²²⁵. Bu şekilde tüm ortakların irade beyanları birleştiğinde bir hukuki işlem meydana gelir ki buna da “karar” denir²²⁶. *Oy beyanı* tek taraflı ve karşı tarafa ulaşması gerekli bir irade beyanıdır. Oy beyanında muhatap, limited şirket olacağından, irade beyanını sunmak için bir şahsa ihtiyaç duyulur, o da toplantı yapılmışsa toplantı başkanı, yazılı oylama yapılmışsa müdürlerdir; oy beyanı bu şahıslara varmakla hüküm ifade eder.

Oyun hukuki işlem niteliğinde olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre oy, hukuki sonuç elde etmek amacıyla yönelmiş bir irade beyanı olduğundan tek taraflı hukuki işlem olarak kabul edilmelidir; çünkü pay sahibinin oy kullanmaktaki amacı, limited şirketin ortak iradesinin oluşumuna katkı sağlamaktır²²⁷. Bizim de katıldığımız diğer bir görüş ise oyun içerdiği irade beyanı, tek başına kararı meydana getiremediği için pay sahibinin oy kullanması hukuki fiildir²²⁸.

III. OY BİRİMİ

Limited şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmi beş Türk Lirasının bir oy hakkı vereceği 6102 say. TTK m. 618, f. 1’de belirtilmiştir. Bu, oy biriminin yirmi beş lira olduğunu ifade eder.

²²³ **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 11.

²²⁴ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

²²⁵ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290; **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 10.

²²⁶ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

²²⁷ Moser E.: Die Ausübung des Aktienstimmrechts nach schweizerischem, sowie nach deutschem und italienischem Recht, Diss. Zürich 1945, s. 47’den aktaran **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 13.

²²⁸ Weber-Dürler, H. P.: Gesellschafterversammlung, Urabstimmung und Delegierten-versammlung als Beschlussfassungsformen im schweizerischen Gesellschaftsrecht, Diss., Bern 1973, s. 24’den aktaran **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 13; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 8.

TTK m. 618, f. 2’de “*Şirket sözleşmesi oy hakkını, itibari değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirleyebilir. Bu halde en küçük esas sermaye payının itibari değeri, diğer sermaye paylarının itibari değerleri toplamının onda birinden az olamaz*” denilmektedir.

İtibari değer, limited şirkette esas sermayenin bir parçası olan payın, şirket açısından sahip olduğu birim değerdir²²⁹. İtibari değerın çeşitli işlevleri vardır. Pay sahiplerinin sermaye borçlarının miktarını, şirkete karşı haiz olduğu hakların kapsamının ve içeriğinin belirlenmesinde rol oynar²³⁰.

Oy birimi, 6762 say. TTK’de sermaye miktarına bağlı tutulmuştu. 6762 say. TTK m. 537’de “*Her yirmi beş milyon Türk Lirası bir rey hakkı verir*” demektedir.

IV. GENEL KURULA İŞTİRAK HAKKI

Limited şirket genel kurulu, tüm ortakların katılımı ile oluşan bir organdır. Genel kurulun alacağı karara katılmak isteyen pay sahibi, her şeyden evvel toplantıya iştirak hakkına haiz olmalıdır²³¹.

Genel kurula katılma, ortaklar açısından vazgeçilemez bir haktır²³². Genel kurul toplantılarına iştirak hakkı, görüşmelere katılma, söz söylemek, soru sormak, önerge vermek ve oy kullanmak gibi hakları içermektedir²³³. Şirket sözleşmesi ile bunu sınırlayan hükümler konulamaz²³⁴.

²²⁹ **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 29; “*Sistemimizin aksine itibari değeri olmayan paylar çıkarılmasına bazı ülkeler müsaade etmiştir. Bu tür senetlerin en çok kullanıldığı ülke ABD’dir. İtibari değerden yoksun payların, değer karşılıklarını ve şirket alacaklılarının güvenliğini daha iyi sağladıkları ileri sürülür. Belçika, Lüksemburg, Liechtenstein gibi bazı ülkeler de tam itibari değerden yoksun paylar yerinde kesirli paylara yer verirler*” (**Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 780).

²³⁰ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 779.

²³¹ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

²³² **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 1686; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 40, N. 171; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 383.

²³³ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

²³⁴ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 341.

Ortakların genel kurula iştirak hakkının bulunup bulunmadığını takdir edecek olan organ genel kuruldur.

Oy hakkının kullanılmasının yasal olarak engellendiği hallerde dahi ortağın genel kurula katılma hakkı bulunmaktadır²³⁵. Fakat bir şahıs genel kurul toplantısına iştirak hakkına haiz olduğu halde oy vermek hakkına haiz olmayabilir²³⁶. Örneğin pay sahibi, kendisi ile ilgili bulunan bir konuda oy kullanamazken toplantıya katılabilmektedir.

Genel kurula kural olarak pay sahipleri katılmaktadırlar. Ancak müdür veya müdürler de ortak sıfatına sahip olmasalar bile genel kurul toplantısına katılabilmektedirler. Genel kurul toplantısına katılma, anonim şirketlerde müdür veya müdürler bakımından görev ve yetkidir²³⁷. Limited şirketlerde müdürlerin görev ve yetkilerini düzenleyen 625. maddede genel kurula katılmaya yer verilmemiştir. Limited şirketlerde müdürlerin genel kurula katılmaları ihtiyaridir.

Pay üzerinde intifa hakkı varsa, 6102 say. TTK 600. maddenin üçüncü fıkrasına göre oy hakkı intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Dolayısıyla genel kurulu da intifa hakkı sahibinin katılması gerekmektedir.

Limited şirket genel kurul toplantılarına her ortak katılma hakkına sahiptir. Hissedarlar bakımından genel kurul toplantılarına iştirak hakkı bir müktesep haktır²³⁸. Ancak genel kurula katılmak ortaklar bakımından bir zorunluluk değildir. Genel kurula katılmama halinin herhangi bir yaptırımını bulunmamaktadır. Fakat ortak oy sözleşmesi yapar ve belirli yönde oy kullanacağını taahhüt ederse ve taahhüdünü yerine getirmezse bunun bir yaptırımını olabilir. Ancak bu yaptırım borçlar hukukuna

²³⁵ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290; Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 341.

²³⁶ **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 141.

²³⁷ **Bilgili/Demirkapı**, 6102 s. 342; 6762 say. TTK'de toplantıya iştirak hakkına haiz olanlar, pay sahipleri veya pay sahiplerinin temsilcileri ve ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde denetçilerdi (6762 say. TTK m. 370, m. 353, f. 9). Ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde pay sahipleri iştirak haklarını bizzat kendileri kullanabileceği gibi temsilci aracılığı ile de kullanabilirlerdi. Buna karşın ortak sayısı yirmiden az olduğu durumlarda ortakların temsilci ile toplantılara katılması ve oy kullanması müessesesi düzenlenmediğinden, onların temsilci vasıtasıyla toplantılara katılma hakları bulunmamaktaydı.

²³⁸ **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 142.

ilişkin bir yaptırım olarak ortaya çıkar, şirketler hukuku ile ilgili bir yaptırım söz konusu olmaz²³⁹.

V. OY HAKKINDA İMTİYAZ

Kural olarak her pay, pay sahibine genel kurulda bir oy hakkı verir. Ancak bazı durumlarda bazı pay sahibi veya sahiplerine farklı sayıda oy hakkı tanınabilmektedir. Bu *oy hakkında imtiyaz*dır. Oy hakkında imtiyaz tanınmasının geçerli olabilmesi için bunun şirket sözleşmesinde yer alması zorunludur (TTK m. 618).

Oy hakkında imtiyaz tanınması iki türlü olur. Birincisi, limited şirket paylarından bir kısmına eşit itibari değerde olmalarına rağmen farklı sayıda oy hakkı verilmesi; ikincisi farklı itibardaki değerlerin eşit sayıda oy hakkına sahip olacağına öngörülmesidir²⁴⁰.

TTK’de oyda imtiyaza müsaade edilmektedir. Bunu TTK’nin 618. madde lafzından çıkarmak mümkündür. 618, f. 1’de “*Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanır. Şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmi beş Türk Lirası bir oy hakkı verir. Ancak şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. Ortak en az bir oy hakkını haizdir*” denilmektedir. İkinci fıkrada farklı itibari değere sahip paylara aynı oy hakkının verilmesi hali sınırlandırılmış olup, “... *Bu halde en küçük esas sermaye payının itibari değeri, diğer esas sermaye paylarının itibari değerleri toplamının onda birinden az olamaz*” demektedir. Bu sayede itibari değerinin düşük olması ile kazanılan oy hakkı, diğer paylara tanınan oy hakkının en fazla on katına ulaşabilir.

Yalnız, oyda imtiyaza bazı durumlarda müsaade edilmemiştir. Bu da 618. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilmektedir. Buna göre oy hakkının esas sermaye

²³⁹ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 342.

²⁴⁰ Kendigelen, Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, s. 99.

paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü aşağıdaki hallerde uygulanmaz:

- a. Denetçilerin seçimi.
- b. Şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetimi için özel denetçi seçimi.
- c. Sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi.

Oyda imtiyaz bakımından yasal bir sınırlama getiren hüküm 6762 say. TTK'de yoktur. Ancak 6762 say. TTK'nin 401. maddesinde "*esas mukavele ile bazı nev'i hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakkı tanınabilir*" denilmekte idi. Burada "*sair hususlar*" dan oyda imtiyaza da müsaade edildiği anlaşılmakta idi. Ancak açıkça benimsenmiş değildi. Yine 6762 say. TTK'nin 373. maddesinden de bu sonuca ulaşmak mümkündür. 373. madde "*her hisse senedi en az bir oy hakkı verir. Bu esasa aykırı olmamak şartıyla hisse senetlerinin maliklerine vereceği rey hakkının sayısı esas mukavele ile tayin olunur*" demektedir. Oyda imtiyaza sınırlama getiren TTK m. 618, f. 3 yeni bir düzenlemedir.

Alman Hukuku'nda başlangıçta hiçbir sınırlama getirmeksizin geniş bir biçimde oyda imtiyaza müsaade edildiği görülürken zamanla oy hakkında imtiyazlı pay ihracı izne bağlanmış daha sonra da tamamen yasaklanmıştır²⁴¹. İsviçre Hukuku'nda ise Alman Hukuku'nun aksine oyda imtiyaz mümkün olup İsviçre Hukuku'nda oyda imtiyaza 1)Denetçilerin seçilmesi, 2)Özel bilirkişi tayini, 3)Özel denetim kararları, 4)Sorumluluk davası açılmasına ilişkin karar durumlarında müsaade edilmemektedir²⁴². Amerikan ve İngiliz hukuklarında da oy hakkında imtiyazlı pay ihracına ilişkin yasal bir engel bulunmamaktadır; ancak uygulamalarında pek rastlanmaz²⁴³.

²⁴¹ **Kendigelen**, Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, s. 71; **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 45.

²⁴² **Kendigelen**, Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, s. 82 vd.; **Çeker**, Oy Hakkı ve Kullanılması, s. 47.

²⁴³ **Kendigelen**, Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, s. 88.

VI. OY HAKKINDAN YOKSUNLUK

Her ortak, sermaye miktarına bakılmaksızın ortak sıfatına sahiptir ve bu sığata sahip olmaktan doğan haklarını kullanmaktan yoksun bırakılamaz. Ortak, limited Şirket sızleŐmesine konulacak bir hıkumle oy hakkını kullanmaktan yoksun bırakılamaz; Şayet Şirket sızleŐmesine bızyle bir kayıt konulduysa, bu kayıt hıkumsızdır.

Oy hakkının vazgeçilmez önemine ve kesin niteliğine rağmen, bazı maddi ya da Şahsi koŐulların varlığı halinde yasa koyucu pay sahibinin ortaklık iradesinin oluşması anlamına gelen genel kurul kararının oluŐumunu etkilemesini doğru bulmamıŐtır²⁴⁴. Bu amaçla Şirketin genel menfaati gereği bazı hallerde ortak, oy hakkını kullanmaktan yasaklanmış olması mümkün kılınmıŐtır²⁴⁵.

Oy hakkından mahrumiyette kişi sadece oy kullanma hakkından yoksundur. Genel kurul toplantılarına katılmasına hiçbir engel yoktur. Hatta kişi bu toplantılarda fikrini açıklayabilir, müzakere edebilir. Hatta toplantıya katılmış olmakla birlikte muhalefetini tutanağa geçirterek daha sonra karara karşı iptal davası bile açabilir²⁴⁶.

Oy hakkından mahrumiyet kurumunun nedeni, pay sahibinin kişisel nedenlerle taraflı oy kullanmasının önüne geçmektir. “*Oy hakkından yoksunluk*” başlıklı 6102 say. TTK m. 619’da ortağın ya da ortakların hangi hallerde oy kullanmayacakları sayılmıştır²⁴⁷. Buna göre;

²⁴⁴ **Teoman**, Oy Hakkından Yoksunluk, s. 15.

²⁴⁵ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 292.

²⁴⁶ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 137.

²⁴⁷ Oy hakkından mahrumiyete dair sızleŐmeye konulan kayıtlar, 6762 say. TTK m. 537, f. 2’ye göre hıkumsızdır. 6762 say. TTK m. 374 “*Pay sahiplerinden hiçbiri, kendisi veya karı ve kocası yahut usul ve fıruu ile Şirket arasındaki Şahsi bir işe veya davaya dair olan müzakerelerde, rey hakkını kullanamaz*” ve m. 291 “*Aynı nevinden sermaye koyan kimse bunun değerinin biçilmesinde ve kendilerine hususi menfaatler sağlayan kurucu ve diğer pay sahipleri, bu menfaatlerin tasvibine ait müzakerelerde rey kullanamazlar*” demektedir. 6762 say. TTK’nin 374. maddesine 6102 say. TTK’de karşılıklı gelen hıkümde 6102 say. TTK m. 436’da pay sahibi yine kendisi, eşi, alt ve üstsoyu yenlik olarak bunların ortağı oldukları Őahis Şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye Şirketleri ile Şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz denilmektedir.

- a. Herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış bulunanlar, müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda oy kullanmazlar.
- b. Şirketin kendi esas sermaye payını iktisaba ilişkin kararlarda, esas sermaye payını devreden ortak oy kullanamaz.
- c. Ortağın bağıllık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortak oy kullanamaz.

Bundan başka, 6102 say. TTK 612. maddenin dördüncü fıkrasında “*Şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağıli diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donar*” denilmektedir. Buna göre bu halde de oydan yoksunluk vardır.

Bilgili/Demirkapı’ya göre oy hakkından yoksunluk halleri şirket ile ortak arasında çıkar çatışması olduğunda ve şirketi ortağı karşı korumak maksadıyla getirilmiş olup bu haliyle yeterli bir düzenleme değildir. Bu şekilde belirli konuların sayılması yerine genel nitelik taşıyan bir yasağın getirilmesi (anonim ortaklıklara ilişkin 6102 say. TTK m. 436’daki gibi) daha uygun olacaktır²⁴⁸. **İmregün**, akrabalık esasını yerine, pay sahibi ile genel kurulda görüşülen “iş” arasındaki “*kişisel ilgi*” kıstasının aranmasının çok daha uygun olacağını düşünmektedir²⁴⁹. 6102 say. TTK m. 436 ile akrabalık kıstası korunmuş ancak fıkranın devamında “*kişisel nitelikte bir işe veya işleme*” diyerek “*kişisel ilgi*” kıstası da dahil edilmiştir.

Limited şirketlerdeki oydan yoksunluk halleri ile anonim şirketlerdeki oydan yoksunluk halleri farklıdır. Anonim şirketlerde oydan yoksunluk halleri 436. maddede düzenlenmiştir. Buna göre anonim şirketlerde pay sahibi, kendisi, eşi, alt ve üst soyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olarak müzakerelerde oy kullanamaz. Ayrıca anonim şirket yönetim kurulu üyeleri ile yönetimde imza yetkisine haiz olarak görevli olan kişiler yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz. Hüküm

²⁴⁸ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 344.

²⁴⁹ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 137.

son derece kapsamlı ve ayrıntılıdır. Limited şirketlerde oydan yoksunluk halleri daha dar kapsamlı düzenlenmiştir.

Oy hakkından yoksun olan kişi, pay sahibi sıfatı ile oy kullanamıyorsa doğal olarak temsilci sıfatı ile de oy kullanamamalıdır. Çünkü temsilci de pay sahibinin iradesini, onun düşüncesini yansıtır. Ancak Yargıtay'ın aksi görüşte olduğu kararları vardır. Örneğin TD'nin 2.6.1969 T ve 507E., 1637K. sayılı kararında “*Kendilerine menafi mahsusa temin eden müessis veya hissedarların bunun tespitine ait müzakerelerde rey hakkı bulunmadığı, hadise tarihinde mer'i mülga Ticaret Kanunu'nun 291. (6762 say. TTK m. 291) maddesinde tasrih olunmuştur. Ancak hissedarın diğer bir hissedar tarafından verilen vekalet ve salahiyyete istinaden böyle bir mevzuun müzakeresine iştirak ve kendi lehine rey vermesine engel teşkil eden bir hüküm mevcut değildir*”²⁵⁰. Yargıtay'ın bu görüşü yerinde değildir. Çünkü herhangi bir pay sahibi, kendisi veya karı ve kocası yahut usul ve furuu ile şirket arasındaki şahsi bir işe veya davaya dair olan müzakerelere temsilci göndererek oyunu ona verdirme tehlikesi söz konusu olabilecektir.

Oy hakkından yoksunluğa ilişkin hükümleri dolanmak amacıyla payın bir başkasına devredilmesinin yaptırımı ise butlandır²⁵¹. Bu husus “*yetkisiz katılım*” olarak isimlendirilmiştir. 6102 say. TTK m. 433'de belirtilmiş olup limited ortaklıklar hakkında da uygulanır. Her ortak yetkisiz katılım söz konusu olduğunda toplantı başkanlığına itirazını sunabilir, bu durumu tutanağa geçirtebilir.

²⁵⁰ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 137.

²⁵¹ Butlan hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Üçüncü Bölüm, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlük Halleri, Butlan, s. 119 vd.

VII. ORTAKLARIN GENEL KURULDA TEMSİL EDİLMESİ

A. Genel Olarak Temsil

Bir kişinin hukuki işlem yapması ilk olarak fiil ehliyeti ile ilgili olup fiil ehliyetine sahip olan bir kimse hukuki işlemleri bizzat yapabilmektedir²⁵². Kural olarak da hukuki işlemin hüküm ve sonuçları bu işlemi yapan kimsenin hukuki sahasında doğmaktadır. Ancak bazı durumlarda hak sahibi ihtiyaçları için gerekli muameleleri bizzat yapamayabilir, bir başkasına ihtiyaç duyar²⁵³. Bu durumda temsil müessesesi gündeme gelmektedir. *Temsil*, bir kimsenin “*mümessil*” sıfatıyla diğer bir kişi adına hukuki işlem yapmasıdır. Ekonomik hayatta meydana gelen değişiklikler, uzmanlığın önem kazanması, uluslararası ilişkilerin artması vs. şahısların bütün hukuki işlemlerinin kendilerinin yapmasını zorlaştırmıştır. Temsil, hak sahibi açısından getirilen bir kolaylıktır.

Temsilin geçerli olması için iki şart gerçekleşmiş olmalıdır. Birincisi “*temsil kudreti*” (Almanca metinde “*Ermaechtigung*” salahiyet, Fransızca metinde “*pouvoirs*” kudret) dir. Yani temsilcinin kendi işlemleri ile temsil edilen kimse namına hüküm ve sonuç doğurmasına müsaade eden hukuki (rabita) bağlantıdır²⁵⁴. Temsilin geçerli olması için gerekli ikinci şart, temsilcinin temsil edilen kimse adına ve hesabına hareket etmesidir²⁵⁵. Böyle bir işlemde doğan haklar ve borçlar temsilcinin üzerinde kalmamakta; kendiliğinden ve doğrudan doğruya temsil edilen kimseye geçmektedir²⁵⁶.

Temsil yetkisi kanundan veya hukuki bir işlemde doğar. *Hukuki işlemde doğan temsil yetkisi*, kaynağını hukuki bir işlemde alan temsil yetkisidir²⁵⁷. Temsil edilenin temsil edilme konusundaki rızasına dayanmaktadır²⁵⁸. Ulaşması gerekli tek

²⁵² Şener Akyol, Türk Medeni Hukukunda Temsil, Vedat Kitapçılık Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009, s. 3.

²⁵⁴ Tuhr, Borçlar Hukuku, s. 315; “rabita” kelimesinin açıklaması için bkz. Özön, Sözlük, s. 697.

²⁵⁵ Tuhr, Borçlar Hukuku, s. 315; Selahattin Sulhi Tekinay, Borçlar Hukuku, Yeniden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş beşinci bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985, s. 220.

²⁵⁶ Tekinay, Borçlar Hukuku, s. 220.

²⁵⁷ Tekinay, Borçlar Hukuku, s. 220.

²⁵⁸ Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 170.

tarafalı bir hukuki işlem ile verilmektedir²⁵⁹. Temsil yetkisini veren irade beyanı temsilciye yöneltilmekte ve ulaştığı andan itibaren hüküm ifade etmektedir. Temsilcinin kabul beyanına da ihtiyaç yoktur. Temsil yetkisinin geçerliliği, temsil edilenin bunu üçüncü kişilere duyurmasına bağılı değildir²⁶⁰. Temsilci, kural olarak kendisine verilen bu yetkiyi bizzat kullanmalıdır. Ancak işin niteliği temsilciyi buna mecbur kılıyorsa veya temsil yetkisi verenin bu konuda izni varsa temsil yetkisini başkasına kullanırabilir (6098 say. BK²⁶¹ m. 506). *Kanundan doğan temsil yetkisinde* ise temsil edilen kişinin iradesine bakılmamaktadır. Bu yetki ya kendiliğinden ya bir mahkeme kararıyla ya da hukuki bir işlemin kanuni bir sonucu olarak gerçekleşir²⁶². Küçüğün veya kısıtlının genel kurulda veli veya vasi tarafından temsil edilmesinde, küçük veya kısıtlının temsili kanundan doğar, özel bir yetki belgesine dayanmamaktadır.

B. Limited Şirketlerde Temsil

Limited şirketlerde kimi zaman pay sahibinin genel kurula katılamayacak olması kimi zaman da gündem maddeleri konusunda pay sahibinin kendisinden daha bilgili ve tecrübeli bir kişinin genel kurula katılmasının sağlanmak istenmesi söz konusu olmaktadır. Bu durumda pay sahibi, bir temsilciye ihtiyaç duyabilir. Limited şirketlerde pay sahipliğinin kişisellik unsurunu ihtiva etmemesi, pay ile pay sahibi arasındaki bağı sıkı olmaması oyun temsilci aracılığı ile de kullanılabilmesine müsaade edilmesi sonucunu doğurmuştur²⁶³. Temsilci aracılığıyla katılma, vazgeçilemez, sınırlandırılmaz, hatta zorlaştırılmaz bir pay sahipliği hakkıdır²⁶⁴.

²⁵⁹ **Oğuzman/Öz**, Borçlar Hukuku, s. 172; **Tekinay**, Borçlar Hukuku s. 227; **Safa Reisoğlu**, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1.7.2012'de yürürlüğe giren Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Yirmi Üçüncü Bası, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2012, s. 151.

²⁶⁰ **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 227; **Reisoğlu**, Borçlar Hukuku, s. 127.

²⁶¹ 6098 say. Türk Borçlar Kanunu, Kabul Tarihi: 11.1.2011, R.G. Tarihi: 04.02.2011, Sayı: 27836.

²⁶² **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 220; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 101.

²⁶³ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 976.

²⁶⁴ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 176; 6762 sayılı kanunda temsil konusu sınırlıydı. Bu yüzden Borçlar Kanununun temsile ilişkin hükümleri uygulanıyordu. 6762 sayılı TTK'de ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde, 6762 sayılı TTK m. 536, f. 1'in anonim şirketlere atfı sebebiyle anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanıyor, ortaklar genel kurulda oy hakkın bizzat kullanabilecekleri gibi temsilci vasıtasıyla da kullanabiliyorlardı. Ancak ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketlere temsilci vasıtasıyla oy kullanma hakkı tanınmamıştı. Kanun buna yasal engel koymuştu. Pay sahipleri toplantılara bizzat katılıyor, oylarını bizzat kullanıyorlardı.

Limited şirketlerde pay sahibi, genel kurula bizzat katılabileceği gibi pay sahibi olan veya olmayan bir temsilci de görevlendirebilmektedir²⁶⁵. 6762 sayılı TTK m. 360, f. 2’de şirket sözleşmesi ile pay sahibi olmayan birinin temsilci olarak görevlendirilemeyeceğine ilişkin hüküm konulması mümkün iken 6102 sayılı TTK m. 617, f. 3 açıkça “*Her ortak kendisini genel kurulda ortak olan veya olmayan bir kişi aracılığıyla temsil ettirebilir*” demektedir. Limited şirket sözleşmesine temsilcinin pay sahibi olması yönünde hüküm konulması halinde bu hüküm geçersiz olacaktır.

Temsil yetkisinin hangi genel kurul toplantısında kullanılacağı temsil yetkisi verilirken belirtilmelidir²⁶⁶. Toplantının tanımının yapılması yeterli olup tarih verilmesi şart değildir. Belirli bir konuda, örneğin “... *konusunda yapılan ve yapılacak olan tüm toplantılar içindir*” şeklinde bir kapsam belirtilmesi de mümkündür²⁶⁷. Aksi öngörülmemişse verilen yetki, temsil belgesinde belirtilen toplantı için geçerlidir. Toplantı ertelenmişse kural olarak yeni yetki gereklidir²⁶⁸.

C. Temsil Yetkisinin Sınırı

Ölçüsüz olmayan ve aşırı derecede sınırlandırmayan temsil düzenlemeleri getirilebilir: Temsilci, temsil ettiği pay sahibinin genel kuruldaki haklarını kullanırken özgür değildir. Ancak limited şirket genel kurulunda oy hakkının kullanılmasını ölçüsüz ve aşırı derecede sınırlandırmayan temsil düzenlemeleri caiz

²⁶⁵ Ancak bazı durumlarda temsilcinin pay sahibi olması limited şirket için önemli olabilir. Örneğin 6102 say. K. m. 492, f. 1’e göre nama yazılı pay veya pay senetlerinin devirleri, şirket sözleşmesine konulacak hüküm ile limited şirketin onayına bağlanabilir. Bu durumda temsilcinin de sadece pay sahibi olması şartı getirilebilmelidir. Buradaki amaç bu tür konularda istenmeyen kişilerin şirketten uzak tutularak şirketin iç işlerine karışmasını ve etkili olmasını önlemektir. Genel kurulda oy hakkının kullanılması amacıyla temsil veya vekalet verilmesi halinde, temsilcinin veya vekilin özel çıkarları gündeme gelebilir ve oy hakkının temsilci aracılığıyla kullanılmasına izin vermek, yabancı kişilerin şirketin iç işlerine karışması ve etkili olması anlamına gelir (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 104).

²⁶⁶ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 978; **Asuman Turanboy**, “Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekalet”, s. 430; <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1996-45-01-04/AUHF-1996-45-01-04Turanboy.pdf>, E.T. 17.04.2012.

²⁶⁷ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 979.

²⁶⁸ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 979.

ve geçerlidir²⁶⁹. Çünkü burada pay sahibinin toplantıya katılması öncelikli “*kişi varlığı hakkı*”dır²⁷⁰. Limited şirket tarafından temsilcilerin red sebeplerini gösteren şirket sözleşmesi hükümleri haklı sebepleri içeriyorsa ve dolaylı da olsa temsili gereksiz yere engellemiyorsa geçerli kabul edilmelidir²⁷¹.

Temsilcinin pay sahibinin talimatlarına uyma yükümlülüğü vardır:

Temsilci, pay sahibinin talimatlarına uyma yükümlülüğü altındadır (TTK m. 427, f. 1). Temsil yetkisinin kapsamı bu yetkiyi veren kişinin irade açıklaması esas tutularak tayin edilmektedir²⁷².

Temsil yetkisi hukuki işlemlerin yapılması için verilir: Temsil yetkisi ancak hukuki işlemlerin yapılabilmesi için verilmektedir. Haksız fiillerde temsil hükümleri geçerli değildir. Haksız fiil sorumluluğu bu fiili işleyen kimseye aittir.

Limited şirket sözleşmesi ile oyun temsilci aracılığıyla kullanılması bertaraf edilemez ve güçleştirilemez: Oyun temsilci aracılığı ile kullanılması ne bertaraf edilebilir ne de güçleştirilebilir. Çünkü böyle bir durumda oyun kullanılmaması söz konusu olacaktır. Şirket sözleşmesi hükümleri ile getirilecek bu şekilde bir sınırlama geçersiz kabul edilir²⁷³. Örneğin, limited şirket sözleşmesine, temsil belgesindeki imzanın noter onaylı olması şartı getirilemez. Bu şekildeki bir kısıtlama oyun temsilci aracılığıyla kullanılmasını güçleştirmektedir.

Temsil edilenin irade açıklaması temsil yetkisinin kapsamını oluşturur:

Temsil yetkisinin kapsamı bu yetkiyi veren kişinin irade açıklaması esas tutularak belirlenmektedir. Temsil yetkisinin kapsamının genişlemesi veya tek bir konuya inhisar etmesi mümkündür²⁷⁴. Temsilciye verilen temsil yetkisi belgesi, temsilciye gündemin yalnızca bazı maddelerinde oy kullanmak hakkı tanıyorsa genel kurul toplantı başkanlığı bu sınırlamayı dikkate almak zorundadır²⁷⁵. Hatta temsil yetki

²⁶⁹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 105.

²⁷⁰ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 105.

²⁷¹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 105.

²⁷² **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 234.

²⁷³ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 976; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 103.

²⁷⁴ **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 234.

²⁷⁵ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 978.

belgesinde oyun hangi yönde kullanılacağı da belirtilmiş olabilir; Temsilci buna da riayet etmek zorundadır²⁷⁶.

Limited şirket sözleşmesine temsilcinin uyrukları konusunda bir sınırlandırma getirilemez: Oy hakkının yalnız Türk vatandaşlarına verilebileceği ya da yabancı uyruklu ortakların oy haklarını aynı uyruklu temsilciler tarafından kullanabilecekleri hakkında şirket sözleşmesi hükümleri geçerli değildir²⁷⁷.

D. Temsilcinin Verilen Talimatlara Aykırı Hareket Etmesi

Temsilcinin, pay sahibinin verdiği yetki ve talimata uygun şekilde hareket etmesi gerekir. TTK m. 427, f. 1'e göre talimatlara uyulmamasının yaptırımını temsilcinin kullandığı oyu geçersiz kılmaz, temsilcinin bu durumda temsil ettiği payın sahibine karşı sorumluluğu söz konusu olmaktadır. Bu durum temsil olunanı değil üçüncü kişi konumunda olan limited şirketi koruyan bir düzenleme olarak karşımıza çıkmakta ve Kanun burada yetkisiz temsilden kaynaklanan iptalleri engellemeye çalışarak işlem güvenliğini ön plana çıkarmaktadır²⁷⁸.

TTK m. 427, temsilcinin talimata uyma yükümlülüğünü düzenlemiştir. Talimat verilmemişse, 6762 sayılı TTK zamanında temsilciye belirli bir toplantı için verilen yetki, tereddüt halinde gündem maddeleri ile sınırlı sayılıyordu²⁷⁹. 6102 sayılı kanunda da talimat verilmemesi halinde temsil yetkisinin kapsamı konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Kanaatimizce özel talimat verilmemişse temsilcinin yetkisi gündem maddeleri ile sınırlı olmaya devam edecektir.

²⁷⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 978.

²⁷⁷ Arslanlı, Anonim Şirketler, s. 51.

²⁷⁸ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 184.

²⁷⁹ Arslanlı, Anonim Şirketler, s. 50.

VIII. GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

A. Genel Kurul Kararının Önemi

Limited şirketin ilişkileri “iç ilişkiler” ve “dış ilişkiler” olmak üzere iki türdür. *Dış ilişkiler*, bir tüzel kişilik olarak limited şirketin diğer gerçek veya tüzel kişilerle aynı düzeyde ve eşit koşullar altında giriştiği hukuki ilişkilerdir²⁸⁰. *İç ilişkiler* ise limited şirketin organları ve pay sahipleri ile olan şirket çatısı altındaki yapısal ilişkilerdir²⁸¹.

Genel kurul kural olarak iç ilişkide istisnai olarak da dış ilişkide hukuki sonuç sağlama amacına yönelik ortaklık iradesidir²⁸². Genel kurul, pay sahipleri ile limited şirketin organları arasındaki ilişkileri düzenlemede asıl yetkili organdır²⁸³. *Genel kurul kararı* ise limited şirket genel kurulu olarak toplanan pay sahipleri veya temsililerinin oyları ile meydana gelen, kural olarak şirket içi ilişkide, istisnaen de şirket dışı ilişkilerde hukuki sonuç sağlama amacına yönelmiş irade beyanıdır²⁸⁴.

Genel kurul kararlarının doğrudan veya dolaylı olarak şirketin bütün ilişkilerini kapsayacak şekilde etki gösterebilmesi için her şeyden evvel hukuk kurallarına uygun bir şekilde vücuda gelmiş olması gerekmektedir. Genel kurulun verdiği kararlar toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumlu oy versin ya da olumsuz oy versin ya da çekimser kalsın, tüm ortaklar hakkında hüküm ifade etmektedir (TTK m. 423). Meydana gelişi veya özü bakımından kanun ve limited şirket sözleşmesi hükümlerine aykırı olan kararlar hukuken hükümsüz olurlar²⁸⁵. Bu *hükümsüzlük*, ihlal edilen hukuk kuralının niteliğine göre *yokluk*, *butlan*, *iptal edilebilirlik* şeklinde ortaya çıkabilmektedir.

²⁸⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 5.

²⁸¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 5.

²⁸² Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 170.

²⁸³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 5.

²⁸⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 6.

²⁸⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 19.

Her zaman için *yokluk*, *butlan*, *iptal edilebilirlik* ayrımını yapmak kolay olmamaktadır²⁸⁶. Bu konuda doktrinde farklı görüşler ve farklı Yargıtay kararları mevcuttur. Yok ve batıl olan kararlar başlangıçtan itibaren hiçbir hüküm doğurmamaktadır²⁸⁷. Yoklukta herhangi bir işlem doğmuş değildir. Butlanda bir işlem doğmuştur; ancak bu meydana geliş şeklen olup içerik olarak işlem başlangıçtan itibaren hükümsüzdür. Bir genel kurul kararı iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşı karşıya kaldığında ise bu genel kurul kararı, başlangıçta geçerli olarak meydana gelmekte ve mahkemenin hükmü kesinleşinceye kadar geçerliliğini sürdürmektedir.

B. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Halleri

1. Yokluk

a. Genel Olarak

Bir hukuki işlem, içeriği itibariyle olduğu gibi meydana geliş açısından da emredici hukuk kurallarına aykırı olabilmektedir. *Meydana gelişe ilişkin emredici hukuk kuralları*, hukuki işlemin mevcudiyet şartlarını belirleyen, onun unsurlarını oluşturan, kurucu şekli nitelikteki hükümlerdir²⁸⁸. Kurucu şekli nitelikteki kurallara örnek olarak irade beyanının olmaması verilebilir. *Öze ilişkin emredici hukuk kuralları*, hukuki işlemin içeriğini belirleyen kurallar olup bu kurallara aykırılık halinde hukuki işlem şeklen meydana gelmiş olur ancak amaçlanan hüküm ve sonuçları başlangıçtan itibaren kimseye karşı doğurmaz²⁸⁹. Öze ilişkin emredici hükümlere aykırılık halinde mutlak butlandan (İsviçre ve Alman hukukunda Nichtigkeit); şekle ilişkin emredici hukuk kurallarına aykırılık halinde hukuki işlemin yokluğundan (Nichtexistenz) söz edilmektedir²⁹⁰.

²⁸⁶ **Nomer**, Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, s. 2.

²⁸⁷ Erdoğan **Moroğlu**, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Gözden geçirilmiş 4. b., İstanbul, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., 2009, s. 2.

²⁸⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 25.

²⁸⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 25, 26.

²⁹⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 26.

b. Genel Kurul Kararlarının Yokluğu

Bir hukuki işlemin doğabilmesi için öngörülen kurucu/şekli nitelikteki emredici hükümlere aykırılık, işlemin unsurlarında eksikliğe yol açmakta ve işlemi *yokluk* ile sakatlamaktadır²⁹¹. Yok olan bir hukuki işlem şeklen dahi meydana gelmemiştir.

Emredici hükümlere göre bir genel kurul kararından söz edilebilmesi için şu iki unsurun olması zorunludur: 1. Genel kurul; 2. Karar. Genel kurulun oluşabilmesi için ilk koşul, pay sahipleri veya temsilcilerinin bir araya gelmesi, ikinci koşul bu toplantıda karar alınmış olmasıdır.

Kural olarak genel kurulun toplanması dışında, toplantı yapılmaksızın kullanılan oylar ile karar alınmaz. Ancak istisnai olarak limited şirket genel kurulu toplantı yapılmaksızın sirküler tipi karar alabilmektedir²⁹².

Genel kurul toplantısı yapılmadan karar alınması durumunda yokluk söz konusudur²⁹³. Örneğin elden ele dolaştırmak suretiyle karar alınırsa bu karar yoklukla sakattır²⁹⁴. Toplantı tutanağı tutulmamış veya limited şirket genel kurulu tarafından alınan bir karar tutanağa geçirilmemişse böyle bir karar hukuken mevcut değildir; karar yokluk yaptırımına tabidir²⁹⁵.

Toplantıya çağrı yetkili kişi ya da organlarca yapılmamış ise ya da çağrısız genel kurul (TTK m. 416) dışında çağrı yapılmaksızın toplantı yapılmış ve karar alınmış ise, ya da oylama yapılmaksızın karar alınmışsa işlem yoklukla sakattır²⁹⁶. Öğretide çoğunluk görüş, çağrıdaki usulsüzlüğü yokluk olarak kabul ederken 6762 say. TTK döneminde Yargıtay, çağrıdaki usulsüzlüğün iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşılaşacağını kabul etmekte idi²⁹⁷. 6102 say. TTK m. 446 “... *Toplantıda hazır*

²⁹¹ **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 153.

²⁹² Sirküler Tipi Karar için bkz. İkinci Bölüm, s. 57 vd.

²⁹³ **Tekil**, Anonim Şirketler, s. 307; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 190.

²⁹⁴ **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 190.

²⁹⁵ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 290.

²⁹⁶ **Tekil**, Anonim Şirketler, s. 328, 329; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 172. **Bahtiyar**, s. 153, 154.

²⁹⁷ Y. 11. HD, 07.02.2005 T. ve 2004/4289E., 2005/743K. say. kararı: “... *Dairemizin yerleşik içtihatlarına göre de çağrıdaki usulsüzlükler, o toplantıda alınan kararların yoklukla sakat olmasını*

bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri...” iptal davası açabilecek kişiler olarak belirtilmiştir. Bu hüküm karşısında çağrıdaki usulsüzlüğün yokluk değil iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşılaşacağını kabul etmek gerekecektir.

Kanunda öngörülen asgari toplantı ve karar yetersayılarına aykırı genel kurul kararları **Pulaşlı**'ya göre yoklukla maluldür²⁹⁸. Yargıtay'ın 2001 tarihli yerleşmiş bir içtihadına göre şirket sözleşmesindeki yetersayılar oluşmadığı halde karar alınmışsa alınan kararlar da “yok” hükmündedir²⁹⁹. Ancak **Pulaşlı**'ya göre bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü bu gibi genel kurul toplantısındaki nisaplar, kanunda öngörülen yetersayılara uygun olmakla birlikte şirket sözleşmesindeki nisaplara aykırı ise (şirket sözleşmesi ile kanundaki nisaplar azaltılamaz ancak ağırlaştırılabilir) bu kararların şirket sözleşmesine aykırılığı nedeniyle yokluğu değil iptali ileri sürülebilir³⁰⁰. **Moroğlu**'na göre ise Kanunda öngörülen asgari toplantı ve karar yetersayılarına şirket sözleşmesinde düzenlenme imkanı verildiği için Kanun düzenlemeleri yedek hukuk kurallarıdır ve yokluk müeyyidesi söz konusu değildir; bu halde alınan karar yok değil iptal edilebilir bir karardır³⁰¹. Kanaatimizce yasaların öngördüğü şekilde toplanıp karar almamanın yaptırımı yokluktur.

gerektirmemekte, ancak iptal edilebilmesini mümkün kılmaktadır...” (Palmiye Yazılım, E.T., 12.10.2012).

²⁹⁸ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 172.

²⁹⁹ Y. 11. HD, 09.10.2001 T. 2001/5691E., 2001/7567K. say. kararı (www.legalbank.net, E.T., 20.04.2012). Ayrıca Yargıtay bir kararında “... Bir genel kurul kararından söz edilebilmesi için öncelikle pay sahiplerinin, ana sözleşmenin ve yasaların öngördüğü sayıda toplanmış ve karar almış olması gerekir. Aksi halde hukuken geçerli olmaz, yoklukla malul olur...” demektedir. Yargıtay burada toplantı ve karar yetersayılarına uyulmadan alınan kararı mutlak emredici hükümlere aykırılık olarak kabul etmiş ve kararın müeyyidesinin iptal edilebilirlik olmayacağı, yok hükmünde olacağı sonucuna varmıştır (Y. 11. HD, 20.10.1995 T. ve 1995/4655E., 1995/7789K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

³⁰⁰ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 174, 175.

³⁰¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 109, 110.

c. Yokluğun Tespiti

Limited şirket genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğu, *yokluğun tespiti* davası ile ileri sürülebilir. Yokluğun tespiti davasında herhangi bir zamanaşımı ya da hak düşürücü süre söz konusu değildir ve açılmış herhangi bir davada bir hukuki muamelenin yokluğu anlaşılırsa yokluğu hiç kimse ileri sürmemiş olsa dahi yargıç tarafından re'sen dikkate alınır³⁰².

Hirsch, genel kurul kararlarının hukuki güvenliği açısından her halükarda öncelikle iptal davası açılması gerektiğini, butlan ve yokluk hallerinin ancak özel bir itiraz ve iptal davası açma hakkı vermesi gerektiğini savunmaktaydı³⁰³. Bu görüşe katılamayız. Çünkü iptal davasında, genel kurul tarafından alınmış olan karar mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçerli bir işlemin hukuki sonuçlarını doğurur. Yok ya da batıl olan bir hukuki işleme başlangıçtan itibaren geçerlilik tanımak hukuk güvenliğini zedeler. Nitekim **Pulaşlı** bu görüşün, emredici hukuk kurallarına uyulması ve hakkın ancak hukuk kurallarına uygun olarak kazanılmasının mümkün olacağı ilkeleriyle bağdaşmayacağını hukuk güvenliği değil hukuki güvensizlik yaratacağını düşünmektedir³⁰⁴.

Yok sayılan genel kurul kararları icra edilemez, bunlar ticaret siciline tescil ve ilan ettirilemez. Her nasılsa tescil edilmişse bile tescil, “yok” sayılan genel kurul kararına geçerlilik kazandırmaz³⁰⁵.

Yokluk ve butlan ile sakat kararlar, sonuçta hukuken aynı anlamı, hükümsüzlüğü, geçersizliği ifade etmektedir³⁰⁶. Yargıtay kararlarında da genel kurul kararlarının yok veya hükümsüz olduğu görüşü kabul edilmektedir³⁰⁷.

³⁰² **Kemal Oğuzman, Nami Barlas**, Medeni Hukuk; Giriş; Kaynaklar; Temel Kavramlar, 18. bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 220.; **Oğuzman/Öz**, Borçlar Hukuku, s. 137.

³⁰³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 174.

³⁰⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 175.

³⁰⁵ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 173.

³⁰⁶ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 176.

³⁰⁷ Y. 11. HD, 20.10.1995 T. ve 1995/4655E., 1995/7789K. say. kararında genel kurulun şirket sözleşmesinde öngörülen çoğunlukta toplanmadan karar alması halinde yoklukla ve butlanla malul olduğu belirtilmiştir. Bu ikisi arasındaki ayırım yapılmamış ancak iptal edilebilirlik müeyyidesi söz konusu olmadığı belirtilmiştir (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

2. Butlan

a. Genel Olarak

Bir hukuki muamelenin kurucu unsurları tam olmakla birlikte geçerlilik şartlarından kamu düzenini ilgilendirecek önemde bulunanların gerçekleşmemiş olması halinde o hukuki muamele batıldır, yani kesin olarak hükümsüzdür³⁰⁸.

Batıl olan hukuki işlemde, yokluğun aksine hukuki işlem şeklen mevcuttur ancak konusu ve içeriği bakımından amaçlanan hukuki hüküm ve sonuçları başlangıçtan itibaren mutlak olarak, sonradan düzeltme imkânı olmaksızın hiç kimseye karşı doğurmaz³⁰⁹. Kural olarak butlandan zarar görecektir olan tarafın iyi niyetli olması da durumu değiştirmeyecektir³¹⁰.

Hukuki yararı bulunan herkes herhangi bir süre sınırlamasına bağlı kalmaksızın butlanı ileri sürebilir, hâkim de bu durumu re'sen gözetir³¹¹. Fakat geçersizliği ileri sürme hakkının kötüye kullanılması hallerinde geçersizliği ileri süren kimse hukuken korunmaz³¹².

³⁰⁸ **Oğuzman/Barlas**, Medeni Hukuk, s. 220 vd. ; **Oğuzman/Öz**, Borçlar Hukuku, s. 137.

³⁰⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük. S. 21.

³¹⁰ **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 505; **Moroğlu**, Hükümsüzlük. S. 21; Ancak İsviçre uygulamasında iyi niyetli üçüncü kişileri korumak için geçersizliğin ileri sürülemediği görüşü kabul edilmiştir. Örneğin Federal Mahkeme, bir kararında yasal nisap olmadan kişisel sorumluluğun kabul edilmesiyle ilgili bir kooperatif genel kurul kararının geçersizliğine karar vermiştir. Buna rağmen genel kurul, kararı sicile tescil ettirmiş ve yıllar boyunca da bu karar sicilde kalmıştır. Federal Mahkeme, “*reddedilmesi mümkün olmayan pratik ihtiyaçlar*” nedeniyle sicile güvenen iyi niyetli kişilerin korunmasına karar vermiştir. Alman Hukuku’nda ise, kurul kararlarının sicile tescilinden itibaren üç yıl geçmekle, artık geçersizliği ileri sürülemez.

³¹¹ **Oğuzman/Barlas**, Medeni Hukuk, s. 220 vd; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 21. **Moroğlu**, BK m. 19 ve 20’de düzenlenen butlan yaptırımının, hukuki işlem sayılmasından dolayı genel kurul kararlarına da uygulanabilmesine karşı çıkan E. Hirsch’in görüşüne de yer vermiştir. **Moroğlu**, Hirsch’in mutlak butlanın herkes tarafından ve süresiz olarak ileri sürülebildiğinde doğurabileceği tehlikelerin fazlalığı nedeniyle iptal edilebilirlikten başka bir yaptırım öngörülmemesi ve TTK m. 381 hükmü karşısında BK m. 19, 20. (6098 say. BK m. 27) maddelerde yer alan genel hükümlerin uygulanması gerektiği düşüncesini eleştirmektedir. **Moroğlu**’na göre böyle bir yorum kabul edilemez. Çünkü aksi durumda bir genel kurul kararının iptali için dava açılmaması durumunda kamu düzenine ilişkin olan ve ortaklığın temel niteliklerini oluşturan mutlak emredici hükümleri etkisiz bırakmak imkanı verilecektir. Bu yüzden de genel kurul kararlarının iptal edilebilirliklerinin yanında mutlak hükümsüzlüklerinin de kabulünde zorunluluk vardır. **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 21, 22, 23, 24; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 190.

³¹² **Oğuzman/Barlas**, Medeni Hukuk, s. 223, 224.

Genel kurul kararının butlanının ileri sürülebilmesi dürüstlük kuralı çerçevesinde mümkündür³¹³. Butlanın ileri sürülmesinin hangi hallerde dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edeceği kesin olarak belirlenmiş değildir. Bu durumu mahkeme takdir edecektir.

Batıl olan bir hukuki işlem ne belirli bir müddetin geçmesiyle ne de butlan sebebinin ortadan kalkması ile geçerli olur. İki durumun da geçerliliğe etkisi yoktur. İşlem her halükarda geçersizdir³¹⁴. Bu hukuki işlem geçerli hale getirilmek isteniyorsa bu ancak aynı muhtevada yeni bir hukuki işlem yapılarak gerçekleştirilebilir³¹⁵. Eğer hukuki işlemin bir kısmı butlan sonucunu doğuracaksa o kısım taraflar için bağlayıcı olmaz, hukuki işlemin geri kalan kısımları geçerli olarak mevcudiyetini korur (*kısmi butlan*). Ancak batıl kısım olmaksızın taraflar sözleşmeyi yapmayacak idiyse butlan tüm hukuki işlemi kapsayacaktır³¹⁶. Yani işlem tümüyle başlangıçtan itibaren geçersiz hale gelecektir.

Butlan halleri, bir genel kural olan 818 say. BK' nin 19 ve 20. maddelerinde düzenlenmişti³¹⁷. Şimdi 6098 say. BK m. 27'de düzenlenmiş olan "*butlan*" burada *kesin hükümsüzlük* adıyla yer almaktadır. Butlan 27. maddeye göre unsurları itibariyle meydana gelmiş yani şeklen mevcut bir genel kurul kararının konusu bakımından emredici hükümlere, ahlaka aykırı veya imkansız ise söz konusu olmaktadır³¹⁸. Yani bu durumda bir genel kurul kararı vardır ancak ölü doğmuştur³¹⁹. Belirtmek gerekir ki *yok* sayılan karar ile *batıl* olan kararların hukuki sonuçları bakımından herhangi bir farklılık yoktur. Hukuki açıdan her ikisi de başlangıçtan itibaren hiçbir etki ve hüküm doğurmaz. Yoklukla butlan arasındaki fark teorik olup yoklukla malul genel kurul kararlarında hukuki işlemin kurucu unsurlarında eksiklik vardır, batıl genel kurul kararı ise mevcuttur ancak geçerlilik unsurlarını içermemesinden dolayı ölü doğmuştur³²⁰.

³¹³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 154.

³¹⁴ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 188.

³¹⁵ Tuhr, Borçlar Hukuku, s. 225, 226; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 225.

³¹⁶ Tekinay, Borçlar Hukuku, s. 508; Bu kurala 6098 say. B.K.'nin 27. maddesinin ikinci fıkrasında da yer verilmiştir.

³¹⁷ 818 say. Borçlar Kanunu, Kabul Tarihi: 22.04.1926, R.G. Tarihi: 29.04.1926, Sayı: 359.

³¹⁸ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 190.

³¹⁹ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 177.

³²⁰ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 177; Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 190.

BK' de “*butlan*” yerine “*kesin hükümsüzlük*” terimi kullanıldığı halde TTK “*butlan*” terimi kullanılmaya devam etmektedir. BK ile 6102 say. TTK arasında bu hususta terim birliği bulunmamaktadır. Gerekçeye göre hükümsüzlük ve geçersizlik terimleri doğru olmakla birlikte butlandan daha geniş bir kavramlardır³²¹. Buna göre 6098 say. BK'nin 27. maddesinin aksine “*kesin hükümsüzlük*” yerine “*butlan*” teriminin kullanılması, yasa koyucunun bilinçli bir tercihidir. Ancak bu husus öğretilerde eleştirilmektedir. Butlan yaptırımını daha çok aile hukukunda kullanılması uygun bir yaptırım olup borç doğuran işlemlerde “*kesin hükümsüzlük*” denmesi uygun olacağından TTK'de da “*butlan*” yerine “*kesin hükümsüzlük*” kavramı tercih edilmeli idi³²².

b. Genel Kurul Kararlarının Butlanı

Genel kurul kararlarının butlanı hakkında 6762 say. TTK'de herhangi bir hüküm olmadığından genel hükümlere gidilerek butlan yaptırımını uygulanmaktaydı. 6102 say. TTK butlan yaptırımını açıkça düzenlemiştir. Limited şirketlerin genel kurul kararlarının butlanına ilişkin olarak anonim şirketlerin butlanına ilişkin hükümlerin uygulanacağı TTK'de belirtmiştir (TTK m. 622, m. 644, f. 1, c). Anonim şirketlerin genel kurul kararlarının butlanını düzenleyen hükümler TTK'nin 447 ve 451. maddeleri arasında yer almaktadır. TTK'de hem limited hem de anonim şirketler için düzenlenen butlan yaptırımını yenidir. 6102 say. TTK şekil yönünden batıl genel kurul kararlarının ve sebeplerinin tespitini içtihat ve doktrine bırakmış, konu yönünden butlan sebeplerinin tespitini ise örneklerle belirtmiştir³²³.

Butlan sebepleri olarak TTK'de üç hal sayılmıştır (TTK m. 447). Ancak bunlar kanunda sayılanlarla sınırlı değildir. Bunu 447. maddenin “*özellikle*” diyerek batıl kararları sıralamasından anlamak mümkündür. Zaten sınırlanması da doğru olmayacaktır. Tüm butlan hallerinin kanunda sayılması ve gösterilmesi imkansızdır. Bunları belirli bir sayı ile sınırlamak, işlem güvenliğini ortadan kaldıracaktır.

³²¹ Gerekçe, TTK m. 447, s. 703, 704.

³²² **Türkiye Barolar Birliği**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Toplantıları I-II-III, Birinci Bası, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:138, Mart 2008, Ankara, s. 329.

³²³ 6762 say. TTK'de butlan halleri düzenlenmemiştir. Bir genel kurulu kararı butlan yaptırımına tabi olacağı zaman genel hükümlerden yararlanılıyordu.

Sınırlanmış olsaydı birçok genel kurul kararı bu hükmün dışında geçerliliklerini sürdürebileceklerdir³²⁴.

TTK'nin 447. maddesinde butlan yaptırımını düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun özelliklerle:

- Pay sahibinin genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanunen vazgeçilmez nitelikte haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,
- Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetim haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran ve
- Limited şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır.

c. Türk Ticaret Kanunundaki Butlan Halleri

aa. Pay Sahibinin Genel Kurula Katılma, Asgari Oy, Dava ve Kanunen Vazgeçilmez Nitelikte Haklarını Sınırlandıran veya Ortadan Kaldıran Butlan Sebepleri:

TTK'nin 447. maddesinin birinci fıkrasının a bendinde genel kurulun, pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararlarının batıl olacağı belirtmiştir³²⁵.

Kararlar altındaki imzalar ortaklara ait değilse ve sahte bulunduğu ileri sürüldü ise bu iddia butlanı içerir ve üç aylık hak düşürücü süre söz konusu olmayacaktır³²⁶. İmzaların sahteliği pay sahibinin vazgeçilemez nitelikteki genel kurula katılma ve oy hakkını engellemektedir.

³²⁴ Gerekçe, TTK m. 447, s. 703, 704; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 190.

³²⁵ TTK, müktesep hak ile vazgeçilmez hak kavramlarına yer vermiş (TTK m. 452) ancak ikisi arasındaki ayrımı yapmamış, örnek vermemiş, kesin bir sınır çizmemiştir.

³²⁶ Yargıtay 11. H.D., 1.2.1979 tarih ve 1979/5775E., 1979/442K. say. kararı (**Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1546).

Sirküler tipi karar alma usulünde yazılı oy vermeye çağrı yapıldıktan sonra ortak buna sözlü olarak cevap vermiş ya da olumlu veya olumsuz oyunu yazmış ancak imzalamamışsa ve bu oylar karara etkili bir şekilde kullanılmışsa bu şekilde alınan karar batıldır³²⁷. Pay sahibinin imzalamadığı bir belgeye geçerlilik tanımak, diğer pay sahiplerinin vazgeçilemez nitelikteki oy hakkını zedelemektedir. Bu sebeple karar batıldır.

Asgari sermaye miktarını muhafaza etse bile genel kurul kararının fiilen uygulanabilmesi için şirket alacaklılarının da teminat altına alınması gerektiğinden, mevcut şirket sermayesini kanunda belirlenen miktardan daha az olarak tespit eden genel kurul kararı oybirliği dahi olsa batıldır³²⁸.

aaa. Genel Kurula Katılma Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması

Limited şirket genel kurulu, tüm ortakların katılımı ile oluşan bir organdır. Genel kurula katılma hakkı, ortak için en vazgeçilmez bir haktır³²⁹. Oy hakkının kullanılmasının yasal olarak engellendiği hallerde dahi ortağın genel kurula katılma hakkı bulunmaktadır³³⁰.

Pay sahibi, genel kurul toplantılarında toplantılarda gündem hakkında fikirlerini ifade etmekte, alınacak karara yön vermektedir. Bunun kısıtlanmasına veya kaldırılmasına hukuk düzeni müsaade etmeyecektir. Örneğin bir genel kurul kararıyla genel kurula davet süresinin iki haftadan on güne indirilmesi halinde alınan karar batıldır³³¹. TTK m. 617, f. 2’de “*Genel kurul, toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağrılır*” denilmektedir. Sürenin bu şekilde kısaltılması pay sahiplerinin genel kurula katılma haklarını zedelemekte hatta kimi zaman engellemektedir. Bu sebeple alınan karar batıldır.

³²⁷ Arslanlı/Domaniç, Limited Şirketler, s. 540; Sirküler Tipi Karar Alma için bkz. Üçüncü Bölüm, s. 56 vd.

³²⁸ Arslanlı/Domaniç, Limited Şirketler, s. 541.

³²⁹ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 340; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 189; Tekinalp, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 231.

³³⁰ Bilgili/Demirkapı, 6102, s. 341.

³³¹ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 189.

Genel kurula katılma ve oy hakkı şirketin yönetimine katılarak etkili olabilmesi hususunda tanınmış en önemli yönetsel haklardandır³³². Genel kurula katılma hakkında eşit işlem ilkesi geçerlidir³³³. Bir paya sahip olan ile birden fazla paya sahip olan ortaklar arasında bir fark yoktur. Ortaklardan bir kısmı genel kurula davet edilirken diğerlerinin davet edilmemesi halinde genel kurula katılma hakkı engellenmiş olur. Genel kurula katılma hakkını sınırlandıran bu şekilde genel kurul kararları da batıldır. Genel olarak eşitlik ilkesine aykırılığın butlana tabi tutulması eleştirilmektedir ve bu halin İsviçre Borçlar Kanunundaki gibi iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olması gerektiği savunulmaktadır³³⁴.

bbb. Oy Kullanma ve Dava Açma Hakkının Kaldırılması veya Sınırlandırılması

Kararlar, oyların mahsulüdürler ve kural olarak şirketlerde kanun ve şirket sözleşmesinin emrettiği durumlarda kullanılarak vücuda gelirler. Hukuken “oy” bir irade beyanıdır ve bir ortağın teklifinin lehinde veya aleyhinde karar sağlanmak üzere bu irade beyanını sunması ile meydana gelir ve bu anlamda oy, hukuki muameleye benzer bir irade beyanı olup kararın bir unsurudur³³⁵.

Oy hakkı, pay sahibinin şirket yönetimine en geniş anlamda katılmasını sağlayan vazgeçilemez ve bertaraf edilemez nitelikte bir haktır³³⁶.

Ortağın oy hakkı şirket sözleşmesi ile tamamen ortadan kaldırılamaz. Her ortağın en az bir oy hakkı bulunması gerekir. Oy hakkını sınırlandıran veya kaldıran genel kurul kararları geçersizdir. Örneğin oy hakkının temsilci aracılığıyla

³³² Yıldız, Eşit İşlem İlkesi, s. 99.

³³³ Mutlak anlamda eşitlik “*şartlar, fedakarlıklar, yüklenilen sorumluluklar, yapılan katkılar aynı olmadığı halde, her bir ortağa veya pay sahibine, aynı hakkın tanınmasını veya mükellefiyetin yüklenmesini*” ifade eden genel bir hukuk ilkesidir (Merih Kemal OMAĞ, “Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi”, Hukuk Araştırmaları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Cilt:1 Sayı:1, Ocak-Nisan 1986, s. 1-8). Ancak sermaye şirketlerinde her zaman eşitlik ilkesi mutlaktır diyemeyiz. Mutlak eşitlik kural olarak şahıs şirketlerinde söz konusu olur. Çünkü şahıs şirketlerinde ortakların kişilikleri önem taşır (Omağ, Eşit İşlem İlkesi, s. 1).

³³⁴ TBB TTK Toplantıları, s. 326.

³³⁵ Oy Hakkı için bkz. İkinci Bölüm, s. 97 vd.

³³⁶ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 192.

kullanılmasını yasaklayan şirket sözleşmesi hükümleri ve genel kurul kararları batıldır. Pay sahibinin genel kurula kendisini temsil etmek üzere bir temsilci görevlendirmesi onun en doğal ortaklık hakkıdır. Bu hak sınırlandırılmaz, bertaraf edilemez. Aksi halde butlan yaptırımını ile karşılaşılacaktır.

İptal davası açma hakkı da vazgeçilemez ve bertaraf edilemez pay sahibi haklarından³³⁷. 6762 say. TTK'nin 385. maddesinin ikinci fıkrasında bu hakkın müktesep haklardan olduğu belirtilmiştir. TTK'de ise müktesep hakların neler olduğu belirtilmemiştir. Yalnızca 452. maddede müktesep ve vazgeçilmez haklar saklı kalmak üzere genel kurulun şirket sözleşmesinin bütün hükümlerini değiştirebileceği ifade edilmektedir³³⁸. *Müktesep haklar, pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları, rızaları olmaksızın değişiklik yapılamayan, genel kurul ve müdür/müdürler kurulu kararlarına tabi olmayan, genel kurula katılma, oy kullanma, iptal davası açma, kar payı alma ve tasfiye sonucuna katılma gibi pay sahipliği haklarıdır*³³⁹.

bb. Bilgi Alma ve Denetleme Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması

Bilgi alma ve inceleme hakkı, 6102 say. TTK ile gelen yeniliklerden biridir³⁴⁰. TTK'de 437. maddede bilgi alma ve inceleme hakkının kapsamı ve kullanılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiş, son fıkrada da bu hakkın limited şirket sözleşmesi ya da şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamayacağı ve sınırlandırılmayacağı belirtilmiştir.

Bilgi alma hakkı, 6762 sayılı TTK'de gerçek anlamı ile düzenlenmemiştir. Pay sahibinin genel kurul dışında bilgi alması yani inceleme hakkı teknik olarak yoktu. Bu sebeple 437. madde gerekçesine göre pay sahibine çağdaş ölçülerle örtüşen ve

³³⁷ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 194.

³³⁸ Müktesep hak, pay sahibinin rızası olmaksızın değiştirilmesi mümkün olmayan haklardır; vazgeçilemez hak ise pay sahibinin rızası olsa dahi ortadan kaldırılamaz. İptal davası açma hakkı vazgeçilemez ve geri alınmaz nitelikte bir haktır (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 194).

³³⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 162.

³⁴⁰ İsviçre hukukunda bu hak "*kontrol hakları*" (Kontrollrechte von Aktionären) olarak geçmektedir (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, 195).

kamuyu aydınlatma, kurumsal denetim ve dürüst hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bulunan kapsamlı bir bilgi alma ve inceleme hakkı tanınmıştır³⁴¹. Bilgi verme yükümü, şirketin işlerini ve bağlı şirketleri ile hukuki ve ticari ilişkilerini kapsar³⁴². Bilgi kural olarak sözlü verilir ancak yazı ile güçlendirilebilir³⁴³.

TTK'nin 437. maddesine göre pay sahibi genel kurulda müdür veya müdürler kurulu ile denetçilerden bilgi alabilecektir. Denetçinin şirket dışında yani bağımsız olması onun bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacaktır³⁴⁴. Gerekçeye göre denetçilerin bu yükümlülüğü denetçilik görevinden kaynaklanmaktadır.

TTK'nin 437. maddesinde kapsamlı bir şekilde düzenlenen bilgi alma ve inceleme hakkı, belirli olayların açıklığa kavuşturulmasını isteme amacıyla 438, f. 1'de özel denetim hakkını, m. 376, f. 1'deki şirket yönetim ve organizasyonu hakkında yazılı olarak bilgi verilmesini isteme hakkını da kapsamaktadır.

Bilgi alma ve inceleme hakkını kullanmak isteyen pay sahiplerinin çok sayıda amacı olabileceği, kimi zaman bu amaçların şirket menfaatlerini zedeleyebileceği tehlikesine ihtimal veren 437. madde, üçüncü fıkrasında "*Bilgi verilmesi, sadece istenilen bilgi verildiği takdirde şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir*" demektedir.

Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme hakları vazgeçilemez ve bertaraf edilemez. Şirket sözleşmesiyle, şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz (TTK m. 437, f. 6). Ancak m. 437, f. 3'deki şirket sırlarının veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin zarar görebileceği tehlikesi var ise ortağın bu talebi reddedilebilir. Şirket sırlarının veya korunması gereken şirket menfaatlerinin zarar görme tehlikesinin varlığı haricinde herhangi bir kararlar ya da şirket sözleşmesi ile yapılan sınırlandırma, engelleme veya bu hakkı kaldırma hükümleri batıldır.

³⁴¹ Gerekçe, TTK m. 437, s. 691.

³⁴² Gerekçe, TTK m. 437, s. 691.

³⁴³ Gerekçe, TTK m. 437, s. 692.

³⁴⁴ Gerekçe, TTK m. 437, s. 691.

Butlanın tespiti, her zaman istenebilir veya def'i yoluyla ileri sürülebilir. Herhangi bir zamanaşımı ya da hak düşürücü süre söz konusu değildir. Ancak TTK m. 437, f. 5'e göre bilgi alma ve inceleme hakkı genel kurul dışında ileri sürülmüş ve haksız olarak reddedilmiş ise pay sahibi reddi izleyen on gün içinde şirket merkezinin bulunduğu Asliye Ticaret Mahkemelerine başvurarak butlanın tespitini isteyebilir.

cc. Limited Şirketin Temel Yapısını Bozan veya Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Olan Kararları Batıldır

Limited şirketin temel yapısını bozan kararlar batıldır. Butlan hallerini düzenleyen TTK'nin 447. maddesinin birinci fıkrasının c bendinde, (kıyasen) limited şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararların batıl olacağı ifade edilmiştir.

Limited şirketin tanımına, pay sahiplerinin hakları ve borçları düzenine ve organsal yapısına aykırı kararlar temel yapıya aykırıdır³⁴⁵. Örneğin üye olmayan birine yönetimde üyelere tanınan haklardan tanınması organsal yapıya aykırı olup batıldır³⁴⁶; şirkete büyük miktarda kredi veren bir bankanın pay sahibinin sahip olduğu haklarla donatılması (genel kurula katılma gibi) kararı batıldır³⁴⁷; denetçi raporu olmadan genel kurul finansal tablo ile yıllık raporları tasdik edemeyeceğinden ve bilanço karının kullanım şekli hakkında karar veremeyeceğinden, müdür veya müdürler ile denetimi ibra edemeyeceğinden denetçi raporu olmadan alınan kararlar batıldır³⁴⁸. Dolayısıyla bu kurallara aykırı limited şirket genel kurul kararları, pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkına aykırı olduğu ve aynı zamanda anonim şirketin temel yapısını bozması sebebiyle batıl, yani hükümsüzdür³⁴⁹.

Sınırlı sorumluluk ilkesinin bir gereği olarak 6102 say. TTK'de sermayenin korunması ilkesi öngörülmüştür. Bu ilkenin öncelikli düşüncesi, şirket ortaklarının

³⁴⁵ Gerekçe, TTK m. 391, s. 619.

³⁴⁶ Gerekçe, TTK m. 391, s. 619.

³⁴⁷ Gerekçe, TTK m. 391, s. 619.

³⁴⁸ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 199.

³⁴⁹ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 199.

korunmasıdır³⁵⁰. Bu düşünceyle TTK, bazı önlemler getirmiştir. Bunlardan birisi, sermayenin korunması hükümlerine aykırılık halinde butlan yaptırımının düzenlenmiş olmasıdır.

Limited şirket genel kurulunda sermayenin korunması hükümlerine aykırı olarak alınan kararlar batıldır. Örneğin kar dağıtımının genel kurul yerine müdür veya müdürler kurulunca karara bağlanması, yedek akçe ayrılmadan kar dağıtımı, şirketin gerçekte kar elde etmediği halde kar gösterilip dağıtılmasında sermayenin korunması hükümlerine aykırılık söz konusudur ve bu yüzden alınan kararlar batıldır³⁵¹.

d. Butlanın Tespiti

Limited şirketlerde yok hükmündeki kararlarda olduğu gibi batıl bir genel kurul kararına karşı da herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın dava açılabilir. Dava, butlanın tespiti davasıdır³⁵².

TTK'nin 447. maddesinde sayılan butlan sebeplerinin dışındaki emredici hükümlere aykırı olan her şirket sözleşmesi hükmünün kesin olarak butlan müeyyidesine tabi olduğunu söylemek mümkün değildir. Dikkat edilmesi gereken husus, emredici hükümlere aykırı olan düzenlemenin niteliğinin tespiti ve ona uygun yaptırımın uygulanmasıdır³⁵³.

Butlanın tespiti davasını açmak için herhangi bir süre yoktur. Süre sınırlamasının olmaması, hakkın kötüye kullanılması ile karşı karşıya kalınması riskini de beraberinde getirmektedir. Bu duruma karşı kanunda herhangi bir önlem alınmış değildir. **Hirsch**, genel kurul kararlarının hukuki güvenliği açısından her halükarda öncelikle iptal davası açılması gerektiğini, butlan ve yokluk hallerinin ancak özel bir itiraz ve iptal davası açma hakkı vermesi gerektiğini savunmaktadır³⁵⁴. İptal davasında, genel kurul tarafından alınmış olan karar mahkeme kararı kesinleşinceye

³⁵⁰ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 38, N. 55.

³⁵¹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 201.

³⁵² **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 147; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 177.

³⁵³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 184.

³⁵⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 174.

kadar geçerli bir işlemin hukuki sonuçlarını doğuracağı için bu görüşe katılmamızın mümkün değildir. Yoklukla malul ya da batıl olan bir hukuki işleme başlangıçtan itibaren geçerlilik tanımak hukuk güvenliğini zedeleyecektir.

Hukuka aykırı bir genel kurul kararının hangi hallerde yok veya batıl sayılacağı belirlenmesi hukuk güvenliği sağlanması açısından son derece önemlidir; ayrıca ortaklık ilişkileri açısından yokluk ve butlanın süresiz olarak ileri sürülebilmesini sağlayan kamu yararının hayati önem taşıyan hukuki güvenlik ihtiyacı ile bağdaştırılması, sınırlandırılması gerekmektedir³⁵⁵. Gerçekten de birtakım sınırlamalar olmadığında, süresiz olarak yokluk ya da butlanın ileri sürülmesi tehlikeler yaratabilecektir. Güvenlik sağlama amacını aşarak güvencesiz bir ortam doğurabilecektir³⁵⁶. Hukuk güvenliğinin sağlanması için kanuna aykırı genel kurul kararlarının butlanı değil sadece iptal edilebilirlik müeyyidesine tabi olduğunun kabul edilmesi yerinde olacaktır³⁵⁷. Ayrıca ne zaman butlan, ne zaman iptal davası açılacağı hususunda uygulamada sıkıntı yaşanabileceğinden, bu konuda kanunda kesin bir sınır çizilmesi gerekmektedir.

Butlanın tespiti talebinin dinlenebilmesi için HMK' de yer alan genel dava şartları ile birlikte özel bir şartın da varlığı gerekmektedir. Bu şart, davacının kararın batıl olduğunu veya olmadığını tespit halen menfaatinin bulunması şartıdır. Tespit isteyen şahıs dava görüldüğü sırada pay sahibi ise başka bir araştırma yapmaya gerek olmaksızın talebin kabul edilmesi gerekmektedir; çünkü her karar pay sahiplerinin çıkarlarını etkilemektedir³⁵⁸.

Butlan talebi sonrası Mahkemece *red* karar verilirse kesin hüküm yalnızca davanın tarafları arasında bağlayıcı olur. Bir başkası aynı karar aleyhine aynı veya değişik sebeplerle dava açabilecektir. Mahkeme, *davanın kabulüne* karar verirse yani kararın batıl olduğu tespit edilirse bu karar bütün pay sahipleri ile organlar ve üçüncü

³⁵⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 2.

³⁵⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 2; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 181.

³⁵⁷ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 181.

³⁵⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 148.

kişiler için de bağlayıcı olacaktır³⁵⁹. Butlan tespit edildiğinde artık bu kesin hüküm olup başka bir davada kim ileri sürerse sürsün kesin hüküm ile karşılaşacaktır.

3. İptal Edilebilirlik

a. Genel Olarak

İptal edilebilirlikte bir taraftan hukuki işlemin geçerliliğini etkileyen sakatlığı gidererek hukuki ilişkiyi geçerli hale getirmek, diğer taraftan sakatlık yüzünden hukuki ilişkiyi kesin olarak hükümsüzleştirmek imkanı söz konusudur³⁶⁰.

Limited şirket genel kurul kararlarının hükümsüzlük hallerinden iptal edilebilirlik, TTK'nin 445 ve 446. maddelerinde sebepleri ve ileri sürülebilmeleri açısından ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Limited şirket genel kurul kararlarının iptal edilebilirlik yaptırımını hakkında da anonim şirket genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğine ilişkin bu hükümler uygulanacaktır (TTK m. 622).

Kanunun anonim şirket genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğini ve butlanını düzenleyen 445 ila 451. maddelerinin sistematigi bozuktur. İptal edilebilirliğe ilişkin hükümlerin bütünlüğü, araya butlan hükümleri konulmasıyla bozulmuştur. İptal ve butlan davaları hakkında 448. maddede “*Çeşitli Hükümler*” başlığı altında söz edilmiştir.

TTK'nin 445. maddesi “... *kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler*” demektedir.

Maddeden de anlaşılacağı üzere limited şirket genel kurul kararının geçersizlik hali baştan itibaren sakatlık doğurmayacak nitelikte ve ancak belirli süre içerisinde

³⁵⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 153.

³⁶⁰ Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 139.

ileri sürülebilecek ise iptal yaptırımından söz edilir³⁶¹. Bir kararın meydana gelmesinde kanunun veya şirket sözleşmesinin herhalde dikkate alınması gereken hükümlerine (ve dürüstlük kurallarına) kasten veya ihmal sonucu riayet edilmemişse böyle bir karar iptal edilebilir bir karardır³⁶².

İptal edilebilirlikte, butlandan farklı olarak dava açma süresi, dava açma şartları, dava açmaya hakkı olanlar vs. birtakım farklılıklar vardır. Bu yüzden özel bir rejime tabidir. Hâkim kendiliğinden konuyu incelemeyi, iptal davası yolu ile mahkemeye götürülmesi lazımdır³⁶³. Ortaklar genel kurul kararı, yasa ve sözleşmeye aykırı olsa dahi bu kararın iptali istenmedikçe tüm ortakları bağlar³⁶⁴. Genel kurul kararlarının geçerli olduğunun tespiti davasının açılmayacağını da ayrıca belirtmek gerekir³⁶⁵.

İptal hakkı yenilik doğuran bir haktır³⁶⁶. Yenilik doğuran hak, bir kimse tarafından kullanıldığında yeni bir hukuki ilişki doğuran ya da bir hukuki ilişkiyi tamamıyla ortadan kaldıran yahut mevcut hukuki ilişkiyi değiştiren türden bir haktır³⁶⁷. Ayrıca iptal davası açma hakkının kazanılmış haklardandır³⁶⁸. Bu yüzden

³⁶¹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 20; **Bilgili/Demirkapı**, 6102, s. 190.

³⁶² **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 298 (Örneğin oya iştirak etmemesi gereken bir pay sahibinin oya iştirak etmesi; oya iştirak hakkına haiz olan bir ortağın bundan yasaklanması; medeni hakları kullanma ehliyeti olmayan bir hissedarın oy kullanması; toplantı ve karar yetersayılarında hesap hataları hallerinin iptali kabildir).

³⁶³ Genel kurul kararlarının iptali ilk olarak 1926 tarih, 865 sayılı mülga TTK'nin 381-384. maddelerinde düzenlenmişti. Bu hükümler dil ve ifade değişiklikleriyle 1956 tarih, 6762 sayılı TTK'nin 381-384. maddelerine aktarılmıştı. 6102 say. TTK limited şirket genel kurul kararlarının iptalini 622. maddede düzenlemiştir. İptal sebeplerine ilişkin olarak 6102 say. yeni TTK'nin 6762 say. TTK'den farkı yoktur. 6762 say. TTK'de limited şirket genel kurul kararlarının iptali konusunda anonim şirkete ilişkin hükümlerin uygulanacağı 536. maddede. 381. madde anonim şirketler için iptal müessesini düzenliyordu. 6102 say. TTK ile de aynı hüküm korunmuştur. Limited şirket genel kurul kararlarının iptali konusunda anonim şirkete ilişkin hükümler kıyasen uygulanacaktır. 6762 say. TTK m. 536'da "*Anonim şirketin umumi heyet toplantılarına ait hükümler, ortaklarının sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerin umumi heyet toplantıları hakkında da tatbik olunur*" demektedir. 6102 say. TTK'nin 622. maddesinde ise "*Bu Kanunun anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümleri kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır*" demektedir. Kıyasta yasanın temel düşünce yapısı incelenir ancak somut olayın özelliklerine uyan aslında başka bir olaya uygulanan kural örnek alınarak uygulanır (**Aydın Aybay, Rona Aybay, Hukuka Giriş**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Bası, Aybay Yayınları, İstanbul, 2002, s. 271). Bu halde, yasada somut olaya doğrudan uygulanacak bir hukuk kuralı yoktur ama onun benzeri olaylara uygulanacak kural ya da kuralları vardır. Bu kuralların amaçlarının incelenmesi ve özellikle bunların konusunu oluşturan çıkarlar dengesinin değerlendirilmesi, bunlardaki temel çözümün hakkında kural olmayan somut olay için de geçerli olduğu sonucunu verir ki bu da kıyastır (**Aybay/Aybay**, Hukuka Giriş, s. 270).

³⁶⁴ Y. TD, 14.10.1970 T. ve 1970/804E., 1970/3638K. say. kararı (**Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1543).

³⁶⁵ Y. 11. HD, 17.11.1988 T. ve 1988/3919E., 1988/6845K. say. kararı (**Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1553).

³⁶⁶ **Tuhr**, Borçlar Hukuku, s. 226.

³⁶⁷ **Tekinay**, Borçlar Hukuku, s. 21.

(TTK m. 452) rızaları olmadan bu hak ortakların ellerinden alınamaz; bu haktan peşinen feragat de hüküm ifade etmez³⁶⁹.

b. Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının İptal Sebepleri

Limited şirket genel kurul kararlarının genel iptal sebepleri TTK'nin 445. maddesinde düzenlenmiştir. 445. maddeye göre, genel kurul kararlarının iptali;

- Kanuna,
 - Şirket sözleşmesine veya
 - Dürüstlük kuralına aykırılık (TMK m. 2)
- nedenlerinden dolayı mahkemeden talep edilebilir.

İptal davasının söz konusu olabilmesi için ortada bir genel kurul kararının varlığı gereklidir³⁷⁰. Müdür veya müdürler kurulu kararlarının bu madde anlamında iptali mümkün değildir³⁷¹. Öğretide azınlık kararlarının genel kurul kararları gibi etki yaptığı, bu sebeple bu kararların da iptalinin istenebileceği savunulmaktadır³⁷². Ancak bu görüş kabul edilemez. Çünkü azınlığa tanınan ve azınlık iradesinin genel kurul kararı gibi ortaklığı bağlayıcı etki yapmasını sağlayan hakların yasa ve şirket sözleşmesinden doğan haklarını korumaları için tanınmış haklar olmasıdır. Bu yüzden bu hakların kullanılmasına karşı iptal davası açılamaz³⁷³.

³⁶⁸ **Haydar Arseven**, “Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarına Karşı Kötüniyetle Açılan İptal Davasının Müeyyideleri, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978, s. 282.

³⁶⁹ **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s 155.

³⁷⁰ Y. 11. HD, 28.5.1986 T. ve 1986/1503E., 198686/3243K. say. kararı (Palmiye, E.T., 11.10.2012).

³⁷¹ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 152; ancak müdür veya müdürler kurulu kararlarının bu anlamda iptal edilip edilemeyeceği hususu doktrinde tartışmalıdır. **Moroğlu**'na göre her hukuki işlem gibi müdür veya müdürler kurulu kararları da meydana gelişi ve/veya içeriği bakımından hukuka aykırı olabilir, genel hükümlere göre kararın yokluğunu veya butlanını ileri sürebilirler; ortaklık tüzel kişiliği aleyhine tazminat davası ve diğer eda davalarını açabilirler. Ancak genel hükümlere göre eda davası açılabilmesi ve bu arada müdür veya müdürler kurulu kararlarının iptalinin dava edilebilmesi için davalıların kişisel çıkarlarının doğrudan ihlal edilmiş olması gerekmektedir (**Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 182).

³⁷² **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 153; **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 172.

³⁷³ **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, s. 153.

aa. Kanuna Aykırılık

Limited şirket genel kurulunda kanuna aykırı olarak alınan genel kurul kararları iptal yaptırımıyla karşı karşıya kalabilmektedir. Kanuna aykırılıktan, yokluk ve butlan halleri dışındaki hükümlere aykırılık anlaşılmaktadır³⁷⁴. Çünkü iptal davası, hukuken mevcut ve geçerli, ancak sakat doğmuş olan bir genel kurul kararına karşı açılabilir³⁷⁵. Hangi durumlarda kararın batıl, hangi durumlarda yok ya da iptal edilebilir olduğu konusunda kesin bir ayırım yapılamamaktadır. Bu durum somut olayın özelliklerine göre değişiklik gösterecektir. Ancak batıl olan kararlar sınırlı bir şekilde tespit edildikten sonra bunlar dışında kalanların iptal edilebilir olduğunun kabulü gerekmektedir³⁷⁶.

Emredici kanun hükümleri, öze ilişkin emredici hukuk kuralları ve kurucu-şekli nitelikteki emredici hukuk kuralları olarak iki sınıfa ayrılmaktadır. Öze ilişkin olan emredici hukuk kuralları hukuki işlemin unsurlarını oluşturan, onun mevcudiyeti şartlarını belirleyen kurucu şekli nitelikteki hükümlerdir³⁷⁷. Öze ilişkin emredici hukuk kurallarına aykırılık halinde hukuki işlem şeklen mevcut ve meydana gelmiş olmakla birlikte hüküm ve sonuçlarını başlangıçtan itibaren hiç kimseye karşı doğurmazlar. Kurucu-şekli nitelikteki emredici kanun hükümlerine aykırılık halinde ise kurucu unsurların eksikliği sebebiyle hukuki işlem şeklen meydana gelmemektedir³⁷⁸. İsviçre ve Alman hukuklarında öze ilişkin emredici hukuk kurallarına aykırılık halinde mutlak butlandan (Nichtigkeit); kurucu-şeki nitelikteki hukuk kurallarına aykırılık halinde hukuki işlemin yokluğundan (Nichtexistenz) söz edilmektedir. İptal davası açılabilmesi için kanuna aykırılığın yokluk veya butlan hallerinden birine girmemesi gerekmektedir.

Kanuna aykırılıktan sadece TTK'ye aykırı kararların anlaşılması gerekir; kanuna aykırılık, yürürlükteki tüm kanun hükümlerine aykırılığı kapsar³⁷⁹. Kanuna

³⁷⁴ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 733; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 215; **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 238.

³⁷⁵ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 215.

³⁷⁶ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 733.

³⁷⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 25.

³⁷⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 26.

³⁷⁹ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 733; **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 214.

aykırılık kavramı, şirket sözleşmesi ve kural olarak tüzük, yönetmelik, kararname, tebliğ vs. hükümlerin haricindeki diğer bütün objektif hukuk kurallarına aykırılığı kapsar³⁸⁰. Söz konusu kanunun usule veya esasa ilişkin olması fark etmez³⁸¹. Her iki kanuna aykırılık da iptal yaptırımını ile karşı karşıya kalabilmektedir.

İptal davası, kanunda öngörülen usul ve şekillere aykırı alınan genel kurul kararlarına karşı açılabilceği gibi kanunda açıkça yazılı olmayan ancak limited şirketlerin temel özelliklerine, özellikle ortaklar arasındaki eşitlik ilkesine (yasada kabul edilen istisnalar dışında) aykırı olan genel kurul kararlarına karşı da açılabilir³⁸².

Örnekler vermek gerekirse, toplantı tutanağı TTK'de belirlenen usule göre düzenlenmelidir; tutanakta yazı hatası varsa, örneğin yapılan bir teklif reddedildiği halde kabul edilmiş halde zapta geçmiş ise böyle bir karar hukuken mevcut olmakla birlikte iptali kabil bir karardır³⁸³. Rüçhan hakkının kullanılmasında pay sahipleri arasında eşitsizlik olması hallerinde genel kurul tarafından verilen kararların iptali mahkemeden talep edilebilir³⁸⁴.

bb. Limited Şirket Sözleşmesine Aykırılık

Genel kurul kararının şirket sözleşmesi hükümlerine aykırı olması da iptal edilebilirliğe neden olmaktadır (TTK m. 445). Şirket sözleşmesi, emredici hükümlere aykırı olmayan özel hükümlerden; yedek veya yorumlayıcı kanun hükümlerinin kısmen veya tamamen aksini öngören hükümlerden; emredici nitelikte olan kanun hükümlerini kanun koyucunun amacına uygun olarak daha da ağırlaştırılan hükümlerden; ihlali şirket sözleşmesine aykırılık nedeniyle iptale yol açmayıp sadece ilgililerin tazmin sorumluluğuna yol açan hükümlerden; ve emredici ya da emredici olmayan kanun hükümlerini aynen tekrar eden hükümlerden oluşmaktadır³⁸⁵. Limited

³⁸⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 184.

³⁸¹ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 733.

³⁸² Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 733; Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 216.

³⁸³ Hirsch, Ticaret Hukuku, s. 290.

³⁸⁴ Pulaşlı, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, §22, N. 216.

³⁸⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 187.

şirket sözleşmesine aykırılık denilince, şirket sözleşmesinin çeşitli açılardan her türlü hükmüne aykırılığın anlaşılması gerekmektedir³⁸⁶.

Şirket sözleşmesi ile düzenlenebilen konulara sözleşmede yer verilmesi halinde, öncelikle şirket sözleşmesi hükümleri bağlayıcı olmaktadır³⁸⁷.

Limited şirket genel kurulu, şirket sözleşmesinde yer alan bir kurala aykırı karar alması durumunda iptal edilebilirlik yaptırımını ile karşı karşıya kalabilir. Bir konu şirket sözleşmesinde düzenlenmiş ancak genel kurul karar alırken, kanuna uygun fakat şirket sözleşmesindeki düzenlemeye aykırı bir karar almışsa bu genel kurul kararının iptali istenebilir. Çünkü şirket sözleşmesinin öncelikle uygulanması gerekmektedir³⁸⁸. Ancak belirtmek gerekir ki her şirket sözleşmesi hükmüne aykırılık iptal sebebi olmayıp öncelikle butlan ya da yokluk sebebi araştırılmalıdır. Örneğin mutlak ya da nisbi emredici hükümlerin şirket sözleşmesi ile kısmen ya da tamamen değiştirilmesi halinde şirket sözleşmesi hükümleri batıldır³⁸⁹. Batıl ya da yok olan bir şirket sözleşmesine aykırılık iptal nedeni değildir.

Şirket sözleşmesine, kanunların emredici hükümleri aynen konulmuşsa ya da şirket sözleşmesinde yer verilen hüküm özü itibarıyla emredici hükümle aynı anlama geliyorsa bu hükümlere aykırılık, kanun hükmüne aykırılık kapsamında değerlendirilmelidir³⁹⁰.

Şirket sözleşmesinde kanunun emredici hükümlerine aykırılık var ise ki şirket kuruluşta ve sonradan birçok denetimden geçtiği için bu genellikle olmaz, bu durumda şirket sözleşmesi hükümlerinin iptal edilebilirliğinden değil batıl olduğundan bahsedilir³⁹¹.

³⁸⁶ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 734.

³⁸⁷ Y. 11. HD, 07.11.2002 T. ve 2002/6988E., 2002/10119K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

³⁸⁸ Y. 11. HD, 10.7.1973 T. ve 1973/2105E., 1973/3203K. say. kararı: “Ortaklık sözleşmesinde karın belirli bir oranda dağıtılması ilkesi benimsenmiştir. Karın dağıtılmaması kararı, anasözleşme ve yasaya aykırıdır” (Eriş, Açıklamalı-İçtihatlı TTK, s. 1543).

³⁸⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 187.

³⁹⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 188.

³⁹¹ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 734.

Şirket sözleşmesinin ihlalinin her halinde her zaman karar iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşı karşıyadır diyemeyiz. Kimi hallerde karar, yokluk veya butlan yaptırımıyla da karşı karşıya kalabilmektedir. Örneğin Yargıtay bir kararında “... *Anasözleşme, ortaklar arasında yapılmış bir sözleşme niteliğinde olup, uyulması zorunlu bulunduğundan, gerekli, karar nisabını taşımayan kararlar iptali kabil değil, yoklukla sakat kararlardır. Mahkemece bu husus gözden kaçırılarak, ana sözleşmenin emredici hükmüne aykırı olarak karar verilmesi hatalı olmuştur. Bu durumda mahkemece yapılacak iş; ana sözleşme ile ağırlaştırılmış karar nisabının uyulmasının zorunlu ve bu hükme uymamanın müeyyidesinin de yokluk olduğu kabul edilerek, davacı isteminin yeniden değerlendirilmesi ve oluşacak sonucuna göre bir karar vermekten ibarettir...*” demektedir³⁹².

Kararların geçerli olmasında davete ve toplantıya ilişkin şekil şartlarına riayet edilmesi kadar zabıtların da kanuna ve şirket sözleşmesine uygun bir şekilde tutulması da rol oynar³⁹³. Örneğin şirket sözleşmesinde müdürler kurulu üye sayısı için bir tavan oluşturulmuşsa, genel kurulda yapılan seçimde bu tavanın aşılması gerekir. Aksi halde genel kurul kararlarının iptali dava edilebilir³⁹⁴.

cc. Dürüstlük Kurallarına Aykırılık

Bir genel kurul kararı, kanun ve sözleşme hükümlerine uygun olsa dahi, objektif iyiniyet kurallarına aykırı düştüğü takdirde iptal edilebilecektir (TTK m. 445).

Dürüstlük kuralları, M.K. m. 2 anlamında dürüstlük kuralıdır. M.K. m. 2 “*Herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz*” demektedir. Bu kural, genel olarak bir topluluk içerisindeki kişilerin birbirleri ile olan ilişkilerinde nasıl davranacaklarını göstermekte, bu kişilere bu ilkenin gösterdiği

³⁹² Y. 11 HD, 01.10.2001 T. ve 2001/7442E., 2001/7269K. say. kararı (www. yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

³⁹³ **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 144.

³⁹⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 218.

şekilde davranma yükümlülüğü getirmektedir³⁹⁵. Bu hüküm açıkça “*güvenin korunması ilkesi*”ni ortaya çıkarmaktadır³⁹⁶. Güvenin korunması ilkesi, herkesin haklarını kullanmada ve yükümlülüklerine uymada sadakat ve güvene uygun davranması gerektiğini ifade etmektedir³⁹⁷. Dürüst davranma yükümlülüğü, insanların başkalarıyla olan ilişkilerinde onların güvenini sarsmayacak şekilde namuslu, iyiniyetle, içten davranma gereğidir³⁹⁸. Bu hüküm, genel kurul kararlarında da uygulanan temel bir hukuk kuralıdır.

Dürüstlük kuralları herhangi bir makam tarafından konulmuş yazılı kurallar değildir. Bunlar toplumdaki dürüst, namuslu ve orta zekalı kişilerin ahlak, dürüstlük ev karşılıklı güven esaslarına uygun olan sürekli davranışları sonucunda oluşan ve toplum tarafından da toplumun çıkarlarına ve iş hayatı gereklerine uygun görülerek benimsenen kuralların tümüdür³⁹⁹.

Genel bir iptal sebebi olan dürüstlük kuralına aykırı kararlar, çoğu zaman ortaklardan bazılarının yetkilerini kötüye kullanması sonucu, şirket menfaati gerekmediği halde yapılan işlemlerden kaynaklanır⁴⁰⁰. Ortaklar arasındaki eşitlik ilkesinin ihlali, çoğunluk tarafından azınlık aleyhine kararlar alınması, şirket menfaatine aykırı kararlar alınması, üçüncü kişilerin ortaklık dışı özel menfaatleri yararına oy kullanılması objektif iyiniyet kurallarına aykırı sayılmaktadır⁴⁰¹. Şayet limited şirket genel kurulunun almış olduğu karar, şirketin amaç ve önemli çıkarı gerektirmediği halde çoğunluk pay sahiplerinin kişisel çıkarları için alınmışsa öncelikle dürüstlük kuralına aykırı bir karardır ve iptal edilebilmektedir⁴⁰².

Dürüstlük kuralına aykırılık 6762 say. TTK m. 381’de “*afaki iyiniyet kurallarına aykırılık*” şeklinde açıkça iptal edilebilirlik nedenleri arasında sayılmakta idi. 6102

³⁹⁵ Zevkliler/Havutçu/Gürpınar, Medeni Hukuk, s. 66.

³⁹⁶ Rona Serozan, Medeni Hukuk Genel Bölüm, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2005, s. 211.

³⁹⁷ Serozan, Medeni Hukuk, s. 211.

³⁹⁸ Zevkliler/Havutçu/Gürpınar, Medeni Hukuk, s. 66; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 220.

³⁹⁹ Turgut Akıntürk, Medeni Hukuk, Genişletilmiş Dokuzuncu bası, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıttım A.Ş., Nisan 2003, s. 91.

⁴⁰⁰ Yıldız, Limited Şirketler, s. 239.

⁴⁰¹ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 735; Yıldız, Limited Şirketler, s. 239.

⁴⁰² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 193.

say. TTK m. 445, dürüstlük kuralına aykırılık olarak aynı anlamda varlığını sürdürmektedir.

TTK m. 445'te 6762 say. TTK m. 381'de de olduğu gibi kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kurallarına aykırı limited şirket genel kurul kararlarının iptali için karar ile aykırılık arasında illiyet bağı açıkça şart koşulmamıştır. Bu yüzden iptal davasını açan davacı alınmış olan genel kurul kararının sadece kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kuralına aykırılığını kanıtlaması yeterlidir. Bu aykırılığın iptali dava edilen kararın alınmasına neden olduğunu ispatlamasına gerek yoktur⁴⁰³. Buna karşılık davalı limited şirket tüzel kişiliğinin, kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına aykırılığın, kararın alınmasında etkili olmadığını savunarak kararın iptalini önleyebilme yetkileri de bulunmaktadır⁴⁰⁴.

c. İptal Davası

aa. Genel Olarak

Bir limited şirket genel kurul kararının kanuna, şirket sözleşmesine, dürüstlük kuralına aykırılığı sebebiyle iptal edilebilir olduğu yalnızca TTK m. 445 vd. maddeleri hükümlerine göre açılacak bir dava ile ileri sürülebilir. Bu dava iptal davasıdır.

İptal davası, yenilik doğurucu bir eda davasıdır⁴⁰⁵. Bu dava ile bir genel kurul kararının geçersiz olduğu hükme bağlanmaktadır. Tespit davası açıldığı takdirde bu dava dinlenmez.

⁴⁰³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 199.

⁴⁰⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 199.

⁴⁰⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 205.

bb. Davacılar

TTK’de iptal davası açabilecek kişiler 446. maddede düzenlenmiştir. Limited şirketlere kıyasen bu hüküm uygulanacaktır (TTK m. 622). Buna göre iptal davası açabilecek olan kişiler şunlardır:

- Pay sahipleri,
- Müdürler kurulu,
- Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna neden olacaksa müdürler kurulu üyelerinden her biri.

Denetçilere 6762 say. TTK’de de iptal davası dava açma hakkı tanınmakta idi. 6102 say. TTK’de denetçilerin dava açma hakları da bulunmamaktadır.

Kanunda sayılanlardan başka, genel kurulda oy hakkını intifa hakkı sahibi kullandığı için intifa hakkı sahibinin de iptal davası açma hakkı vardır.

aaa. Pay Sahipleri

Limited şirket genel kurul kararlarının iptalini kural olarak tüm pay sahipleri talep edebilir. İptal davasını açabilmek için, davanın ikame edildiği anda davacının pay sahibi sıfatını taşıyor olması ve bu sıfatı dava süresince devam ettirmesi gerekmektedir⁴⁰⁶.

İptal davası açma hakkının kaldırılması veya daraltılmasını öngören bir limited şirket sözleşmesi hükmü veya bir genel kurul kararı butlan yaptırımıyla karşı karşıya kalacaktır⁴⁰⁷. Ayrıca iptal davası açma hakkı şirket sözleşmesi ile herhangi bir koşula bağlanamayacaktır⁴⁰⁸.

⁴⁰⁶ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar, N. 738; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 212.

⁴⁰⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 212.

⁴⁰⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 212.

İptal davası açma hakkı olanlar TTK m. 446'da belirtilmektedir. TTK 446. madde, iptal davası açma hakkını ortakları ikili bir ayrıma tabi tutmuştur:

1. Sadece genel kurul toplantısında hazır bulunan ortakların iptal davası açabilmeleri için genel kurul kararına olumsuz oy vermiş olmaları ve bu muhalefetlerini toplantı tutanağına geçirtmeleri zorunludur.

2. Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun veya olmasın her ortak;

- a) Çağrının usulüne göre yapılmaması,
- b) Gündemin gereği gibi ilan edilmemesi,
- c) Genel kurula katılmaya yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullanmaları,
- d) Veya genel kurula katılmasına ve oy hakkının kullanılmasına haksız olarak izin verilmemesi

hallerinde bu aykırılığın ya da aykırılıkların genel kurul kararlarının alınmasında etkili olduğunu ileri sürerek iptal davası açabilirler.

aaaa. Toplantıya Katılan Pay Sahipleri

Limited şirket genel kurul toplantısına katılan pay sahiplerinin iptal davası açabilmesi için alınmış olan karara muhalif kalmış ve bunun tutanağa yazdırılmış olması gerekmektedir (TTK m. 446).

TTK 446. maddede aranan muhalefetin, görüşmeler sırasında ve gündeme ilişkin olarak değil, özellikle oylama sırasında ve oylama sonucuna ilişkin olarak yapılması gerekmektedir⁴⁰⁹. Yargıtay'ın 2004 tarihli yayımlanmamış bir kararına göre bu dava koşulunu yerine getirmeyen davacının davasının, dava şartı yokluğu nedeniyle

⁴⁰⁹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 234.

reddedilmesi gerekir⁴¹⁰. Görüşmeler sırasında pay sahibinin gündem maddeleri hakkında muhalif olduğunu söylemesi bu dava şartını oluşturmaz. Önemli olan muhalefetin oylama sırasında ve oylama sonucuna ilişkin olmasıdır⁴¹¹.

Karara muhalif kalan pay sahibinin muhalif olduğunu toplantı tutanağına yazdırmış olması yeterlidir⁴¹². Ayrıca tutanağı imzalamasına gerek yoktur⁴¹³.

Tutanaktaki muhalefetin gerekçeli olması şart değildir; çünkü bu durum mahkemede iptal davası görüldüğü sırada tartışılıp karara bağlanacaktır⁴¹⁴. Ayrıca gerekçe belirtilmesine gerek yoktur. Ayrıca pay sahibinin “*karara muhalifim*” demesi yeterli olmayıp muhalif olduğunu belirttiği karara olumsuz oy vermiş olması gerekmektedir⁴¹⁵. Pay sahibinin ne yönde oy kullandığı tutanaktan anlaşılmıyorsa karara muhalefetin tutanağa geçirilmiş olması olumsuz oy verdiğine yeterli delil olarak kabul edilmektedir⁴¹⁶. Pay sahibi, karara muhalif kaldığını tutanağa geçirtmiş olmasına rağmen bunun tersine karara olumlu oy vermiş ve bu durum tespit edilmiş ise muhalefetinden vazgeçtiğinin kabul edilmesi gerekir; ancak bu durum pay sahibinin dava açmasını güçleştireceğinden ve bu durumun araştırılmasının gereksizliğinden genellikle kabul edilmemektedir⁴¹⁷.

Pay sahibi, genel kurul toplantısında hazır bulunmuş ve karara muhalif kalmış ancak muhalefetini zapta geçirtmesine mani olunmuşsa pay sahibine durumunu ispat etmek şartıyla dava açma hakkı tanınmalıdır⁴¹⁸. Yine sebepsiz ve haksız olarak oyunu kullanmaktan men edilenlerinde iptal davası açma hakları vardır⁴¹⁹. Ayrıca

⁴¹⁰ Y. 11. HD, 13.12.2004 T. ve 2004/2977E., 2004/12203K. say. kararı (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 234).

⁴¹¹ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 235.

⁴¹² Y. 11. HD, 20.11.2001 T. ve 2001/6860E., 2001/9182K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

⁴¹³ Y. 11. HD, 22.01.1991 T. ve 1991/5251E., 1991/85K. say. kararı (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 234’ten naklen).

⁴¹⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 235.

⁴¹⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 220.

⁴¹⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 222.

⁴¹⁷ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 235.

⁴¹⁸ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 299; **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)**, Ortaklıklar, N. 739.

⁴¹⁹ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 299.

genel kurul toplantısına katılan ancak oy verme sırasında iradesi fesada uğratılanlarında dava açma hakları bulunmaktadır⁴²⁰.

bbbb. Toplantıya Katılan veya Katılmayan Pay Sahipleri

Toplantıda hazır bulunan veya bulunmayan pay sahipleri aşağıda belirttiğimiz sebeplerle ve bu sebeplerin genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu da ileri sürerek iptal davası açabilirler⁴²¹ (6102 say. TTK m. 446).

Davetin Usulsüz Olması: Limited şirket genel kurul toplantısına çağrının usulsüz yapılması 6102 say. TTK'nin 446. maddesinde genel kurul kararlarının iptal sebepleri arasında sayılmaktadır. Genel kurul toplantısına davetin usulsüz olması, gündemin, davete ilişkin ilanda ve iadeli taahhütlü mektuplarda yer almamış ve ilanın TTSG' de, şirketin internet sitesinde ve şirket sözleşmesinde öngörülen diğer ilan vasıtalarındaki şekilde yapılmamış olmasıdır⁴²². Bu gibi hallerde genel kurul tarafından alınan kararların iptalinin istenmesi mümkündür. Ancak 416. maddedeki “*çağrısız genel kurul*” halinde, yani davetin usulüne göre yapılmamış olmasına rağmen pay sahipleri toplantıda hazır bulunmuş ve hiçbiri toplanıp karar alınmasına itiraz etmemişse davetin usulsüz olmaması sebebi ile iptal davası açılmamaktadır⁴²³.

Davetin usulsüz olması başlı başına bir iptal sebebi olmayıp kanuna, şirket sözleşmesine, dürüstlük kurallarına aykırılığın da iddia ve ispat edilmesi gerekmektedir⁴²⁴. Nitekim Yargıtay'ın 1994 tarihli bir kararında açıkça “... *Davalı kooperatifin 10.4.1993 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısı için ortağa*

⁴²⁰ **Hirsch**, Ticaret Hukuku, s. 299.

⁴²¹ “... *bu sebeplerin genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu da ileri sürerek iptal davası açabilirler...*” ifadesi bir yeniliktir. Eski düzende yalnızca genel kurula yetkisiz katılan kişilerin bulunduğu iddiası bakımından kararın alınmasında etkili olma şartı öngörülmüştü.

⁴²² **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 237.

⁴²³ Pay sahibi toplantıya davet edilmiş ancak bu davet usulü dairesinde yapılmamışsa bu durumda 6762 say. TTK m. 381'de de açıkça “... *toplantıya davetin usulü dairesinde yapılmadığını iddia eden pay sahipleri...*” dediği için pay sahibine iptal davası açma hakkını tanımak gerekirdi. Kanunun açık hükmü karşısında bu durumda davetin usulü dairesinde yapılmamış olmasının iptal sebebi olduğunun kabulü gerekir ve bize göre burada çağrı yapılmamasının hata ile olup olmaması ve ortak katılsaydı dahi sonucun değişip değişmeyecek olması iptal davası açılmasını engellememesi gerekir. Ortağın tazminat davası açma hakkı ise her zaman mevcuttur.

⁴²⁴ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 237.

davetiye gönderilmediği anlaşılmaktadır. Toplantıya çağrı usulsüz olduğuna göre, davacının dava açma hakkı vardır. Ancak karar yasa, anasözleşme ve iyiniyet kurallarına aykırı olmadıkça iptaline karar verilemez. Bu davada genel kurul kararlarının yasa, anasözleşme ve iyiniyet kurallarına aykırılığı iddia ve ispat edilmediğine göre sırf toplantıya çağrının usulüne uygun yapılmadığı gerekçesiyle genel kurulun iptaline karar verilmesi doğru görülmemiştir ...” demektedir⁴²⁵.

Gündemin Gereği Gibi İlan Edilmemiş Olması: Limited şirket genel kurul toplantılarında gündem önceden belirlenir ve toplantıda buna ilişkin maddeler görüşülür⁴²⁶. Gündem önceden gereği gibi ilan edilmez ise pay sahiplerinin menfaatleri zedelenebilmektedir. Çünkü gündemde yer alan konulara göre toplantıya katılım sağlanacaktır. 6102 say. TTK'nin 446. maddesine göre gündem gereği gibi ilan edilmemiş ise pay sahibi toplantıya katılsa da katılmasa da iptal davası açılabilir.

Gündemin gereği gibi ilan ve pay sahiplerine gereği gibi tebliğ edilmiş sayılması için öncelikle gündemin davete ilişkin ilanlarda ve iadeli taahhütlü mektuplarda yer alması, TTSG ile limited şirket sözleşmesinde öngörülmüş olan diğer ilan vasıtalarında bu şekilde ilan edilmesi gerekmektedir. Davet ile gündemin ayrı gazetelerde veya ayrı zamanlarda yahut aynı gazetede ve aynı tarihte olsa bile ayrı yerlerde ilan edilmeleri durumunda gündemin gereği gibi ilan edilmediği kabul edilmelidir⁴²⁷.

Yetkisiz Kişilerin Genel Kurula Katılması: Limited şirket genel kuruluna katılmaya hakkı olmadığı halde yetkisiz kişilerin bir şekilde toplantıya katılmış ve oy kullanmış olması halinde 6102 say. TTK'nin 446. maddesine göre bu durum toplantıya katılan veya katılmayan her pay sahibi için bir iptal sebebidir. Ancak genel kurula yetkisiz katılma tek başına bir iptal sebebi olmayıp ayrıca oyların sayı

⁴²⁵ Y. 11. HD, 02.05.1994 T. ve 1993/7311E., 1994/3733K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012); aynı yönde Y. 11. HD, 19.09.1994 T. ve 1994/2466E., 1994/6567K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012); aynı yönde Y. 11. HD, 14.12.2001 T. ve 2002/2581E., 2002/5385K. say. kararı (www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012).

⁴²⁶ Gündem için bkz. İkinci Bölüm, s. 76 vd.

⁴²⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 230.

itibarıyla kararın alınmasında etkili olup olmadığı da araştırılmaktadır⁴²⁸. Yani yetkisiz kişilerin toplantıya katımlı olmasaydı da şirket sözleşmesindeki ve kanundaki nisaplara uygun bir şekilde karar alınabilecek idiyse ve bu durum şirket tarafından ispat edilirse karar iptal edilemez⁴²⁹.

Genel Kurula Katılımın ve Oy Hakkının Kullanılmasının Haksız Olarak Engellenmesi: Ortakların, ortak olmaktan doğan idari ve mali nitelikteki haklarını kullanmak üzere bir araya gelmeleri genel kurulu oluşturmaktadır⁴³⁰. Genel kurul toplantısına katılma, bütün ortaklar bakımından mutlak nitelikte bir ortaklık hakkıdır. Genel kurula pay sahipleri katılmaktadır. Genel kurul esasında, “*pay sahipleri genel kurulu*” dur⁴³¹. Genel kurula katılma hakkı açısından bir veya birden fazla paya sahip olmanın herhangi bir farkı yoktur. Ortağın genel kurula katılma hakkını kimse hiçbir şekilde engelleyemez. Sözleşme ile ya da herhangi bir kararla ortağın genel kurula katılma hakkı elinden alınamaz. Oydan yoksunluk hallerinde dahi pay sahipleri genel kurula katılabilmektedir⁴³².

Ortakların genel kurula katılımı ve oy kullanması haksız olarak engellenmişse, 446. madde alınmış olan genel kurul kararına karşı iptal davası açılabileceği belirtilmektedir. TTK m. 446, f. 1, b’de “*Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri...*” nin iptal davası açabileceği ifade edilmiştir. Pay sahibinin oy kullanmasına haksız olarak izin verilmemesi varsayımında, pay sahibinin toplantıya katılması gerekmektedir. Bu kişiler alınan kararlar, muhalefet ettiklerini tutanağa geçirtmek durumundadırlar.

⁴²⁸ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 249.

⁴²⁹ TD, 13.12.1973 T. ve 1973/75E., 1973/487K. say. kararı (**Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 249).

⁴³⁰ **Çevik**, Uygulamada Şirketler, s. 629.

⁴³¹ **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar, s. 168.

⁴³² **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 220.

Pay sahibinin genel kurula haksız olarak katılımının engellenmesi durumuna örnek olarak genel kurula katılmaması için pay sahibinin tehdit edilmesi, hile gibi haksız bir eylemle karşılaşması verilebilir. Şayet pay sahipleri haksız olarak toplantıya katılmalarının engellendiğini ileri sürerlerse bu iddialarını kanıtlamaları gerekmektedir. Bu takdirde alınmış olan genel kurul kararının iptali mümkündür.

bbb. Müdür veya Müdürler Kurulu

Limited şirkette bir müdür varsa bu müdür, birden çok müdür varsa müdürler kurulu, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmektedir. Müdürler kurulunun davayı açabilmesi için toplanıp karar almalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yetki, müdürler için hem hak hem de görev olup davanın masrafları şirket tarafından karşılanacaktır.

Limited şirkette birden fazla müdür varsa, ortaklar genel kurulu tarafından alınan karar kişisel olarak müdürlerin sorumluluğunu gerektiriyorsa müdürlerden her biri alınmış olan genel kurul kararına karşı iptal davası açabilmektedir (TTK m. 446). Müdür veya müdürlerin kişisel sorumlulukları doğmamışsa bu davayı açamazlar (TTK m. 446, f. 1, d). Dava masrafları, davayı açan müdür veya müdürlerden her birine aittir.

cc. Davalı

Genel kurul kararlarının iptali davasında davalı, limited şirket tüzel kişiliğidir. Şirketi davada müdür veya müdürler kurulu temsil eder. Ancak davayı müdürler kurulu açmış ise davayı takip etmek üzere şirkete bir kayyım atanır. 6762 say. TTK'de kayyım yerine bu durumda denetçiler davaya bakıyorlardı. Ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketlerde denetçi bulunmaktaydı. Ancak 6102 say. TTK'de denetçiler, şirketin organı olmadıklarından şirketi temsil yetkileri de

bulunmamaktadır⁴³³. Bu yüzden davayı müdürler kurulu açmış ise şirkete davayı takip etmek üzere kayyım atanması gerekmektedir.

İptali dava edilen limited şirket genel kurul kararı müdürler kurulunun azline ilişkin olup yeni bir müdürler kurulu seçilmiş ve ticaret siciline tescil edilmişse şirket bu müdürler kurulu tarafından; henüz yeni müdürler kurulu seçilmemiş ve ticari mümessil de bulunmuyor ise mahkeme tarafından atanacak bir kayyım marifetiyle temsil edilecektir⁴³⁴.

Aleyhine iptal davası açılmış olan limited şirket tür değiştirirse, yeni tür hangi tür şirket olursa olsun eskisinin devamıdır ve iptal davası davalı sıfatı kendiliğinden yeni şirkete ait olacaktır⁴³⁵.

dd. İptal Davasında Süre

Limited şirket genel kurulu kararlarının kanuna, şirket sözleşmesine veya dürüstlük kurallarına aykırılığı sebebiyle iptal davası açılmasında kanunen belirlenmiş hak düşürücü bir süre bulunmaktadır. TTK m. 445'e göre bu süre karar tarihinden itibaren üç aydır.

Üç aylık süre emredici nitelikte olup bu sürenin uzatılmasını ya da kısaltılmasını öngören şirket sözleşmesi hükmü, bir genel kurul kararı veya başka bir hukuki işlem batıdır⁴³⁶. Dava süresinde açılmadığı takdirde hâkim bu durumu re'sen gözetir; karşı tarafın ileri sürmesine lüzum yoktur. Çünkü dava hakkı, müddetin geçmesiyle kalkmıştır⁴³⁷.

⁴³³ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 272.

⁴³⁴ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 207.

⁴³⁵ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 209.

⁴³⁶ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 243.

⁴³⁷ **Necat Tüzün**, Şirketler Hukuku, 3. bası, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Ankara, 1978, s. 122.

Birden fazla iptal davası açılmışsa bu davaların birleştirilmesi gerekir. Birleştirme işini kolaylaştırmak için hâkimin üç aylık hak düşürücü süreyi beklemesi emredilmiştir.

Yazılı oy bildirme yolu ile alınan kararlar en son oy bildirimi ile veya oy bildirme süresinin dolması ile gerçekleşmektedir. TTK m. 445'e göre üç aylık süre karar tarihinden itibaren işlemeye başlar. Tebliğ edilen kararda olumlu veya olumsuz oylar ile kararın gerçekleşme tarihi yer almalıdır. Ortakların karar metnini, hangi yetersayı ile karar alındığını, hangi tarihte gerçekleştiğini bilmesi iptal davası açmasında iptal sebeplerini öğrenmesi açısından çok büyük önem taşır⁴³⁸. İptal davası açmak için sürenin karar tarihinden itibaren değil kararın tebliği tarihinden itibaren başlaması gerekmektedir.

Toplantı yapılmaksızın alınan kararlarda süre karar alındığının ortaklara yazılı olarak tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar ve bunun doğal sonucu da her ortağa farklı tarihlerde tebliğ yapılabileceği göz önünde bulundurulursa iptal için başvuracakları sürenin başlangıcı da farklı olacaktır. Toplantı yapılarak alınan kararlarda ise bu sürenin başlangıç tarihi karar tarihidir⁴³⁹. Sürenin başlangıcının, genel kurul kararının alındığı tarih olması yerinde değildir. Toplantıya çağrı ilanı; ortaklara tebligat gereği gibi yapılmamışsa, ortağın kararın alındığı genel kuruldaki gündemden de haberi olmamış demektir. Bunun için üç aylık sürenin başlangıç tarihi, tescil ve ilan gerekli hususların tescil veya ilanından itibaren başlaması gerekirdi⁴⁴⁰.

Süre, üç ay sonra kararın verildiği güne karşılık gelen günde, karşılık yok ise üçüncü ayın son günü sona erer⁴⁴¹. Üç aylık sürenin son günü bir tatil gününe rastlıyor ise tatilden sonraki ilk iş günü dava açılabilir. Örnek bir olayda, 14.11.1994'te bir iptal davası açılmış ancak üç aylık süre geçirilmiştir. Üç aylık sürenin son günü 12.11.1994 Cumartesi günüdür. Dava bunu takip eden ilk iş günü olan 14.11.1994'te açılırsa süre kaçırılmış olmaz.

⁴³⁸ Arslanlı/Domaniç, Limited Şirketler, s. 511.

⁴³⁹ Arslanlı/Domaniç, Limited Şirketler, s. 537.

⁴⁴⁰ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 182.

⁴⁴¹ Tekil, Anonim Şirketler, s. 310.

İptal davası açılmasında üç aylık kısa bir sürenin öngörülmesinin nedeni hukuki emniyet ve ilgililerin menfaati bakımından durumun bir an önce aydınlığa kavuşmasının gerekli olmasıdır. Dava üç ay dolmadan önce açılrsa dahi davanın görülmesin üç ayın bitiminden sonra başlanır. Bunun amacı, birkaç şahıs tarafından daha iptal davası açılacak olursa bunların üç ayın sonunda birlikte görülebilmesidir⁴⁴².

TTK 448. maddeye göre müdür veya müdürler kurulu iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününün usulüne uygun olarak ilan ederek şirketin internet sitesine koyar. Üç aylık sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanmaz. Birden fazla açılmış iptal davası varsa davalar birleştirilir. Mahkeme, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat gösterilmesine karar verebilir. İlanın yapılmasının nedeni, o konuyla ilgili dava açıldığının bildirilmesi, davaya katılma hakkı olanların davaya katılmalarının sağlanmasıdır. Davaların birleştirilmesi sayesinde farklı kararların ortaya çıkmasının da önüne geçilmiş olacaktır⁴⁴³.

ee. İptal Davasında Yetkili ve Görevli Mahkeme

Limited şirket genel kurul kararı aleyhine açılacak iptal davasında yetkili mahkeme şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir (TTK m. 445). Bu yetki kuralı emredici olup kamu düzenine ilişkin kesin yetki kuralıdır⁴⁴⁴. Bu nedenle iptal davalarında yetki sözleşmesi yapılması hukuken caiz değildir.

Limited şirket genel kurul kararı aleyhine açılacak iptal davasında görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 445).

⁴⁴² **Ansay**, Anonim Şirketler Hukuku, s. 156

⁴⁴³ **Yıldız**, Limited Şirketler, s. 241.

⁴⁴⁴ Y. 11. HD, 21.5.1988 tarih ve 1988/1608E., 1988/3540K. say. kararı (**Eriş**, Açıklamalı-İçtihatlı TTK., s. 1552); **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 245.

ff. Limited Şirket Genel Kurul Kararları Aleyhine Kötü Niyetle Dava Açılması Halinde Sorumluluk

Limited şirket genel kuru kararına karşı kötü niyetle iptal ve butlan davası açılması halinde davacılar bu sebeple şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumlu olurlar. Bu husus 6102 say. TTK'nin 451. maddesinde düzenlenmiştir. 6762 say. TTK'de bu husus 384. maddede düzenlenmişti. Her iki hüküm arasında farklılık bulunmamaktadır. Bu davada davacı müdürler kuruludur, davalı ise iptal davasını açan kişilerdir⁴⁴⁵. Pay sahipleri bu hükme dayanarak iptal davası açanlara bu davayı yöneltememektedir. Ancak ortaklar da bu yüzden zarara uğramışlarsa bunlara da tazminat davası açma hakkı tanınması yerinde olacaktır⁴⁴⁶.

Limited şirket genel kurul kararı aleyhine dava açan davacıların, bu sebeple şirkete verdikleri zararlardan sorumlu tutulabilmeleri için bu davayı kötü niyetle açmış bulunmaları yanında kural olarak açmış oldukları iptal davasının da reddedilmiş olması gerekmektedir⁴⁴⁷. Kötü niyet kasıtlı bir davranıştır, bu yüzden davacıların ihmalkar ya da tedbirsiz olmaları kötü niyet şartını meydana getirmemektedir⁴⁴⁸. Buradan, kötü niyeti ispatlamanın uygulamada ne kadar zor olduğu sonucuna varılmaktadır. **Moroğlu**, bu hükmün TTK'den çıkarılması gerektiğini savunmaktadır⁴⁴⁹. Çünkü aslında kötü niyetle açılmış bir iptal davasının baştan itibaren dinlenmemesi gerekmektedir. Ayrıca kötü niyetle veya kusurlu olarak iptal davası açmak BK anlamında haksız eylemdir. Böyle bir haksız eyleme karşı şirketi BK hükümleriyle yeterli bir şekilde korumak mümkündür⁴⁵⁰.

TTK'nin 451. Maddesinde “*kötüniyetle*” denmesi öğreti tarafından eleştirilmektedir. MK ve BK'de “*kötüniyet*” ifadesi kullanılmayıp “*iyiniyetli olmaksızın*” dendiği için ve “*iyiniyetli olmaksızın*” ifadesinin hem gerçeği bilerek

⁴⁴⁵ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 276.

⁴⁴⁶ **Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, § 22, N. 276.

⁴⁴⁷ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 275.

⁴⁴⁸ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 275.

⁴⁴⁹ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 276, 277.

⁴⁵⁰ **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s. 276.

buna aykırı hareket edeni hem de kendisine düşen özen borcunu yerine getirmeyen kişileri kapsadığı için “*kötü niyet*” ifadesinin kullanılmaması gerekmektedir⁴⁵¹.

⁴⁵¹ TBB TTK Toplantıları, s. 329

SONUÇ

Türkiye'deki limited şirket sayısı diğer şirketlere oranla oldukça fazladır. Limited şirket sayısı 30.11.2011 itibarıyla 741.362'dir ve her geçen gün bu rakam artmaktadır.

Ortaklıklarda, ortakların bir arada yaşaması tesadüf değildir. Ortaklar müşterek amaçlarla bir araya gelmektedirler. Bu amaçlar kar elde etmek, kazanç sağlamak yani ekonomik amaçlardır.

Ortaklıklara ilkel toplumlardan itibaren rastlanmaktadır. Türkiye'de ortaklıklara İslamiyetten sonra 1850 tarihli Kanunname-i Ticaret; Kanunname-i Ticaret'ten sonra 1882 tarihli Mecelle; Mecelle'den sonra 1926'da Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu iktibas edildiği zaman aynı tarihte yürürlüğe girmek üzere hazırlanan Ticaret Kanunu; daha sonra 1957 tarihinde yürürlüğe giren 6762 say. TTK ve 13.01.2011'de kabul edilerek 01.07.2012'de yürürlüğe giren 6102 say. TTK hükümleri uygulanmıştır.

Limited şirketler on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan, bir veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulan, sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşan bir şirket tipidir. Limited şirketleri sermaye şirketi olarak belirten TTK'nin aksine, limited şirketlerin şahıs şirketlerine özgü birtakım özellikler taşıdığı da görülmektedir.

Limited şirketlerin kanunen zorunlu iki organı vardır. Genel kurul ve müdür/müdürler kurulu. Limited şirket genel kurulu tarafından alınan kararlar ortakların iradesini yansıtmakta, pay sahiplerinin birbirleri ile ortaklık ve üçüncü kişiler ile ilişkilerini etkilemektedir. Bu nedenle genel kurulun görev ve yetkileri, usulüne uygun bir şekilde toplanması, pay sahiplerinin oy kullanması, genel kurulda temsil edilmesi, karar alınması konuları özel bir öneme sahiptir. Müdür veya müdürler kurulu ise limited şirketin yönetim organıdır. 6102 say. TTK ile tek kişilik

limited şirket kurulabilmesi mümkün hale geldiğine göre tek kişilik genel kurul veya tek kişi müdürden söz etmek de mümkündür.

Genel kurula kanunen tanınan birtakım görev ve yetkiler vardır. Kanunda düzenlenen bu yetkilerin bir kısmının başka bir organa devri mümkün olmamasına rağmen, şirket sözleşmesi ile düzenlendiği takdirde devredilemez nitelik kazanan yetkileri de bulunmaktadır (TTK m. 616).

Limited şirket genel kurulu olağan, olağanüstü ya da çağrısız olarak toplanabileceği gibi toplanmadan da karar alabilmektedir. Olağan toplantı, her yıl tekerrür eden, şirketin normal etkinliği süresinde belirli aralıklarla yapılan toplantıdır ve olağan sıfatı bu toplantının her yıl yapılması zorunluluğunu ifade eder (TTK m. 617, f. 1). Olağan toplantıların haricinde limited şirket sözleşmesi uyarınca veya gerektiğinde de toplantı yapılabilmektedir, bu da olağanüstü toplantıdır (TTK m. 617, f. 1). Uygulamada çağrı merasiminin getirdiği zorluk, zamandan ve paradan tasarruf sağlamak gibi amaçlarla genel kurulların çağrısız olarak da toplandığı görülmektedir. Çağrısız genel kurul toplantısı, bütün ortakların ya da temsilcilerinin hazır bulunduğu bir ortamda kimse itiraz etmediği takdirde yapılan ve bu toplantı nisabı korunduğu sürece karar alınabilen toplantı türüdür (TTK m. 416, f. 1). Genel kurulun toplantı yapmadan karar alabilmesi ise istisnai bir durumdur. Sirküler tipi karar alma usulünde toplantı yapılmamakta, ortaklara yazılı olarak belirli bir konu hakkında görüşleri sorulmakta ve yazılı oyları ile karar alınmaktadır. Ortaklardan birisi sözlü görüşme isteminde bulunduğu takdirde sirküler tipi karar alma imkanı ortadan kalkacaktır (TTK m. 617, f. 4).

Genel kurulu toplantıya çağrı konusunda müdür veya müdürler kurulu (TTK m. 410, f. 1); tasfiye memurları (TTK m. 410, f. 1); mahkemenin izniyle tek bir pay sahibi (TTK m. 410, f. 2); azınlık (TTK m. 411, f. 1); limited şirket sözleşmesi ile genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi tanınan pay sahipleri (TTK m. 411, f. 1); kayyım (TTK m. 412) yetkilidir. Kural olarak çağrıya yetki, müdür veya müdürler kuruluna tanınmış olup diğerlerinin yetkisi ikincildir.

Limited şirket genel kurulu toplantıya davet edilirken belirli kurallara uyulması gerekmektedir. Çağrıda bir usulsüzlük, genel kurulda alınan kararların geçerliliğini etkileyecektir. Genel kurulu toplantıya çağrının şirketin internet sitesinde ve TTSG’de yayımlanan ilanla ve pay sahiplerine gönderilecek iadeli taahhütlü mektupla yapılması gerekmektedir. Limited şirket sözleşmesi ile yeni çağrı usullerine de yer verilmesi mümkündür (TTK m. 339, f. 2, h). Yasada ilan ve çağrı mektuplarının içeriği hakkında bilgi verilmemektedir. Toplantıya çağrı mektubunda gündem, toplantı yeri, toplantı tarihi, toplantı saati, davetin hani organ tarafından yapıldığı, ilk toplantı ertelenmişse ertelenme sebebi ve toplantı nisabı, şirket sözleşmesinde değişmesi istenen maddeler var ise eski metin ve yeni metin, olağan toplantılarda yıllık rapor ve finansal tablolar, varsa safi karın ne şekilde dağıtılacağı önerisi, vekaletname örnekleri, sirküler tipi karar alınacaksa karar tasarısı ve hangi süre içinde cevap verilmesi gerektiği hususları yer almalıdır (Genel Kurul Komiser Yönetmeliği).

Genel kurul, toplantı tarihinden en az on beş gün önce toplantıya çağrılmalıdır. Limited şirket sözleşmesi ile bu süre değiştirilebilir ancak on günden aşağı olamayacaktır (TTK m. 617, f. 2).

Genel kurul toplantılarında gündeme bağlı kalınması gerekmektedir. Gündem, belirli konuları ihtiva eden, genel kurul toplantısı yapılmadan evvel pay sahiplerine gönderilmesi gereken ve genel kurulda görüşülmesi planlanan konular toplamıdır. Gündemin ortaklara bildirilmesindeki amaç ortakların genel kurul toplantısına hazırlanmalarını sağlamaktır. Olağan toplantıların gündemi bellidir (TTK m. 409, f. 1). Olağanüstü toplantıların gündemi ise ihtiyaca göre belirlenmektedir (TTK m. 409, f. 2).

Limited şirket genel kurul toplantısı için birtakım hazırlıkların yapılması gerekmektedir. Toplantı hazırlığı ile ilgili görev ve yetki müdür veya müdürler kuruluna ait olup müdür veya müdürler kurulu hazır bulunanlar listesinin toplantı gününden evvel hazır olması için gerekli önlemleri almalıdır (TTK m. 417, f. 1). Hazır bulunanlar listesi, genel kurul toplantısına katılanların isimlerinin yer aldığı ve

toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanacak olan bir belgedir (TTK m. 417, f. 1).

Limited şirket genel kuruluna katılma hakkı vazgeçilemez haklardandır. Bu hak, görüşmelere katılma, söz söyleme, soru sorma, önerge verme, oy kullanma gibi hakları içermektedir. Limited şirket genel kurul toplantısına iştirak hakkı olanlar, pay sahipleri, müdür veya müdürler kurulu, denetçiler, pay sahibi olması zorunlu olmayan bir toplantı başkanıdır.

Genel kurulda alınan kararların, yapılan seçimlerin, kullanılan oyların bir tutanağa bağlanması gerekmektedir. Toplantı tutanağı, toplantı sırasında alınan kararları ve yapılan işleri ispatlayan bir belgedir. Toplantı tutanağında toplantı türü; toplantı tarihi, yeri, saati; oy kullanmaya yetkili kurumsal temsilciler hakkındaki bilgiler; kullanılan oyların sayıları, türü, itibari değeri, kategorileri ve genel kurulda temsil edilen tüm oy adedi; pay sahiplerinin bilgi almaya yönelik talepleri ve verilen cevaplar; yapılan açıklamalar yer almalıdır (TTK m. 422). Toplantı tutanağının geçerli olabilmesi için toplantı başkanı tarafından imzalanması gerekmektedir (TTK m. 422, f. 1).

Limited şirket genel kurul toplantılarına internet üzerinden katılma imkanı 6102 say. TTK ile getirilen bir düzenleme olup yenilik olarak nitelendirilir. Belirtmek gerekir ki genel kurul toplantısının tamamen elektronik ortamda yapılması mümkün gözükmemektedir. “*Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir...*” diyen TTK m. 1527, f. 1 hükmünde yalnızca müdür veya müdürler kurulunun tamamen online toplantı yapabileceği belirtilmektedir. Genel kurullar, bir kısım üyelerin elektronik ortamda bir kısım üyelerin ise fiziken toplanmaları halinde karar alabileceklerdir. Toplantı elektronik ortamda da yapılsa kanunda öngörülen usul ve esaslara, toplantı ve karar yetersayılarına uyulması gerekmektedir.

Genel kurulun hem olağan hem olağanüstü toplantılarında karar almaları konusunda TTK’de belirli yetersayılar söz konusudur. Ancak toplantı yetersayı düzenlenmiş değildir. Toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınabilecek kararlar TTK’nin 616 ve 620. maddelerde, ağırlaştırılmış nisapla alınması gereken genel kurul kararları 621. maddede düzenlenmiştir. TTK’nin 621. maddesindeki önemli kararlar toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilmektedir. Bazı hallerde daha ağır nisaplar da söz konusudur. Örneğin TTK m. 591, TTK m. 607, TTK m. 151.

Yeterli çoğunluk sağlandıktan sonra genel kurul kararlarını meydana getiren, pay sahipleri tarafından kullanılan oylardır. Genel kurulda en önemli haklardan bir tanesi oy hakkıdır. Oy hakkı, sahibine malvarlığı haklarına ilişkin çıkarlarını dile getirme ve koruma hakkını vermektedir. Oy hakkı vazgeçilemeyen, ortaklık organları tarafından dokunulamayan temel haklardandır. Her ortağın oy hakkı olup bu hak payın itibari değerine göre belirlenmektedir. Hukuken oy, bir irade beyanı olup hukuki işlem niteliğinde olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır. Bize göre oyun içerdiği irade beyanı tek başına kararı meydana getirmediği için pay sahibinin oy kullanması hukuki fiildir.

Kural olarak her pay, sahibine bir oy hakkı verir. Ancak bazı hallerde bazı pay sahibi veya sahiplerine farklı sayıda oy hakkı tanınabilmektedir. Bu, oy hakkında imtiyazdır ve şirket sözleşmesinde düzenlenmediği takdirde geçerli değildir (TTK m. 618). Oy hakkında imtiyaz limited şirket paylarından bir kısmına eşit itibari değerde olmalarına rağmen farklı sayıda oy hakkı verilmesi şeklinde olabileceği gibi farklı itibari değerlerin eşit sayıda oy hakkına sahip olacağı düzenlenmesi şeklinde de olabilmektedir.

Bazı hallerde oy hakkından yoksunluk da söz konusu olabilmektedir. Bunun nedeni, pay sahibinin kişisel nedenlerle oy kullanmasını engellemektir. TTK m. 619’da ortağın ya da ortakların hangi hallerde oy kullanamayacakları sayılmıştır. Bu haller anonim şirketlerde düzenlenen oydan yoksunluk hallerinden sınırlıdır (TTK m. 436).

Pay sahipleri limited şirket genel kuruluna bizzat katılabileceği gibi temsilci aracılığıyla da katılabilmektedir. Limited şirket sözleşmesi ile temsilcinin şirket ortağı olması zorunluluğu getirilmesi yasaktır (TTK m. 617, f. 3). Temsilci, pay sahibinin talimatlarına uyma yükümlülüğü altındadır. Talimatlara uyulmaması halinde ise temsilcinin, temsil ettiği pay sahibine karşı sorumluluğu söz konusu olmakta, işlemin geçerliliği korunmaktadır (TTK m. 427, f. 1).

Genel kurul kararlarının doğrudan ve dolaylı olarak şirketin bütün ilişkilerini kapsayacak şekilde etki gösterebilmesi için öncelikle hukuka uygun bir şekilde meydana gelmiş olması gerekmektedir. Genel kurulda verilen kararlar, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, karara olumlu oy ya da olumsuz oy versin yahut çekimser kalsın, tüm ortaklar hakkında hüküm ifade etmektedir (TTK m. 423). Meydana gelişi ve özü bakımından kanun ve limited şirket sözleşmesi hükümlerine aykırı olan kararlar hukuken hükümsüz olurlar ve bu hükümsüzlük, ihlal edilen hukuk kuralının niteliğine göre yokluk, butlan, iptal edilebilirlik şeklinde ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akıntürk, Turgut,
Karaman, Ateş Derya,** Medeni Hukuk, 16. bası, Beta Basım Yayım Dağıttım A.Ş., İstanbul, 2012. (Medeni Hukuk)
- Akyol, Şener,** Türk Medeni Hukukunda Temsil, Vedat Kitapçılık Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2009. (Temsil)
- Ansay, Tuğrul,** Anonim Şirketler Hukuku, Başnur Matbaası, Ankara, 1968. (Anonim Şirketler Hukuku)
- Ansay, Tuğrul,** “1967-1969 Yıllarına Ait Mahkeme Kararları (Anonim Ortaklıklar ve Mahkeme Uygulaması)”, s. 119-138, <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1970-27-01-02/AUHF-1970-27-01-02-Ansay.pdf>, E.T. 11.10.2010. (Anonim Ortaklıklar ve Mahkeme)
- Aral, Vecdi,** Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, Dördüncü bası, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1983. (Hukuk Bilimi)
- Arseven, Haydar,** “Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarına Karşı Kötüniyetle Açılan İptal Davasının Müeyyideleri”, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978, s. 277-287. (İptal Davasının Müeyyideleri)
- Arslan, İbrahim,** Anonim Şirketlerde Yönetim İlkesinin Sınırlandırılması, Mimoza Basım, Yayım ve Dağıtım A.Ş., Konya, 1994. (Yönetim İlkesinin Sınırlandırılması)
- Arslanlı, Halil,** Anonim Şirketler II-III; Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, Fakülteler Matbaası, 1960. (Anonim Şirketler)
- Arslanlı, Halil,
Domaniç, Hayri,** Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Hisseli Komandit Şirketler, C. III, İstanbul, 1989. (Limited Şirketler)
- Ayan, Özge,** Limited Ortaklıklarda Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Genel Kurulu Toplantıya Çağırma, Gündeme Madde Madde Eklenmesini İsteme ve Sorumluluk Davası Açma Hakları, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2004. (Azınlık Pay Sahiplerinin Hakları)

- Aybay, Aydın,
Aybay, Rona,** Hukuka Giriş, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci bası, Aybay Yayınları, İstanbul, 2002. (Hukuka Giriş)
- Aytaç, Zühtü,** Zühtü Aytaç, Anonim Ortaklıklarda İbra, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1982. (İbra)
- Bilge, Necip,** Hukuk Başlangıcı Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, 30. bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012. (Hukuk Başlangıcı)
- Bahtiyar, Mehmet,** Ortaklıklar Hukuku, Yeni TTK'ya Göre Yazılmış 7. Bası, Betam Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, Haziran 2012. (Ortaklıklar)
- Bilgili, Fatih,
Demirkapı, Ertan,** Şirketler Hukuku, 3. Basım, Dora Basım Yayın Ltd. Şti., Bursa, Mart 2012. (6102)
- Domaniç, Hayri,
Ulusoy, Erol,** Ticaret Hukukunun Genel Esasları TTK Tasarısı ve Gereççeleri ile Birlikte, Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 5. Bası, Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul, 2007. (Genel Esaslar)
- Çeker, Mustafa,** Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Sözkese Matbaacılık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 2000. (Oy Hakkı ve Kullanılması)
- Çevik, Orhan Nuri,** Anonim Şirketler, 3. Bası, Ankara, 1988, s. 711. (Anonim Şirketler)
- Çevik, Orhan Nuri,** Uygulamada Şirketler Hukuku, 3. Bası, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2002. (Uygulamada Şirketler)
- Dağ, Üner,** Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1996. (Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması)
- Dirikkan, Hanife Öztürk,** Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı Yetkin Yayınları, Ankara, 2005. (Şirket Ortağının Ayrılması)
- Eren, Fikret,** Borçlar Hukuku Genel Hükümler (6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış), 14. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, Eylül 2012. (Borçlar Hukuku)

- Eriş, Gönen,** Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler, Birinci Cilt Ticari İşletme ve Ticaret Şirketleri Madde: 1-556, Genişletilmiş İkinci bası, Adalet Matbaacılık, Ankara, 1992.
(Açıklamalı-İçtihatlı TTK)
- Göksoy, Y. Can,** Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Birinci Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001. (Payın Rehni)
- Gündoğdu, Gökmen** “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Tek Kişilik Anonim Ortaklık ve Tek Kişilik Limited Ortaklık”, s. 243, 244, <http://iudergi.com/tr>, E.T., 16.11.2012.
(Tek Kişi Ortaklığı)
- Hirsch, Ernest,** Ticaret Hukuku Dersleri, Doç. Dr. Halil Arslanlı'nın Yardımı ile hazırlanmış olan birinci basının değiştirilmesi ve genişletilmesi suretiyle meydana getirilen ikinci bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946. (Ticaret Hukuku)
- İmregün, Oğuz,** Anonim Ortaklıklar, Yenilenmiş 4. bası, İstanbul, Yasa Yayıncılık A.Ş., 1989. (Anonim Ortaklıklar)
- Kendigelen, Abuzer,** Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, 1. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994.
(İntifa Hakkı)
- Kendigelen, Abuzer,** Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, 1. bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, Aralık 1999.
(Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz)
- Köksal, Aytaç,** Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Sermaye Piyasası Mevzuatı Açısından ve Karşılaştırmalı Olarak Bağımsız Denetim Sözleşmesi, Birinci Basım, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2009.
(Bağımsız Denetim Sözleşmesi)
- Kumkale, Rüknettin,** Limited Şirketler, Güncellenmiş 3. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010.
(Limited Şirketler)
- Moroğlu, Erdoğan,** Özellikle Anonim ve Limited Ortaklıklarda Oy Sözleşmeleri, 2. Baskı, Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No:50. Eylül 1996. (Oy Sözleşmeleri)
- Moroğlu, Erdoğan,** Makaleler I, 2. bası, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2001. (Makaleler)

- Moroğlu, Erdoğan,** Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı Değerlendirmeler ve Öneriler, 4. Bası, Şen Matbaa, Ankara, 2006. (Değerlendirme ve Öneriler)
- Moroğlu, Erdoğan,** Türk Ticaret Kanunu'na göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Gözden geçirilmiş 4. bası, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ő., 2009. (TTK'ye Göre Hükümsüzlük)
- Moroğlu, Erdoğan,** Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş Beşinci Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009. (Hükümsüzlük)
- Moroğlu, Erdoğan, Kendigelen, Abuzer,** Notlu-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ő., İstanbul, 2004, (Notlu-İçtihatlı TTK)
- Nomer, N. Haluk,** Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, 1. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ő., İstanbul, 2008. (Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği)
- Oğuzman, Kemal, Barlas, Nami,** Medeni Hukuk, 18. bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012. (Medeni Hukuk)
- Omağ, Merih Kemal,** "Anonim Şirketler Hukukunda EŞit İŞlem İlkesi", Hukuk Araştırmaları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Cilt:1 Sayı:1, Ocak-Nisan 1986, s. 1-8. (EŞit İŞlem İlkesi)
- Özön, Mustafa Nihat,** Osmanlıca Türkçe Sözlük, 9. bası, İnkılap Kitabevi, İstanbul, Şubat 2005. (Sözlük)
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin,** Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010. (Ortaklıklar)
- Pulaşlı, Hasan,** Şirketler Hukuku, 6. Bası, Karahan, Kitabevi, Adana, 2007. (Şirketler Hukuku)
- Pulaşlı, Hasan,** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Birinci Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, Ocak 2012. (Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar)

- Reisoğlu, Safa,** Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1.7.2012’de yürürlüğe giren Yeni Türk Borçlar Kanunu’na Göre Hazırlanmış Yirmi Üçüncü Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2012. (Borçlar Hukuku)
- Serozan, Rona,** Medeni Hukuk Genel Bölüm, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2005. (Medeni Hukuk)
- Sözmez, Yusuf Z.,** Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, 1. Basım, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2009. (Ayrılma Hakkı)
- Sumer, Ayşe,** Anonim Ortaklıklarda Azınlık Haklarının Korunması ve Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi, Matbaacı Kitapçı İsmail Akgün Vakfı, Yayın No:4, İstanbul, 1991. (Azınlık Haklarının Korunması)
- Tekil, Fahiman,** Şirketler Hukuku; Üçüncü Cilt; Limited Şirketler ve Kooperatifler, Yeni Üniversite Kitap Evi (Dağıtım), İstanbul, 1974. (Şirketler Hukuku)
- Tekil, Fahiman,** Anonim Şirketler Hukuku, İkinci bası, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998. (Anonim Şirketler)
- Tekinalp, Ünal** Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979. (Bilanço)
- Tekinalp, Ünal,** Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Vedat kitapçılık, İstanbul, 2012. (Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar)
- Tekinay, Selahattin Sulhi,** Borçlar Hukuku, Yeniden gözden geçirilmiş ve Genişletilmiş beşinci bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985. (Borçlar Hukuku)
- Teoman, Ömer,** “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Cetveli (TTK m. 376)”, İÜHFM, C. 1, V, 1996, s. 231-247. (Hazirun Cetveli)
- Teoman, Ömer,** Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. (Oy Hakkından Yoksunluk)
- Tikveş, Özkan,** Ticaret Şirketleri ve Uygulama, Acar Matbaacılık Tesisleri, İstanbul, 1990. (Ticaret Şirketleri)

- Tuhr, Andreas von,** Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı, Cilt: 1-2, Cevat Edege, Gözden geçirilmiş ikinci bası, Olgaç Matbaası, Ankara, 1983. (Borçlar Hukuku)
- Turanboy, Asuman,** “Anonim Şirketlerde Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma ve Hissedarlara Çağrı Yoluyla Oyda Vekalet”, s. 427- 438
<http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-996-45-01-04/AUHF-1996-45-01-04-Turanboy.pdf>, E.T. 17.04.2012. (Temsilci Aracılığıyla Oy Kullanma)
- Türkiye Barolar Birliği,** Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Toplantıları I- II-III, Birinci bası, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:138, Ankara, Mart 2008. (TBB TTK Toplantıları)
- Tüzün, Necat,** Şirketler Hukuku, 3. bası, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Ankara, 1978. (Şirketler Hukuku)
- Yalvaç, Gürsel,
Kaya, Mustafa İsmail,** Yeni Gerekçeli-Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu, Birinci Bası, Ankara, Mart 2012. (Gerekçe)
- Yeniocak, Umut,** Anonim ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi, Yetkin Basım Yayın ve Dağıtım A.Ş., Ankara, 2009. (Hisse Haczi)
- Yıldız, Şükrü,** Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Birinci Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2004. (Eşit İşlem İlkesi)
- Yıldız, Şükrü,** Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Denizli, Ağustos 2007. (Limited Şirketler)
- Yiğın, Ali,** “Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi”, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988. (Gündeme Bağlılık)
- Yiğit, İlhan,** Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2005. (Genel Kurulun İşleyişi ve Sorunlar)
- Zevkliler, Aydın,
Havutçu, Ayşe,
Gürpınar, Damla** Medeni Hukuk Temel Bilgiler, Turhan Kitabevi, 6. Bası, Ankara, 2008. (Medeni Hukuk)

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Gümrük ve Ticaret Bülteni, Sayı:8, Ekim-Aralık 2011, s. 3

(https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:cDvU2rBah74J:www.gumrukticaret.gov.tr/assets/content/SGB/gumruk_aralik_bulten.pdf+ülkemizde+30.11.2011+tarihi+itibariyle&hl=tr&gl=tr&pid=bl&srcid=ADGEEShKS-F3iR0jsUcEy9XM_mYK1h3TNk0NC, E.T. 14.05.2012)

<http://web.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/ilk/yilbirsayibir/bastug7.pdf>, E.T. 26.10.2012.

Y. 11. HD, 02.05.1994 T. ve 1993/7311E., 1994/3733K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 19.09.1994 T. ve 1994/2466E., 1994/6567K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 20.10.1995 T. ve 1995/4655E., 1995/7789K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 15.2.1999 T. ve 1998/9105E., 1999/801K. say. kararı, <http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd-1998-910>, E.T. 22.11.2010

Y. 11 HD, 01.10.2001 T. ve 2001/7442E., 2001/7269K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 09.10.2001 T. ve 2001/5691E., 2001/7567K. say. kararı, www.legalbank.net, E.T., 20.04.2012.

Y. 11. HD, 20.11.2001 T. ve 2001/6860E., 2001/9182K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 14.12.2001 T. ve 2002/2581E., 2002/5385K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 07.11.2002 T. ve 2002/6988E., 2002/10119K. say. kararı, www.yargitay.gov.tr, E.T. 26.04.2012.

Y. 11. HD, 22.09.2003 T. ve 2003/2194E., 2003/8154K. say. kararı, [http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd20032194.htm&query=limited şirket organları#fm](http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd20032194.htm&query=limited%20%C5%97irket%20organları#fm), E.T. 14.03.2011.

Y. 11. HD, 15.1.2007 T. ve 2005/13236E., 2007/204K. say. kararı, <http://www.kazanci.com/cgi-bin/highlt/ibb/highlight.cgi?file=ibb/files/11hd-2005-132>, E.T. 22.11.2010.

YAZILIM

Palmiye Mevzuat & İtihat - İletişim Teknolojileri - Yazılım Çözümleri.

ÖZGEÇMİŞ

29.11.1984 yılında Eskişehir’de doğdum. İlk ve orta öğrenimim Eskişehir Vali Münir Raif Güney İlköğretim Okulunda 1991-1999 yılları arasında, lise öğrenim Eskişehir H. Ahmed Yesevi Lisesinde 1999-2003 yılları arasındadır.

2003 yılında T.C. İstanbul Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesine burslu olarak giriş yaptım. 2006-2007 yılı dönem birinciliği ödülü ile fakülteden mezun oldum.

Lisans öğrenimim sırasında Legal Hukuk Dergisi Mayıs 2006-Yıl:4-Sayı-41’de “Velayetin Düzenlenmesi-Çocuğu İsteği (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 01.10.2013 Tarihli E.2003/2-513 K.2003/521 Sayılı Kararı Üzerine Düşünceler” konulu makalem yayınlanmıştır.

2008 yılında Eskişehir’de avukatlık stajını tamamladım. Yine 2008 yılında T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans bölümüne giriş yaptım, 2012 yılında mezun oldum.

2009 yılından bu yana Eskişehir’de avukatlık yapmaktayım.